

KIRKKO HELSINGISSÄ
KYRKAN I HELSINGFORS

Helsingin seurakuntayhtymä
Helsingfors kyrkliga samfällighet

Tilinpäätös
Toimintakertomus
2021

Bokslut
Verksamhetsberättelse
2021

Yhteinen kirkkovaltuusto 9.6.2022
Gemensamma kyrkofullmäktige 9.6.2022

Sisällysluettelo

I Toimintakertomus / Verksamhetsberättelse.....	5
1. Yleiskatsaus.....	6
1.1. Katsaus talouteen	13
1.2. Merkittävimmät investoinnit	20
1.3. Arvio merkittävimmistä riskeistä	21
1.4. Vakuutukset	24
1.5. Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen	25
1. Allmän översikt.....	27
1.1. Ekonomisk översikt.....	33
1.2. De viktigaste investeringarna	40
1.3. Bedömning av de främsta riskerna.....	41
1.4. Försäkringar.....	44
1.5. Väsentliga händelser efter bokslutsperioden	44
2. Hallinto	46
2.1. Hallintoelinten kokoonpano	46
2.2. Yhteisen kirkkovaltuuston tärkeimmät päätökset ja niiden täytäntöönpano	48
2.3. Sisäinen tarkastus	49
2.4. Tietosuoja	49
3. Henkilöstö.....	50
4. Väkiluku	53
4.1. Jäsenet	53
4.2. Helsingin ev.lut. seurakuntien väkiluku.....	54
4.3. Kaupungin ja seurakuntien väestön kehitys	55
4.4. Läsnä olevan väestön muutostapahtumat.....	56
5. Talousarvion toteutumisvertailut	57
Säästöt 2021.....	59
5.1.1. Yhteinen hallinto	60
5.1.2. Seurakunnallinen toiminta	65
5.1.3. Yhteiset seurakunnalliset tehtävät.....	71
5.1.4. Ympäristö –ja hautaustoimi	80
5.1.5. Kiinteistötoimi.....	82
5.2. Tuloslaskelma vert. talousarvioon	87
5.3. Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu (ulk/sis)	88
5.4. Rahoitusosan toteutumisvertailu	89
5.5. Investointiosan toteutumisvertailu	90
6. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	94
6.1. Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	94
6.2. Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	96
6.3. Tase ja sen tunnusluvut.....	97
7. Esitys tuloksen käsittelystä	98
II Tilinpäätöslaskelmat.....	99
1. Tuloslaskelma.....	100
2. Rahoituslaskelma.....	101
3. Tase.....	102

4. Konsernitase.....	103
<i>III Tilinpäätöksen liitetiedot.....</i>	<i>104</i>
1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	105
1.1. Arvostusperiaatteet ja menetelmät	105
1.2. Jaksotusperiaatteet ja menetelmät.....	105
1.3. Konsernitase	106
2. Tuloslaskelman liitetiedot.....	107
3. Taseen liitetiedot	109
3.1. Pysyvät vastaavat ja poistot	109
3.2. Rahoitusomaisuus	109
3.3. Testamenttirahastojen tilinpäätöslaskelmat.....	110
4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	112
4.1. Eläkevastuuvajaus (laskennallinen KiEL-vastuu).....	113
4.2. Kiinnitykset, omavelkaiset takaukset ja muut vastuusitoumukset	114
4.3. Maanvuokravastuut	115
4.4. Arvonlisäveron palautusvastuu.....	115
4.5. Hautausmaa-alueiden vallintarajoitukset.....	115
5. Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot.....	116
<i>IV Hautainhoitorahaston toimintakertomus ja tilinpäätös.....</i>	<i>117</i>
<i>V Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä .....</i>	<i>131</i>
<i>VI Luettelot ja selvitykset.....</i>	<i>133</i>
1. Luettelo kirjanpitokirjoista.....	134
2. Luettelo tositelajeista	134
<i>VII Tilintarkastuskertomus .....</i>	<i>136</i>

I Toimintakertomus / Verksamhetsberättelse

1. Yleiskatsaus

Vuosi 2021, toinen koronavuosi alkoi tiukkojen kokoontumisrajoitusten varjossa. Työntekijöille ja seurakuntalaisille oli jo edellisen vuoden kokemuksista selvää, että tilanteet voivat muuttua nopeasti: toimintaa ja palveluja pitää suunnitella tietämättä, päästäänkö niitä lainkaan toteuttamaan. Työt tehtiin etänä aina kun mahdollista, ja yhtymässä oli voimassa etätyömääräys tai -suositus koko vuoden. Etä- ja hybridityöskentelyn ja -kokousten käytännöt muotoutuivat varsin toimiviksi. Työntekijät veloitettiin maskien käyttöön, ja seurakuntalaisille maskeista oli vahva suositus.

Koronatilanteen pitkittyminen koetteli helsinkiläisten hyvinvointia. Tuen tarjoaminen kaupunkilaisille jatkui monimuotoisena, ja esimerkiksi sairaaloissa, oppilaitostyössä, perheneuvonnassa ja diakoniassa toimintaa sovellettiin pandemian paineisiin. Lisää tietoa auttamisen tavoista löytyy seurakuntien koosteista sekä Yhteisen seurakuntatyön toimintakertomuksesta.

Yleisötilaisuuksien osallistujamäärärajoitusten (max. 10 henkeä) oli tarkoitus jatkua edellisen vuoden puolelta aina helmikuun 2021 loppuun asti. Rajoitukset koskivat kapitulin ohjeiden mukaisesti myös jumalanpalveluksia ja kirkollisia toimituksia. Lasten ja nuorten harrastustoimintaa kuitenkin avattiin, ja esimerkiksi talviloman rippikouluja oli lupa toteuttaa pienryhmämuotoisina.

Rajoituksia jouduttiin kiristämään entisestään 22.2. alkaen: osallistujia sai olla korkeintaan 6, ohjattua harrastustoimintaa voitiin järjestää tietyin edellytyksin vain alakouluikäisille lapsille, ja jumalanpalvelukset toimitettiin pääosin ilman kirkkotilassa paikan päällä olevaa seurakuntaa – kuitenkin niin, että ne välitettiin suoratoistona seurakuntien omissa sähköisissä kanavissa. Tiukentuneiden rajoitusten oli määrä olla voimassa maaliskuun puoliväliin asti, mutta niitä jatkettiin ensin huhtikuun loppuun ja sittemmin toukokuun puoleenväliin ja lopulta toukokuun loppuun asti. Seurakuntien kannalta kevättalven ja kevään rajoitukset tarkoittivat, että kaikki kasvotusten toteutettavaksi suunnitellut pääsiäistäpahtumat ja -tilaisuudet jouduttiin panemaan jäihin. Teini-ikäisten harrastus- ja ryhmätoimintaa kuitenkin lievennettiin heti vapun jälkeen, ja esimerkiksi rippikouluryhmät pääsivät jälleen käyntiin.

Osallistujamäärien rajoitukset näkyivät kipeimmin kirkollisissa toimituksissa. Etenkin siunaustilaisuuksien rajoitukset aiheuttivat ylimääräistä surua, vaikka vainajan kaikkein lähimpiä omaisia pystyttiin ottamaan mukaan yli ja ohi tiukan henkilömäärärajan ns. pastoraalisista syistä. Muissa toimituksissa varsin tavallinen ratkaisu oli odottaa parempia koronakelejä kaupunkilaisten siirtäessä kaste- ja vihkivarauksia.

Kirkon lakisääteisten toimielinten kokoukset päästiin vihdoin pitämään sähköisinä, kun kirkkolain muutos tuli voimaan 15.3. Laki mahdollisti nyt seurakunnan ja seurakuntayhtymän toimielinten, kuten yhteisen kirkkovaltuuston, kirkkoneuvoston ja seurakuntaneuvostojen, etäkokoukset.

Koronapilvet väistyivät kesäksi

Senioriväestön ja riskiryhmäläisten koronarokotukset olivat alkaneet pyöriä kevään kuluessa, ja toukokuuhun tultaessa joukkorokotuspisteisiin tarjottiin aikoja jo alle 50-vuotiallekin. Kesän ja Suvivirsi-kauden lähetessä toivo toiminnan avautumisesta alkoi viritä.

Etelä-Suomen AVI päätti, että Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueella voidaan järjestää toukokuun viimeiseltä viikolta alkaen sisä- ja ulkotiloissa enintään 10 hengen kokoontumisia ja kesäkuun ensimmäisellä puolikkaalla ulkotiloissa jo 50 hengen kokoontumisia. Kapitulien ohjeita seuraten seurakunnat irtautuivat samalla ensimmäisen kerran siten pandemian alun AVIn ohjeiden soveltamisesta sellaisenaan uskonnon harjoittamista koskeviin tilaisuuksiin, kun ne ottivat käyttöön ns. sektorimallin: Osallistujamäärää alettiin nyt määritellä kirkkotilan koko huomioiden. Kirkkotila voitiin jakaa toisistaan erillisiin sektoreihin, joista kuhunkin otettiin korkeintaan 10 henkeä mutta kuitenkin niin, että ihmiset pystyivät pitämään toisiinsa yli kahden metrin turvavälin myös sektorialueen sisällä. Seurakunnan tuli myös huolehtia, että eri sektoreissa olevat ihmiset eivät kohtaisi kirkkotilaan tullessaan, sieltä poistuessaan tai ehtoolliselle osallistuessaan.

Sektorimallin oli tarkoitus olla voimassa kesäkuun puoliväliin, mutta sen pidentämisestä vielä viikolla eli 22.6. oli jo ehditty päättää ja viestiä ennen kuin tilanne ja ohjeet muuttuivat jälleen kerran, nyt päivän varoitustajalla: 15.6. voimaan tulleiden ohjeiden mukaan seurakuntien tilaisuudet (ml. jumalanpalvelukset ja kirkolliset toimitukset) voitiin järjestää sisätiloissa ja rajatuissa ulkotiloissa ilman henkilömäärärajoituksia. Sisätiloissa järjestettävissä yli kymmenen hengen kokoontumisissa osallistujilla täytyi kuitenkin olla mahdollisuus säilyttää turvavälit eli välttää lähikontakti toisiinsa. Uudet ohjeet määriteltiin kestävämmän kuukauden eli heinäkuun puoleenväliin saakka, joskin niitä sittemmin jatkettiin pitkälle elokuuhun. Lasten kesäleirit ja nuorten riparit oli jo pelastettu toukokuun ohjeilla, mutta nyt myös varttuneemman väen perinteikkäissä kesäkahviloissa alettiin tosissaan viritellä tulia pannujen alle. Toukokuun perinteiset kymppisynttäröt oli aiemmin päätetty siirtää elokuuhun, ja Linnanmäelle kokoontuikin lähes 6 500 kymmenvuotiasta ja heidän perheenjäsentään.

Koronakielien jälleen heikentyessä osallistujamääriä rajoitettiin 20.8. alkaen. Sektorimalli palasi käyttöön, mutta nyt alkukesää lievempänä ja muokattuna: kirkkotilaan voitiin kirkon koosta riippuen järjestää 2–10 sektoria, ja jokaiseen sektoriin sai ottaa samanaikaisesti enintään 25 seurakuntalaista. Ohjeissa kuitenkin korostettiin, että osallistujilla tuli sektorin sisällä tosiasiallisesti olla mahdollista välttää lähikontaktit toisiinsa. Ehtoolliset järjestettiin porrastaen lohko kerrallaan tai useilla jakopisteillä.

Alustava varaus Helsingin juhlatapahtumien teltan käyttämisestä työyhteisöpäivään ja luottamushenkilötapaamiseen peruttiin.

Syyskuun alussa Etelä-Suomen AVI kumosi aiemman turvaväliohjeen sekä päätöksensä yleisön jakamisesta lohkoihin sisätapahtumissa. Helsingin seurakuntien toiminnassa hiippakunnan seurakuntien sisätiloissa voitiin nyt järjestää yli 10 henkilön tilaisuuksia edellyttäen, että ”tilaisuuden osallistujamäärä on enintään 50 % tilaan hyväksyttävästä enimmäisosallistujamäärästä tai käytettävissä olevien istuma- tai seisomapaikkojen määrästä.”

Ohje oli voimassa syyskuun ajan. Loka–marraskuussa koronatartunnat taas hiipuivat, syyskuun toimintaa järjestettiin, ja työyksiköissä ehdittiin sopia korona-exit-juhliakin. Samoihin aikoihin juhlittiin fyysisen Tilannehuoneen vihkiäisiä. Malmin seurakunnan ja hautausmaan edellisenä vuonna kehittämä koko perheen tapahtuma *Lasten pyhäinpäivä* sai jatkoa ja laajeni nyt sovellettuna Hietaniemeen kantakaupungin seurakuntien tuella.

Toinen koronajoulu

Seurakunnat valmistautuivat täyttää häkää perinteiseen adventtiin ja joulun. Vuosi vuodelta suosittumaksi tulleet joulukalenterit olivat juuri kolahdelleet jäsenten postiluukuista, kun adventinajan alla eli 25.11. voimaan tullut uusi ohjeistus vei seurakunnat viestinnällisesti myrskyn silmään. Koko pandemian ajan kirkollista toimintaa koskevat rajoitukset oli ehkä hautajaisia lukuun ottamatta hyväksytty ilman isompia mutinoita, mutta nyt pieni mutta äänekkäs koronakriitikoiden joukko pillastui koronapassien käytöstä Kauneimmat joululaulut -tilaisuuksissa.

AVIn uusien määräysten mukaan sisätiloissa järjestettävään yhteislaulutilaisuuteen sai ottaa enintään puolet tilaan hyväksyttävästä enimmäisosallistujamäärästä, jos tilaisuuteen osallistuisi yli 20 henkeä. Suomeksi: kirkon sai siis täyttää laulajista puolilleen ilman passia. Koronapassia ei voinut missään tilanteessa vaatia alle 16-vuotiailta. Järjestelyjen ja viestinnän mutkia lisäsi entisestään se, että yhteislauluttomiin eli matalan riskin konsertteihin ja esityksiin sai ottaa tilan täyteen kaupunkilaisia ilman passia, jos tilaisuudessa oli kaikille istumapaikat. Rajoitukset eivät koskeneet muuta seurakunnan toimintaa kuin yhteislaulutilaisuuksia, konsertteja tai esityksiä. Koronapassin käyttöönotto julkista uskonnonharjoittamista sisältävissä tilaisuuksissa ei edes ollut mahdollista. Absurdeimmillaan seurakunnissa saattoi syntyä tilanteita, joissa samassa kirkkotilassa peräkkäisissä tilaisuuksissa koronapassia ei ensimmäisessä saanut kysyä, toisessa piti kysyä ja kolmannessa ei tarvinnut kysyä.

Tunnelmat olivat monitahoiset: Suuri enemmistö tervehti turvallisuutta tavoittelevia ja lisääviä keinoja ilolla, mutta monimutkaiset ohjeet olivat alttiita väärinymmärryksille. Ärhäkkäimmät vaativat kirkkoa tilille passipolitiikastaan – säädöksistä, joihin kirkko ei itse voinut edes vaikuttaa – ja hämmensivät keskustelua väittäen, että he eivät ole lainkaan tervetulleita kirkkoon. Useimmat seurakunnat järjestivät Kauneimpia joululauluja sekä passittomina pienlauleloina että passillisina kirkko täyteen -karkeloina. Näin taattiin, että kaikki halukkaat pääsisivät laulamaan.

Ohjeiden oli tarkoitus olla voimassa jouluaattoon asti, mutta ne muuttuivat jo noin viikon voimassa olon jälkeen eli 4.12. alkaen. Ilman passia yhteislaulutilaisuuksiin sai ottaa nyt vuoden loppuun asti enintään 20 henkeä, mutta osallistujamäärärajoitukset voitiin edelleen ohittaa koronapassin avulla. Samaan saumaan jumalanpalveluksiin, kirkollisiin toimituksiin ja seurakunnan muuhun tavanomaiseen uskonnolliseen toimintaan osallistuvien määriin tuli tiukennuksia, jos tilaisuuteen osallistui yli 20 henkilöä: tilaan voitiin ottaa ihmisiä nyt enintään 1/3 tilan maksimikapasiteetista. Käytännössä tämä tarkoitti, että 300 hengen kirkkotilaan voitiin jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa ottaa enintään 100 ihmistä. Kapitulin ohjeissa erikseen mainittiin, että myös esimerkiksi hartaudet, rippikoulut ja diakoniaruokailut ovat tavanomaista uskonnollista toimintaa, joten niitä eivät koskeneet tapahtumamääräysten tiukemmat 20 hengen osallistujarajat.

Toinen koronajoulu oli tosiasia. Perinteinen piparkakkujakelu ja sen korona-ajan korvaajaksi suunniteltu heijastinjakelukin oli jo ehditty aiemmin perua, ja nyt myös monen kaupunkilaisen jouluperinne aattohartauksista oli katkolla. Koronaturvallisiksi vaihtoehdoiksi seurakunnissa tarjottiin esimerkiksi pihahartauksia ja paikkoja sytyttää kynttilöitä kirkon portaille ja kirkkopuistoihin. Helsingiläisille tärkeää hautausmaavierailuiden aattoperinnettä rikastettiin eri hautausmailla tasatuntien ulkoilmahartauksilla ja joululauluilla.

Ohjeet muuttuivat vielä kerran uutta vuotta vasten. Kiristyvistä rajoituksista kerrottiin jouluaaton aattona, ja ne tulivat voimaan joulupyhien jälkeen 28.12.: Sisätiloissa järjestettäviin jumalanpalveluksiin ja kirkollisiin toimituksiin sai ottaa enintään 1/5 tilaan hyväksyttävästä enimmäisosallistujamäärästä. Yksittäisessä tilaisuudessa sai kuitenkin olla läsnä enintään 30 henkeä tilan koosta riippumatta.

Jumalanpalveluksia lukuun ottamatta seurakuntien kokoava toiminta (mm. konsertit, yhteislaulutilaisuudet) ja pienryhmätoiminta sisätiloissa päätettiin samalla keskeyttää pitkälle tammikuuhun 2022 asti. Koronapassia ei voinut käyttää enää lainkaan vaihtoehtona rajoituksille. AVIn päätöksen mukaisesti seurakunnissa voitiin onneksi jatkaa vuonna 2004 syntyneiden ja sitä nuorempien lasten ohjattua harrastustoimintaa. Koulujen joululomiin suunnitellut lasten ja nuorten leirit voitiin järjestää suunnitellusti.

Jatkuvasti muuttuvat osallistujamääräraajat vaativat toimituksista vastaavilta työntekijöiltä tiivistä yhteydenpitoa perhejuhlien järjestäjiin ja siunaustilaisuuksiin tuleviin omaisiin. Ainoastaan kesällä ja loppusyksyllä rajoitukset olivat hetkellisesti pois tai selkeät hahmottaa.

Näkökulmia numeroiden taakse

Kesä ja alkusyksy ovat olleet perinteisesti kirkkohäiden sesonkia, mutta katsausvuonna nyt myös kasteet painottuivat näihin kuukausiin normaalivuosien tasaisemman jakautumisen sijaan. Syntyvyyden kasvu katkasi pitkään jatkuneen kasteiden lukumäärän laskun. Helsingissä kastettiin vuonna 2021 alle yksivuotiaita lapsia yhteensä 2714, mikä on 250 kastettua lasta enemmän kuin vuonna 2020. Helsingin seurakuntien jäsenten vuonna 2021 solmimissa avioliitoissa kirkollisten vihkimisten lukumäärä laski vain kolmella parilla vuodesta 2020, siviilivihkimisten lukumäärä 145 parilla. Kirkollisia vihkimisiä oli 853 ja siviilivihkimisiä 866 paria. Samaa sukupuolta olevat parit pääsevät vihille useimmissa Helsingin seurakunnista.

Siunaustilaisuuksia järjestettiin vuoden aikana 3514. Hautausmaille haudattiin 5169 vainajaa. Tuhkahautausten osuus oli 87 %.

Helsingin evankelis-luterilaisiin seurakuntiin kuului vuoden 2021 lopussa 322 254 jäsentä. Jäsenmäärällään Kirkko Helsingissä on kaupungin yksi suurimmista yhteisöistä – jopa suurin.

Prosentuaalisesti kirkkoon kuuluu 49 % Helsingin asukkaista. Kymmenessä seurakunnassa jäseniä on yli puolet alueen asukkaista ja vastaavasti kymmenessä seurakunnassa jäsenet ovat vähemmistö. Seurakuntien jäsenmäärät ja jäsenyysprosentit kertovat Helsingin kansainvälistymisestä sekä toisaalta väestön ikärakenteen eroista kaupungin eri alueiden välillä. Suomenkielisten seurakuntien alueella asuvien lukumäärään lasketaan henkilöt, joiden äidinkieli on suomi, saame tai jokin ei-pohjoismainen kieli. Tämä laskentamalli näkyy monien suomenkielisten seurakuntien jäsenprosentissa.

Edellisestä vuodesta jäsenmäärä väheni 6 846 henkilöllä eli muutos oli -2,1 %. Seurakuntien jäsenmääriin vaikuttavat kasteet, kuolemat, kirkkoon liittymiset, kirkosta erot sekä muuttoliike. Aiemmista vuosista poiketen muuttoliikkeen vaikutus Helsingin seurakunnissa oli jäsenmäärää vähentävä (-851), mikä johtui erityisesti muihin pääkaupunkiseudun kuntiin suuntautuneista muutoista.

Jäsenmäärältään suurin seurakunta on Malmin seurakunta, jossa oli vuoden 2021 lopussa 47 862 jäsentä. Pakilan seurakunnan kirkkoonkuulumisprosentti (66,5 %) on Helsingin kaikista seurakunnista korkein.

Suurin kirkkoon kuuluvista ikäryhmistä Helsingissä ovat 20–29-vuotiaat noin 49 000 jäsenellä. Toiseksi eniten on 30–39-vuotiaita. Tässä ikäryhmässä kirkkoon kuuluminen on kuitenkin kaikista ikäryhmistä suhteellisesti harvinaisinta. Esimerkiksi 30–39-vuotiaista miehistä harvempi kuin joka kolmas (31 %) kuuluu kirkkoon. Eroista suurin osa tapahtuu parinkymppin hujakoilla tai ainakin ennen 30-vuotissyntymäpäivää: Helsingissä jäsenyydestään luopuneista 48 % oli 18–29-vuotiaita.

Kohtaamiset kantavat

Kevättalvella 2021 toteutettu kirkon empatia- ja tunnettuustutkimus vahvistaa myös havainnon, että nuoret aikuiset pohtivat muita enemmän kirkosta eroamista: kutakuinkin puolet alle 35-vuotiaista helsinkiläisistä vastaajista kertoo joskus ajatelleensa kirkosta eroamista ja lähes joka kymmenes uskoo todennäköisesti eroavansa kirkosta jossain vaiheessa. Vertailun vuoksi: nuorten eroriski kirkosta on tämän kyselyn mukaan yli tuplasti isompi kuin yli 55-vuotiailla. Alle 35-vuotiaat kokevat myös omien arvojen ja kirkon arvojen vastaavan toisiaan muita ikäryhmiä huonommin.

Tutkimuksen hyvä uutinen on se, että myös nuorissa ikäryhmissä kohtaamisilla on vahva korrelaatio myönteiseen mielikuvaan kirkosta ja toisaalta jäsenyyden merkityksellisyyteen: jos kirkkoon kuuluva millenniaali tai z-sukupolven edustaja oli kohdannut kirkon vuoden kuluessa korkeintaan yhdellä tapaa tai ei lainkaan, niin kirkko oli lähes 40 %:lle näistä vastaajista yhdentekevä eli se ei herättänyt mitään tunnetta. Jos kohtaamistapoja oli ollut vuodessa kolme tai enemmän, välinpitämättömien ("ei tunnetta") osuus oli enää 7 % – eli muuttunut yli 30 prosenttiyksikköä parempaan suuntaan.

Saman tutkimuksen toisen kysymyksen mukaan samassa alle 35-vuotiaiden kirkon jäsenten vastaajajoukossa yleinen mielikuva kirkosta oli myönteinen vain 31 %:lle, jos kohtaamistapoja oli korkeintaan yksi. Mutta jos kohtaamistapoja oli vuoden aikana ollut kolme tai enemmän, myönteisesti suhtautuvien osuus oli tuplaantunut, tai toisin sanoen kasvanut yli 30 prosenttiyksikköä eli 62 %:iin.

Kun kohtaamisten kirjo kasvoi 0–1:stä tavasta vähintään 3:een, kirkosta eroa joskus pohtineiden määrä koko Helsingin aineistossa puolittui ja todennäköisesti kirkosta eroavien käytännössä hävisi. Kirkko kohdattiin selvästi useimmin mediassa (ml. Kirkko ja kaupunki) sekä hautausmailla.

On muistettava, että verkkokyselynä saadut luvut eivät Helsingissäkään täysin edusta koko ikäluokkaa ja ne ovat suuntaa antavia, mutta kymmenien prosenttiyksiköiden systemaattiset erot kuitenkin paljastavat kuvan isoista linjoista.

Tarkemmin jäsentilastoista kerrotaan luvussa 4, ja jäsentilastot löytyvät kokonaisuudessaan verkosta www.helsinginseurakunnat.fi/artikkelit/vaestotilastot .

Lisää naisia johtoon

Helsingin kirkkoherroista yhä harvempi on herra sanan sukupuolittuneessa merkityksessä. Kirkkoherrat vaihtuivat Herttoniemessä (Markku Rautiaisen tilalle Minnamari Helaseppä), Kannelmäessä (Sakari Enrold -> Virpi Koskinen), Munkkiniemessä (Leo Glad -> Päivi Vähäkangas) ja Pitäjänmäessä (Arto Antturi -> Maika Vuori). Myös Malmilla vietiin läpi uuden johtajapapin valintaprosessi, kun Heikki Arikka siirtyi syksyllä toisen työnantajan palvelukseen. Vuoden lopussa Helsingin 20 kirkkoherrasta naisia oli 11 eli ensimmäistä kertaa enemmistö kaupungin kirkkohistoriassa.

Seurakuntayhtymän johtoportaan tapahtui myös merkittäviä vaihdoksia: Kirkkohallitukseen siirtyneen Juha Tuohimäen tilalle hallintojohtajaksi valittiin Juha Silander ja eläkkeelle jääneen kiinteistöjohtaja Kai Heinosen korvasi Osmo Rasimus. Vuoden alusta henkilöstöyksikkö irrotettiin hallinto-osastosta, kun Henkilöstöpalvelut-osasto perustettiin: sen vetäjänä ja yhtymän henkilöstöjohtajana aloitti Riitta Kajander.

Vaikeatkin asiat avoimesti esille

Kirkkokuplan ulkopuolella Helsingin seurakunnat pääsivät tai joutuivat otsikoihin muun muassa Kiinteistöosaston lahjontatapauksessa, jonka selvittely oli venynyt vuosien mittaiseksi esitutkintoineen, syyteharkintoineen ja syyteneuvotteluineen. Asia saatiin syyskuussa lopulta päätökseen, kun käräjäoikeus langetti tuomiot kahdelle entiselle päällikötason virkamiehelle ja vahvasti Helsingin seurakuntayhtymän ja vastaajien välisen sovinnon, jonka perustella vastaajat suorittivat vahingonkorvauksen yhtymälle.

Kirkko näkyi mediassa muuallakin: kirkkoon kuulumattomista kummeista käydyssä keskustelussa; kohtuuttomaksi paisuneissa virkatodistusjonoissa, joiden purkamiseksi ja resurssien hoitamiseksi kuntoon pääkaupunkiseudun seurakuntayhtymät lähettivät marraskuussa painavan vetoamuksen kirkolliskokoukselle ja aluekeskusrekistereille; ja Haagan seurakunnan yhteisvastuukeräyksessä, kun keräyspäällikkö Lahtisesta ja pahvisista seurakuntalaisista tuli some- ja mediaailmiö.

Rohkeasti yhdessä -ohjelmassa tehtiin mittava lausuntokierros

Rohkeasti yhdessä -ohjelmassa edettiin lausuntokierrokselle syys–lokakuussa. Yhteinen kirkkoneuvosto halusi saada Helsingin seurakuntien ja yhteisten palveluiden kannat tehtyyn asiantuntijavalmisteluun. Lausuntokierrokselle lähti viidestä asiantuntijatyöryhmästä yhteensä yli 70 toimenpide-ehdotusta. Lausuntokierroksen viestinnässä kohderyhmänä oli eri kanavissa sekä luottamushenkilöt että henkilöstö yhteisissä palveluissa ja seurakunnissa. Yhteinen kirkkovaltuusto sai ensimmäiset esitykset käsiteltäväksi 9.12.2021 historiallisen pitkäksi venyneeseen kokoukseen. Valtuusto päätti, että säästötoimia tehdään leikkaamalla kokonaismäärärahaa 8 % vuosina 2023, 2026 ja 2029. Syksyn aikana mediassa nousi esiin usein suunnitelmat luovuttavista kiinteistöistä. Tavoitteena on luopua neljänneksestä nykyisistä tiloista ja se tarkoittaa väistämättä myös joistakin kirkoista luopumista.

Kirkko Helsingissä -strategian arvot, lupaus ja tavoitteet päätettiin

Yhteinen kirkkovaltuusto palautti Kirkko Helsingissä -strategian valmisteluun syyskuussa, joten sen jälkeen viestinnällisesti keskityttiin esittelemään strategiaprosessia luottamushenkilöille ja henkilöstölle kokoontumisissa, videoilla, tiedotteilla ja uutiskirjeillä.

Marraskuussa strategian suunnitteluun osallistettiin luottamushenkilöt, kirkkoherrat ja yhteisten palveluiden johtajat ja päälliköt järjestämällä strategia- ja tulevaisuuspäivä. Siinä paneuduttiin erityisesti arvoihin, lupaukseen ja konkreettisiin tavoitteisiin 150 osallistujan voimin. Osallistujat olivat rovastikunnittain viidessä eri toimipisteessä kasvotusten ja osa virtuaalisesti videoyhteydellä.

Yhteinen kirkkovaltuusto päätti Kirkko Helsingissä -strategian arvot, lupauksen ja konkreettiset tavoitteet seuraavalle kaksivuotiskaudelle kokouksessaan 9.12.2021.

Kirkko Helsingissä -strategian arvot ovat usko, toivo ja rakkaus. Strategian lupaukseksi muotoutui: ”Tervetuloa! Avataan yhdessä kirkon ovet olla, tulla ja toimia. Jokainen on ainutlaatuinen Jumalan luoma ihminen. Kirkko Helsingissä on kristittyjen yhteisö. Se edistää helsinkiläisten hengellistä elämää ja rakentaa yhdessä merkittäviä ja laadukkaita kohtaamisen ja auttamisen paikkoja. Kirkko puolustaa tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, oikeudenmukaisuutta ja luontoa.”

Lisäksi strategian kaksi tavoitetta vuosina 2022–2023 ovat: Kutsuva kontakti, kuunteleva kohtaaminen ja yhteen tuleminen sekä Kirkko Helsingissä kantaa yhteiskunnallista vastuuta antamalla tilansa, verkostonsa, osaamisensa ja resurssinsa hädänalaisten auttamiseen.

Henkilöstökysely innosti vastaamaan

Keväällä 2021 toteutettu henkilöstökyselyn tulokset osoittavat, että pandemiasta huolimatta Helsingin seurakuntien ja yhteisten palvelujen henkilöstö kokee omat voimavaransa kohdata muutoksia ja uusia haasteita varsin hyväksi.

Henkilöstökyselyn vastausprosentti oli 78 %, joka on lähivuosien mittaushistorian korkein lukema (vuonna 2019 71 % ja vuonna 2016 60 %). Kysely toteutettiin ensimmäisen kerran Kevan kyselyllä, joten aivan suoraa vertailutietoa ei ole käytettävissä Helsingin aiempiin kyselyihin ja vuosiin nähden. Toisaalta nyt kysely tarjoaa vertailutietoa muiden suurten ja keskisuurten seurakuntien vastaavista tiedoista.

Helsingin seurakunnissa ja yhteisissä palveluissa henkilöstö kokee voivansa hyödyntää omaa osaamistaan, tietojaan ja taitojaan monipuolisesti. Vastausten keskiarvo oli 4,1 asteikolla 1-5. Myös työn itsensä koetaan tarjoavan hyviä ammatillisen kehittymisen mahdollisuuksia. Vastauksissa oltiin myös tyytyväisiä siihen, että aikaa saada työtehtävät tehdyksi on riittävästi. Sekä työyhteisön keskeinen että esimiehen ja henkilöstön välinen luottamus ovat hyvällä tasolla. Lähiesimiestyö arvioitiin positiivisesti. Lisäksi työn tavoitteista oltiin paremmin selvillä kuin viime kyselyn aikaan ja aiempaa suurempi osuus vastaajista katsoi, että työyhteisön ilmapiiri on kehittynyt positiiviseen suuntaan.

Kehittämiskohteiksi seuloutuivat muutoksen selkeyden ja työhyvinvoinnin tukemisen lisääminen, päätöksenteon avoimuus sekä ylipäätään johtamisen tavat.

1.1. Katsaus talouteen

Yleinen taloudellinen tilanne

Maailmanlaajuinen, jo lähes koko vuotta 2020 värittänyt koronapandemia näkyi keskeisesti myös vuoden 2021 taloudessa. Kuitenkin vuoteen 2020 verrattuna maailmantalous ja samalla myös Suomi nousivat talouden koronakuopasta, osittain poikkeuksellisen tehokkaan finanssipoliittisen elvytyksen ansiosta. Koronapandemia pakotti yhteiskunnat mukautumaan uuteen normaaliin ja yritykset kehittämään toimintaansa.

Kuluttajien luottamusindikaattori oli Suomessa vielä syksyllä 2021 kohtuullisen hyvällä tasolla, mutta se laski joulukuussa äkillisesti -3,5:een (indikaattorin pitkän ajan keskiarvo on -1,7). Sijoitusmarkkinat elpyivät vuonna 2021 voimakkaasti ja sijoitustuotot olivat monin paikoin jopa historiallisen korkeita.

Vuonna 2021 Suomen bruttokansantuotteen volyymi kasvoi 3,3 %. Kasvu käynnistyi toisella vuosineljänneksellä, jolloin bruttokansantuote ylitti koronapandemiaa edeltäneen tasonsa. Valtiovarainministeriö arvioi BKT:n kasvuksi 3,0 % vuodelle 2022 ja 1,5 % vuodelle 2023. Talouden elpymisen ennustetaan jatkuvan ja kasvun kiihtyvän vuonna 2022 varsinkin niillä toimialoilla, joilla tuotanto ei ole vielä saavuttanut pandemiaa edeltänyttä tasoaan.

Työllisyysaste (15-64 –vuotiaat) oli vuoden 2021 joulukuussa 73,3 %, kun se vuotta aiemmin oli 70,0 %. Työttömyysaste oli vuoden 2021 joulukuussa 6,7 % ja 7,6 % vuoden 2020 joulukuussa. Miesten työttömyysaste laski 1,3 prosenttiyksikköä ja naisten 0,4 prosenttiyksikköä vuoden 2020 joulukuuhun verrattuna.

Koko talouden palkkasumma kasvoi vuoden 2021 loka-joulukuussa 5,2 % vuoden 2020 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Seurakuntien taloudellinen tilanne Suomessa

Kirkkohallituksen keräämien vuoden 2021 ennakkotietojen perusteella evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien yhteenlaskettu talous vahvistui vuonna 2021 merkittävästi. Vuosikate kasvoi vuoteen 2020 nähden noin 49,8 milj. eurolla, ollen yhteensä 205,6 milj. euroa (155,9 milj. euroa vuonna 2020). Kasvu johtui ennen kaikkea rahoitustuottojen ja kirkollisverotulojen merkittävästä kasvusta sekä sijoitusten positiivisista arvomuutoksista. Seurakuntien yhteenlaskettu tilikauden yli-/alijäämä kasvoi 36,5 % edellisvuoteen verrattuna, ollen 76,8 milj. euroa (56,3).

Koko kirkon jäsenmäärä väheni 53 785 henkilöllä (-48 521) ja oli vuoden 2021 lopussa 3 689 998 jäsentä. Helsingin hiippakunnassa jäsenmäärä laski 2,0 % ja Porvoon hiippakunnassa 1,1 %. Kirkosta erosi yhteensä 55 831 henkilöä (48 125). Eronneiden määrä oli 1,5 % jäsenistöstä (1,3). Seurakuntiin liittyi 20 256 henkilöä (18 124). Kuolleita oli 46 518 henkilöä (45 260) ja kastettuja 26 666 henkilöä (24 898).

Vuonna 2021 kirkollisveroa tilitettiin kirkolle yhteensä 911,9 milj. euroa (900,2). Kirkollisverotulot kasvoivat 1,3 % edellisvuoteen verrattuna (1,7). Ennen vuotta 2019 kirkollisverotulot alenivat kolme vuotta peräkkäin. Kirkollisverotulot olivat vuonna 2021 Suomen seurakunnissa keskimäärin 246 euroa / jäsen (240).

Kaikkien Suomen seurakuntien yhteenlasketut toimintatuotot kasvoivat 9,2 milj. euroa (-30,7). Vastaavasti toimintakulut kasvoivat 20,6 milj. euroa (-53,7). Henkilöstökulut kasvoivat noin 0,3 % (-3,4). Toimintakate (miinusmerkkinen) kasvoi 11,4 milj. euroa (-23,0), eli noin 1,5 % (vuonna 2020 laskua 2,9 %). Toimintakate oli vuonna 2021 Suomen seurakunnissa keskimäärin n. -210 euroa / jäsen (-205) ja vuosikate +55 euroa / jäsen (42).

Helsingin seurakuntayhtymän taloudellinen tilanne

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 31.12.2021 ilman sijoitusvarojen arvonalentumisten muutoksia
ulkoinen

1000 euroa	TA 2020 yht.	Toteutuma 31.12.2020	Tot. %	TA 2021	TA-muutokset	TA 2021 yht.	Toteutuma 31.12.2021	Tot. %
Toimintatuotot	16 026	14 790	92 %	17 067	-1 852	15 215	15 689	103 %
Toimintakulut	-107 344	-96 788	90 %	-104 289	-1 514	-105 803	-97 778	92 %
Toimintakate	-91 318	-81 998	90 %	-87 222	-3 366	-90 589	-82 089	91 %
Verotulot ja valtionrahoitus	89 000	93 953	106 %	90 800	1 300	92 100	94 390	102 %
Verotuskulut	-1 400	-1 443	103 %	-1 468	0	-1 468	-1 459	99 %
Keskusrahastomaksut	-9 100	-9 156	101 %	-9 281	0	-9 281	-9 281	100 %
Toiminta-avustukset	264	264	100 %	0	0	0	0	
Rahoitustuotot- ja kulut	6 872	8 143	119 %	8 500	997	9 497	12 933	136 %
Sijoitus-, korko- ja muut rahoitustuotot	13 923	19 858	143 %		997		23 257	
Sijoitus-, korko- ja muut rahoituskulut	-7 051	-11 715	166 %				-10 324	
Vuosikate	-5 682	9 764	-172 %	1 328	-1 070	259	14 494	5603 %
Poistot	-8 413	-8 593	102 %	-8 578	0	-8 578	-9 089	106 %
Tilikauden tulos	-14 095	1 171	-8 %	-7 250	-1 070	-8 319	5 404	-65 %
Poistoeron muutos	865	533	62 %	533		533	481	90 %
Tilikauden yli-/alijäämä	-13 229	1 704	-13 %	-6 716	-1 070	-7 786	5 886	-76 %

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 31.12.2021 sisältäen arvonalennusten muutoksen

1000 euroa	TA 2020 yht.	Toteutuma 31.12.2020	Tot. %	TA 2021	TA-muutokset	TA 2021 yht.	Toteutuma 31.12.2021	Tot. %
Toimintakate	-91 318	-81 998	98 %	-87 222	-3 366	-90 589	-82 089	91 %
Vuosikate I	-5 682	9 764	125 %	1 328	-1 070	259	14 494	5603 %
Arvonalennusten muutos		-6 441					13 889	
Vuosikate II	-5 682	3 323	42 %	1 328	-1 070	259	28 383	10971 %
Tilikauden tulos	-14 095	-5 271	-506 %	-7 250	-1 070	-8 319	19 294	-232 %
Tilikauden yli-/alijäämä	-13 230	-4 738	-294 %	-6 716	-1 070	-7 786	19 775	-254 %

Helsingin seurakuntayhtymän vuoden 2021 tilikauden tulokseksi (=tilikauden yli-/alijäämä ilman poistoeron muutosta) muodostui noin +19,3 milj. euroa (vuonna 2020 -5,3 milj. euroa). Ilman sijoitusten arvonalennusten nettomuutosta, yhteensä +13,9 milj. euroa (-6,4), tilikauden tulos olisi ollut noin 5,4 milj. euroa ylijäämäinen (1,2). Talousarviossa budjetoitu alijäämä oli -8,3 milj. euroa (-14,1), joten tulos ilman arvonalennusten muutosta toteutui 13,8 milj. euroa talousarviota parempana.

Suurimmat yksittäiset tekijät tähän olivat toimintakulujen toteutuminen budjetoitua merkittävästi alhaisempina, vallitsevasta koronapandemiasta johtuen, sekä vastaavasti rahoitustuottojen toteutuminen huomattavasti budjetoitua suurempina, poikkeuksellisen hyvältä sijoitusvuodesta johtuen. Mikäli toimintakulut ja rahoitusnetto olisivat toteutuneet budjetoidun suuruisina, olisi tilikauden tulos ilman arvonalennusten muutoksia ollut 6,0 milj. euroa alijäämäinen. Seurakuntayhtymän rakenteellinen alijäämä ei siis ole poistunut vaan vuoden 2021 positiivinen tulos johtuu poikkeuksellisista olosuhteista.

Toimintatuotot (ilman sisäisiä tuottoja) ylittivät talousarvion 0,5 milj. eurolla, ollen 15,7 milj. euroa (14,8). Toimintatuotot kasvoivat 6,1 % vuoteen 2020 verrattuna. Toimintakulut (ilman sisäisiä kuluja) toteutuivat 8,0 milj. euroa alle budjetoidun, ollen 97,8 milj. euroa (96,8). Toimintaa ei voitu toteuttaa suunnitellusti vallitsevasta koronapandemiasta johtuen. Vuoteen 2020 verrattuna toimintakulut kasvoivat 1,0 %. Tässä yhteydessä on tärkeää huomata, että koronapandemia rajoitti toimintaa jo maaliskuusta 2020 alkaen. Vertailun vuoksi todettakoon, että vuonna 2019, ennen koronapandemian alkua, toimintakulut olivat 101,9 milj. euroa, eli 4,2 % vuoden 2021 toimintakuluja suuremmat. Henkilöstökulut alenivat 1,9 milj. euroa eli 3,4 % vuoteen 2020 verrattuna. Käyttötalouden toimintakate toteutui 8,5 milj. euroa talousarviossa esitettyä parempana.

Kirkollisverotulot kasvoivat 0,2 milj. euroa vuoteen 2020 verrattuna, ollen yhteensä 81,6 milj. euroa (81,4). Kirkollisverotulot toteutuivat 2,2 milj. euroa yli muutetun talousarvion. Verotulojen kehitykseen vaikuttavat yleisesti muun muassa ansiotason muutokset, jäsenkehitys, työikäisen väestön määrän väheneminen, suhdannevaihtelut, verotilijärjestelmän aiheuttamat poikkeamat sekä verotuksen perusteissa tapahtuvat muutokset.

Vuoden 2021 vuosikate eli tuottojen ja kulujen erotus, ilman sijoitusten arvonalennusten muutosta, oli 14,5 milj. euroa (9,8). Arvonalennusten muutos huomioiden vuosikate oli 28,4 milj. euroa (3,3). Rahoitustoiminnan tuotto sijoitusten arvomuutokset huomioiden oli +26,8 milj. euroa (+1,7). Keskimäärin rahoitustoiminnan nettotulos on ollut viime vuosina noin +10 milj. euroa / vuosi.

Rahavarojen sijoitusten nettotuotto ilman arvonalennusten muutosta kasvoi vuoden 2020 toteumaan nähden 3,3 milj. euroa, ylittäen talousarvion 0,1 milj. eurolla. Sijoituskiinteistöjen nettotuotto kasvoi vuoden 2020 toteumaan nähden 1,5 milj. euroa, ylittäen talousarvion 3,4 milj. eurolla.

Poistot vuonna 2021 olivat 9,1 milj. euroa (8,6) ja poistoerojen muutos +0,5 milj. euroa (+0,5). Tilikauden kirjanpidolliseksi ylijäämäksi muodostui 19,8 milj. euroa (vuonna 2020 alijäämää 4,7 milj. euroa). Ilman sijoitusten arvonalennusten muutosta tilikauden ylijäämä olisi ollut 5,9 milj. euroa (1,7).

Rahoitusosa toteumavertailu ilman sijoitusten arvonmuutoksia

	TP edellinen vuosi 2020	TA Yhteensä 2021	Toteuma 2021	Yli-ali	T-%
Tulorahoitus	8 668	-2 261	11 974	14 236	-530 %
Vuosikate	9 764	259	14 494	14 235	5602 %
Satunnaiset erät	11			0	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 106	-2 520	-2 520	0	
Investoinnit	-7 685	-22 131	-14 267	7 864	64 %
Investointimenot	-8 852	-25 371	-17 507	7 864	69 %
Pysyvien vastaavien myyntitulot	1 167	3 240	3 240	0	
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	983	-24 392	-2 293	22 100	9 %
Antolainauksen muutokset	4 500				
Antolainauksen lisäys	4 500				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 827		2 911	2 911	
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-475		1 482	1 482	
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-1 352		1 428	1 428	
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	2 673		2 911	2 911	
Rahavarojen muutos	3 656	-24 393	618	25 010	-3 %

Rahavarat kasvoivat ilman arvonalennusten muutosta 0,6 milj. euroa (3,7).

Seurakuntayhtymän talouden edellytyksiä arvioitaessa pitkällä aikavälillä on jäsenmäärän kehityksellä keskeinen merkitys. Ansiotulojen nousu on viime vuosina valtaosaltaan kompensoinut jäsenmäärän vähenemisen vaikutuksen kirkollisverotuottoihin. Kirkollisverokertymän ennakoidaan pysyvän lähes nykyisellä tasolla vuoteen 2024 saakka, mutta vuodesta 2025 / 2026 alkanee suhteellisen jyrkkä kirkollisverotulojen pieneneminen. Seurakuntayhtymän talouden näkymät edellyttävät, että toimitilojen ja henkilöstön määrää vähennetään ja muita toimintakuluja karsitaan siten, että keskipitkällä aikavälillä saavutetaan pysyvästi taso, jossa vuosikate riittää poistojen kattamiseen.

Yhteinen kirkkovaltuusto päätti kokouksessaan 9.12.2021 merkittävistä talouslinjauksista tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamiseksi, osana Rohkeasti yhdessä –prosessissa syntyneiden toimenpide-ehdotusten täytäntöönpanoa. Yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi kokonaismäärärahaan (toimintakate) tehtävät kahdeksan prosentin leikkaukset vuosina 2023, 2026 ja 2029, päätti erillisestä tilamäärärahasta luopumisesta sekä määrittä vuosien 2023–2030 investointien nettomaksimiarvot ja lainojen lyhennyksiin käytettävien varojen maksimiarvot. Edelleen yhteinen kirkkovaltuusto päätti kokonaismäärärahan jaosta vuosille 2023–2025.

Verotulot

Maksuunpannut verot

Seurakuntayhtymän veroprosentti on 1 %. Viimeisimmässä, vuonna 2020 toimitetussa verotuksessa seurakuntayhtymän hyväksi maksuunpannut kirkollisverot pysyivät samalla tasolla kuin edellisvuotena. Vuodelta 2020 toimitetussa verotuksessa ansiotuloista maksuunpantu kirkollisvero oli 80,7 milj. euroa.

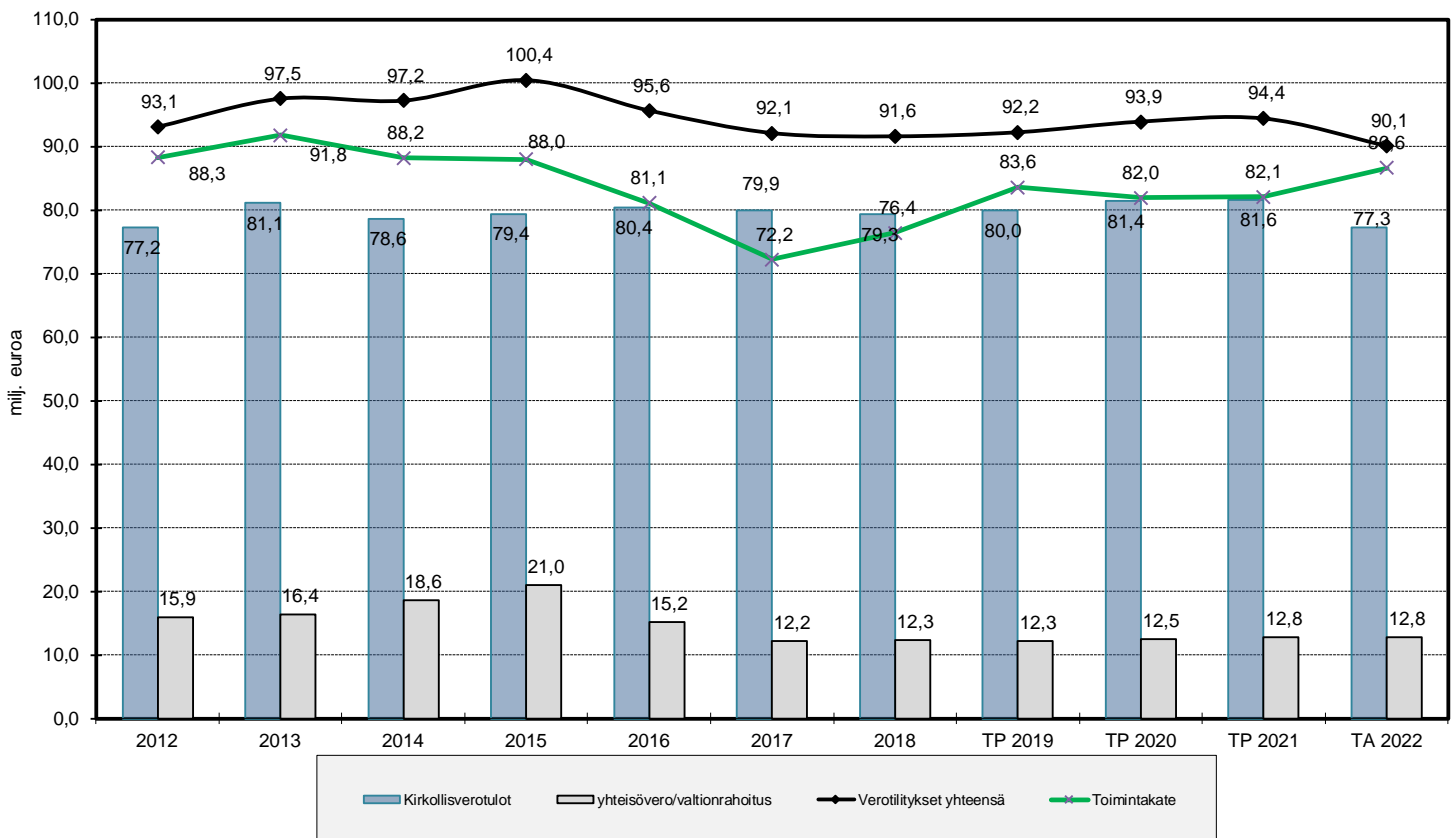
Verotilitykset

Seurakuntayhtymän saamat verotilitykset ja valtionrahoitus olivat 94,4 milj. euroa ja ne kasvoivat yhteensä 0,5 milj. euroa eli kasvua oli 0,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kirkollisverojen tilitykset kasvoivat 0,2 milj. euroa. Valtionrahoitus (rahoitus yhteiskunnallisten tehtävien hoitamiseen) oli 12,8 milj. euroa, joka oli 0,3 milj. euroa kasvua.

Seurakuntayhtymän tilityksinä saamat verotulot vuosina 2019–2021:

milj. euroa	2019	2020	2021
Kirkollisvero	80,0	81,4	81,6
Valtionrahoitus	12,3	12,5	12,8
Yhteensä	92,3	94,0	94,4
muutos milj.€	0,6	1,7	0,4
muutos %	0,6 %	1,8 %	0,5 %

Verotulot ja toimintakate vuosina 2012 - 2021
Skatteintäkter och verksamhetsbidrag åren 2012 - 2021

Helsingin seurakuntayhtymän eläkevastuu

Kirkon eläkevastuu on laskettu tammikuussa 2022 ja se on 31.12.2021 arvoltaan 4 943 milj. euroa. Eläkevastuu tarkoittaa tulevaisuudessa maksettavien suoritusten nykyhetkeen diskontattua arvoa, kun diskontattava suoritus on joko eläkkeellä olevien osalta maksussa oleva eläke tai aktiivihenkilöiden ja vapaakirjalla olevien osalta laskentahetkeen mennessä karttunut eläkeoikeus.

Kirkon eläkerahaston suuruus on 31.12.2021 arvoltaan 1 972 milj. euroa, joten koko kirkon eläkevastuuvajaus, josta Kirkon keskusrahasto vastaa, on 2 971 milj. euroa.

Helsingin seurakuntayhtymän laskennallinen osuus koko kirkon kattamattomasta eläkevastuusta on 259,3 milj. euroa (2020 vastaava arvo 272,1 milj. euroa). Eläkevastuulaskelma on taseen liitetietona.

Sijoitustoiminta

Seurakuntayhtymän sijoitusten allokointi toteutetaan yhteisen kirkkoneuvoston hyväksymän sijoitustoiminnan ohjeen mukaan. Sijoitustoiminnassa käytetään eettisesti korkeatasoisia varainhoitajia ja sijoitustoiminnassa suositaan positiivisen arvottamisen vaihtoehtoa, eli vastuullisten yritysten suosimista sijoituskohteina. Yhteisen kirkkoneuvoston valitsema, asiantuntijaelimenä toimiva sijoitusneuvottelukunta on keskeisessä asemassa seurakuntayhtymän sijoitustoiminnan sekä yksittäisten sijoitusratkaisujen suunnittelussa. Sijoituspäätökset tekee hallintojohtaja yhteisen kirkkoneuvoston päättämään rajaan asti ja sen ylittävältä osin yhteinen kirkkoneuvosto. Kiinteistösijoituksista vastaa kiinteistöjohtaja ja yhteinen kirkkoneuvosto. Varainhoito kilpailutettiin vuoden 2021 alussa ja päävarainhoitajaksi valittiin eQ Varainhoito Oy 1.3.2021 lähtien. Sopimus CapMan Wealth Services Oy:n kanssa jatkuu toistaiseksi, kuitenkin enintään siihen saakka, että struktuurisalkku on realisoitu ja realisoinneista saadut varat on siirretty eQ:n varainhoidon piiriin.

Yhteinen kirkkoneuvosto hyväksyi kokouksessaan 10.12.2020 Helsingin seurakuntayhtymän sijoitustoiminnan päivitettyt ohjeet ja ohje astui voimaan 1.1.2021 alkaen. Sijoitustoiminnan ohjeiden strateginen allokaatio ei kuitenkaan ohjaa Credit Suisen säilytyksessä olevia struktuureja, joista on tarkoitus vähitellen luopua. Struktuurien myynnistä vapautuvat varat sijoitetaan strategisen ja taktisen allokaation linjausten mukaisesti.

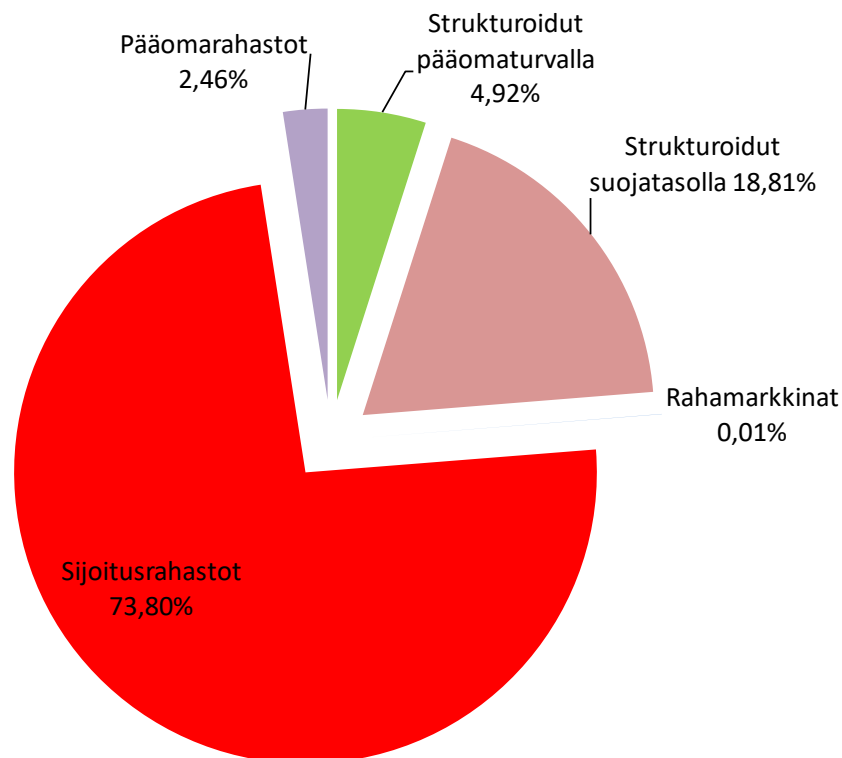
Sijoitusneuvottelukunta hyväksyi kokouksessaan 10.11.2021 strategiseen allokaatioon pohjautuvan korko- ja osakesijoituksien taktisen allokaation. Vaihtoehtoisten sijoitusten perusallokaatio ja vaihteluväli päätettiin pitää strategisen allokaation mukaisella tasolla.

Seurakuntayhtymän sijoitusten kirjanpitoarvo oli tilinpäätöksessä 191,4 milj. euroa. Sijoitusten markkina-arvo oli vuoden vaihteessa 197,9 milj. euroa. Helsingin seurakuntayhtymän eQ Varainhoidon sijoitusrahastosalkku sisältää osakerahastoja, lyhyen koron rahastoja sekä pitkän koron rahastoja. Salkun riskitaso on hallittu riittävällä hajauttamisella. Credit Suisen salkussa olevat strukturoidut sijoitukset, joissa tyypillisesti on 40–60 % suoja osakemarkkinoiden laskua vastaan, ovat varovaisuusperusteisesti mukana pääomariskillisissä sijoituksissa. Vuonna 2021 eQ:n varainhoidon korko- ja

osakesijoitussalkku tuotti 6,42% (salkun aloituspäivä 19.4.2021). Credit Suisen struktuurisalkun sekä Danske Bankin rahastosalkun konsolidoitu tuotto oli 12,53 %.

Sijoitustoiminnan vähimmäistavoitteena on sijoitetun pääoman reaaliarvon säilyttäminen, tästä syystä vuosituoton tulee olla vähintään inflaation suuruinen. Seurakuntayhtymän varojen sijoittamisessa pyritään matalahkolla, sijoitusstrategian mukaisella riskitasolla mahdollisimman hyvään tuottoon.

Salkun eri omaisuusluokkien painotukset salkussa 31.12.2021

Seurakuntayhtymän kiinteistösijoitukset

Seurakuntayhtymän kirjanpidossa seurataan erikseen sijoituskiinteistöjen ja seurakunnallisessa käytössä olevien kiinteistöjen tuottoja ja kuluja. Sijoituskiinteistöiksi lasketaan suoraan omistetut asuintalot, asunto-osakeyhtiöt, kiinteistöosakeyhtiöt mukaan lukien aravarajoitteiset asuintalot, yksittäiset osakehuoneistot sekä tontit ja maa-alueet. Seurakuntatiloina tai sosiaalisessa asuntokäytössä olevia huoneistoja ja kiinteistöjä ei lueta sijoituskiinteistöiksi.

Seurakuntayhtymän kiinteistösijoitusten arvoksi arvioitiin vuoden 2021 lopussa vajaat 200 milj. euroa, josta asuinkiinteistöjen osuus on noin 122 milj. euroa, toimisto- ja liikekiinteistöjen noin 30 milj. euroa sekä tonttien ja maa-alueiden noin 46 milj. euroa. Salkun markkina-arvoarvio on noussut edellisvuodesta 33 milj. euroa. Kiinteistösijoitusten kirjanpidon tulos vuonna 2021 oli noin 7 milj. euroa, tasearvolle laskettuna noin 6,2 %.

Kertomusvuoden aikana ei myyty sijoituskiinteistöiksi luettava kohteita. Aiemmin seurakunnallisessa käytössä olleista kohteista myytiin yksi leirikeskus, kaksi huoneistoa ja kaksi tonttia. Myydyistä kohteista saatiin kassavirtana noin 3,1 milj. euroa. Kassavirrasta myyntivoiton osuus oli noin 2,4 milj. euroa.

Asuntojen ja liiketilojen vuokrausta jatkettiin edelleen tavoitteena pitää käyttöastetta mahdollisimman korkeana. Käyttöaste asunnoissa oli 96,0 % ja liiketiloissa se nousi 94,1 %:iin.

Vuokrien tarkistuksia tehtiin kertomusvuonna sopimusten mukaisesti. Sijoitusasunnoista vuokratuloa saatiin noin 8,6 milj. euroa ja niihin kohdistuvat kulut olivat noin 5,2 milj. euroa. Vuonna 2021 koko sijoitussalkun kirjanpidollinen tulos oli noin 7 milj. euroa.

1.2. Merkittävimmät investoinnit

Kiinteistöosaston kokonaisinvestointien määrä vuoden 2021 tarkistetussa talousarviossa oli yhteensä 32,1 milj. euroa, josta hautausmaiden kiinteistöinvestointien osuus oli 2,8 milj. euroa ja kiinteistötoimen 29,3 milj. euroa (sis. investoinnit sijoituskiinteistöihin). Talousarviomuutosten jälkeen kiinteistöosaston kokonaisinvestointien määrä pudotettiin määrään 27,8 milj. euroa, josta hautaus toimelle osoitettiin 2,3 milj. euroa ja kiinteistötoimelle 25,5 milj. euroa. Vuonna 2021 kiinteistöosaston kokonaisinvestointien toteutuma oli yhteensä 24,2 milj. euroa. Toteutuma jakautui hautaus toimen kiinteistöinvestointeihin 1,2 milj. euroa ja kiinteistötoimen kiinteistöinvestointeihin 23,0 milj. euroa.

Uudisrakennukset/hautausmaat

Vuodelle 2021 budjetoitiin alun pitäen 50.000 euroa. Talousarvio tarkistettiin määrään 0 euroa, toteutuma vuonna 2021 oli 0 euroa.

Rakennusten peruskorjaus ja – parannus/hautausmaat

Hautausmaarakennusten peruskorjauksiin budjetoitiin alun pitäen 1,3 milj. euroa vuodelle 2021. Talousarvio tarkistettiin määrään 1,2 milj. euroa. Toteutuma vuonna 2021 oli 0,5 milj. euroa.

Maa- ja vesirakentaminen/hautausmaat

Hautausmaiden maa- ja vesirakentamiseen budjetoitiin alun pitäen yhteensä 1 milj. euroa vuodelle 2021, talousarviomuutosten jälkeen määrä oli 0,6 milj. euroa. Toteutuma oli 0,4 milj. euroa.

Koneet ja kalusto/hautaus toimi

Hautausmaiden koneisiin ja kalustoon budjetoitiin yhteensä 0,4 milj. euroa vuodelle 2021. Hautausmaiden kone- ja kalustotalousarviota ei muutettu vuoden 2021 aikana. Toteutuma oli 0,3 milj. euroa. Hautausmailla on uusittu ikääntynyttä konekanta.

Uudisrakennukset /kiinteistötoimi

Talousarviovuonna 2021 kiinteistötoimelle budjetoitiin 0,3 milj. euroa uudisrakentamiseen. Talousarvio tarkistettiin määrään 0,2 milj. euroa, joka toteutui 0,2 milj. euron määräisenä.

Rakennusten peruskorjaus ja – parannus /kiinteistötoimi

Seurakuntien kiinteistötoimen kiinteistöjen peruskorjauksiin budjetoitiin vuodelle 2021 yhteensä 23,0 milj. euroa, talousarviomuutosten jälkeen määrä oli 19,3 milj. euroa, josta toteutui lopulta 18,6 milj. euroa. Laajimmat käynnissä olevat korjaushankkeet vuonna 2021 olivat Lauttasaaren kirkon perusparannusurakka, Johanneksen kirkon julkisivujen peruskorjausurakka, Vanhan kirkon julkisivu- ja kattourakka, Suomenlinnan kirkon kattourakka, Korpirauhan leirikeskukseen C-osan peruskorjausurakka, Kampin kappelin julkisivujen peruskorjausurakka sekä Munkkiniemen kirkon kattokorjausurakka. Suurin osa näistä hankkeista jatkuu vielä vuoden 2022 aikana.

Kiinteistötoimi vastasi myös seurakuntayhtymän kokonaan omistamien asuinrakennushankkeiden (uudis- ja peruskorjaushankkeet) suunnittelusta ja rakennuttamisesta sekä aiemmin toteutettujen hankkeiden takuu- ja vastuuajan tehtävien hoidosta. Vuoden 2021 aikana kiinteistötoimessa jatkettiin jo aiemmin aloitettujen kaavakehityshankkeiden edistämistä sekä aloitettiin uusia kaavakehityshankkeita.

TA-taso/Urut

Urku- ja soitinhankintoihin varattiin talousarviossa vuodelle 2021 yhteensä 0,6 milj. euroa, joka korjatun talousarvion mukaisesti laskettiin määrään 0,4 milj. euroa ja toteutuma oli 0,4 milj. euroa.

Koneet ja kalusto/kiinteistötoimi

Koneisiin ja kalustoon budjetoitiin yhteensä 0,4 milj. euroa vuodelle 2021, joka tarkistettiin määrään 0,3 milj. euroa. Toteutuma oli 0,2 milj. euroa.

Muut kiinteistötoimen investoinnit

Määrärahaa talousarviossa vuodelle 2021 varattiin lähinnä osakkuusyhtiöiden yhtiölainojen lyhennyksiä ja peruskorjauskustannusten hankeosuusmenoja varten sekä maanhankintaa ja maankäyttömaksuja varten yhteensä 4,9 milj. euroa ja talousarviomuutoksella määräraha pudotettiin määrään 4,8 milj. euroa. Vuonna 2021 näitä investointeja toteutui 3,7 milj. euroa. Suurin ero tarkistettuun talousarvioon oli yhtiölainojen lyhennyksien ja peruskorjaushankeosuusmenojen toteutuminen 0,3 milj. euron määräisenä, 0,7 milj. euroa talousarviota pienempänä. Toteutunutta määrää pienensi aikaisempien vuosien virheellisesti investoinneiksi kirjattujen menojen purkaminen taseesta tuloslaskelmaan. Korjaus pienensi yhtiölainojen lyhennyksien ja peruskorjaushankeosuusmenojen toteutunutta määrää oli 0,5 milj. euroa. Maankäyttömaksuihin oli varattu tarkistetussa talousarviossa 0,5 milj. euroa. Maankäyttömaksuja ei toteutunut vuonna 2021.

1.3. Arvio merkittävimmistä riskeistä

Yleistä

Riskienhallinta on pyritty sovittamaan osaksi Helsingin seurakuntayhtymän johtamista ja päätöksentekoa. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ja arvioida Helsingin seurakuntayhtymän riskit, priorisoida riskit vaikutuksen ja todennäköisyyden mukaan sekä määritellä merkittävimmille riskeille hallintatoimenpiteet.

Seurakuntayhtymässä laadittiin loppuvuodesta 2020 riskikäsitteistö, jossa on kuvattuna yhtymän keskeisimmät riskit ja niiden vaikutukset. Yhtymän riskien priorisointi tehtiin alkuvuodesta 2021 johtoryhmän ja kirkkoherrojen toimesta. Toteutetun riskien arvioinnin perusteella Helsingin seurakuntayhtymän merkittävimmät riskit liittyvät seurakuntayhtymän sopeutumiseen taloudelliseen tilanteeseen, kiinteistöjen hallintaan, seurakuntien jäsenmäärän kehittymiseen ja henkilöstöresurssien hallintaan. Merkittävimmille riskeille määriteltiin omistajat ja hallintatoimenpiteet, jotka pääosin toteutuvat Rohkeasti yhdessä -hankkeessa.

Sopeutuminen taloudelliseen kehitykseen

Seurakuntien verotulot ovat pysyneet ennallaan jo usean vuoden ajan. Verotettavien tulojen kasvu henkilöä kohden on kompensoinut jäsenmäärän alenemisen vaikutuksen. Jatkossa jäsenmäärän kehityksen alentuessa myös verotulot kuitenkin alkavat pienentyä, kun yleinen talous- ja työllisyyskehitys eivät riitä kompensoimaan alenevan jäsenkehityksen vaikutusta. Samaan aikaan palkka- ja muut kulut ovat nousseet lähes poikkeuksetta vuosittain (vuosina 2020 ja 2021 toimintakulut poikkeuksellisesti pienenevät edellisvuosiin verrattuna, koronapandemiasta johtuen). Seurakuntien talouden kiristyminen verotulojen kasvun hitauden vuoksi edellyttää, että Helsingin seurakuntayhtymä alentaa toiminnan kustannustasoa.

Henkilöstömenojen osuus tuloslaskelmassa on noin 55,3 % kaikista toimintamenoista, joten merkittäviä säästöjä on tavoiteltava sopeuttamalla henkilökunnan määrää eri yksiköissä. Meneillään oleva Rohkeasti yhdessä –prosessin henkilöstösuunnitelmatyö on tässä erittäin keskeisessä roolissa. Aiemmin tunnistettuja haasteita henkilöstömäärän sopeuttamisen näkökulmasta ovat muun muassa seurakunnallisen toiminnan organisaatio- ja virkarakenne, joka vaikeuttaa merkittävästi henkilökunnan joustavaa siirtymistä seurakuntien ja seurakuntayhtymän yksiköiden välillä, sekä organisaation taipumus pitäytyä totutuissa toimintamalleissa.

Kirkon työntekijöiden eläkkeiden maksamisesta vastaa kirkon eläkelaitoksena toimiva Kirkon keskusrahasto. Eläkkeiden rahoitus on perustunut palkkasumman perusteella maksettavaan työnantajan ja palkasta perittävään työntekijän eläkemaksuun sekä rahastoinnin avulla kerrytetyn eläkerahaston sijoitustuottoihin. Rahastointiin lähdettiin vasta 1990-luvun alussa, eli huomattavasti myöhemmin kuin muualla yhteiskunnassa. Viime vuosien kirkon eläkerahaston erittäin hyvästä sijoitustuotosta huolimatta kirkon kattamaton eläkevastuu on edelleen huomattava. Suuret ikäluokat ovat jäämässä eläkkeelle ja sen myötä maksettavien eläkkeiden määrä kasvaa. Kun kirkon henkilöstömäärän odotetaan samanaikaisesti vähenevän, vuotuiset tulot eivät riitä eläkkeiden maksamiseen. Eläkkeiden rahoittamiseksi joudutaan jatkossa purkamaan eläkerahaston sijoituksia. Eläkkeiden rahoituksen turvaamiseksi eläkemaksuja on kirkolliskokouksen päätöksillä muutettu enemmän palkkaperusteisesta maksusta veroperusteiseen maksuun. Kirkolliskokouksen päätöksen mukaan seurakunnilta peritään palkkasummaan perustuvan eläkemaksun ohella kirkollisveron määrään perustuvaa eläkerahastomaksua, joka tällä hetkellä on 5 % kirkollisveron määrästä. Helsingin seurakuntayhtymän taloudelle ja taloussuunnittelulle eläkemaksujen mahdollinen kasvaminen tulevina vuosina on riski, vaikkakaan eläkemaksujen korottaminen lyhyellä aikavälillä ei vallitsevassa tilanteessa näytä todennäköiseltä.

Yhteisen kirkkovaltuuston kokouksessaan 9.12.2021 tekemät päätökset kokonaismäärärahaan vuosina 2023, 2026 ja 2029 tehtävistä leikkauksista sekä vuosien 2023–2030 investointien nettomaksimiarvoista antavat erittäin hyvät mahdollisuudet seurakuntayhtymän rakenteellisen alijäämän kattamiseen, taloudelliseen kehitykseen sopeutumiseen sekä samalla tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamiseen.

Kiinteistöhallinta

Helsingin seurakuntayhtymällä on meneillään Rohkeasti Yhdessä –ohjelmakokonaisuus. Yksi sen keskeisiä toimenpiteitä on omassa käytössä olevien tilojen vähentäminen noin 25 %:lla eli noin 40 000 m² vuoteen 2030 mennessä. Tämä työ jatkuu ja päätökset luopumisista, aikatauluista ja tehtävistä selvityksistä on tavoitteena tehdä ainakin pääosin vuoden 2022 aikana.

Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöstrategian mukaisesti pyritään seurakuntayhtymälle vuosien saatossa kertynyt maa- ja kiinteistöomaisuus pitämään tuottavassa muodossa ja jalostamaan kaavoittamalla alueita ja tontteja yhteistyössä Helsingin ja Vantaan kaupunkien sekä Vantaan seurakuntayhtymän kanssa pääosin asumiskäyttöön. Kiinteistöistä luopumiset ja kiinteistöjen kehittäminen uusiin käyttötarkoituksiin tuovat omat haasteensa, kun kustannuksia karsitaan. Yhtymässä onkin käynnistetty useita kiinteistökehityshankkeita, joilla pyritään kohteiden realisointiin ja jalostamiseen. Kiinteistökehityshankkeiden määrää tulee kuitenkin rajoittaa edistettävät hankkeet tarkasti valikoiden resurssien riittävyuden ja kustannusten rajoittamisen vuoksi.

Kiinteistöhallintaan voidaan tunnistaa liittyvän muun muassa seuraavat merkittävät riskit:

1) vuokra-asuntomarkkinoiden muuttuminen vuokra-asuntojen tarjonnan vuosia jatkuneen kasvun vuoksi kiinteistöjen vajaakäyttö, joka voi johtaa sekä vuokrausasteen että sijoitustuottojen laskuun, 2) kiinteistötoimialan suhdanteiden muutokset ja näköpiirissä oleva korkotason nousu 3) seurakunnilta vapautuneiden tilojen käyttötarkoituksen muutoksen haasteellisuus, eri viranomaistahojen kannanotot ja lausunnot verrattuna yhtymän tavoitteisiin.

Jäsenmäärän kehitys

Seurakunta muodostuu jäsenistään. Jäsenyyden merkitys seurakuntalaisille on erilainen. Toiset korostavat seurakunnan työtä apua tarvitsevien auttamisessa, toiset painottavat seurakunnan hengellistä tehtävää ja joillekin on tärkeää seurakunnan rooli hautausmaiden ja kirkkorakennusten ylläpitäjänä. Riskinä on, että seurakunnan jäsenet eivät koe jäsenyyttään seurakunnassa merkityksellisenä ja eroavat seurakunnasta. Riskinä on myös se, että Helsinkiin muuttavat uudet asukkaat eivät kohtaa seurakuntaansa, eivätkä liity sen jäseniksi. Erityisenä riskinä on tunnistettu ns. Z-sukupolven ja millenniaalien kirkkoon kiinnittymisen väheneminen.

Seurakunnan jäsenyyden kehitys on erityisesti pääkaupunkiseudulla ollut jo pitkään laskussa. Vuoden 2021 aikana Helsingin seurakuntien jäsenmäärä väheni yhteensä 6 846 jäsenellä. Jäsenmäärä oli vuoden 2021 lopussa 2,2 % alhaisempi kuin vuotta aikaisemmin. Samoin kirkkoon kuulumisprosentti laski 1,4 prosenttiyksikköä ja oli 48,9 %. Jäsenosuuden merkittävä aleneminen muuttaa voimakkaasti seurakuntien toimintaympäristöä ja vaikeuttaa toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Taloudelliset mahdollisuudet kapenevat verotulojen pienentyessä. Myös toiminnallisiin mahdollisuuksiin kohdistuu uhkia, kun

seurakunnan ja kirkon rooli esimerkiksi kouluissa ja päiväkodeissa kyseenalaistetaan yhä useammin.

Helsingin seurakunnissa ja seurakuntayhtymässä on ryhdytty moniin toimenpiteisiin jäsenyyden vahvistamiseksi ja jäsenmäärän laskevan kehityksen loiventamiseksi. Osana Rohkeasti yhdessä -ohjelman valmisteluja on mietitty keinoja, jolla voidaan jäsenmäärän kasvua lisääviä toimia tehdä mm. kansainvälisen seurakunnan perustamisedotuksen toteutuksella.

Henkilöstöjohtaminen ja henkilöstöressurssien hallinta

Merkittävimmiä henkilöstöriskien riskikategorioiksi nostettiin vuoden 2021 osalta riski siitä, ettei henkilöstöjohtaminen tue toimintaa riittävällä tavalla sekä se, ettei henkilöstöressurssien hallinta vastaa toiminnan tarpeita. Riskinä nähtiin mm. johtamiskäytäntöjen epäyhdenmukaisuus esim. rekrytointien osalta, heikko palkkakilpailukykyisyys sekä se, että organisaation tavoitteita ei saavuteta johtamisosaamisen puutteiden vuoksi. Lisäksi riski siitä, etteivät henkilöstöressurit kohdennu tarkoituksenmukaisesti nähtiin tärkeänä. Nämä mainitut riskit sidostuvat vahvasti organisaation toimintakulttuuriin ja tästä syystä on tärkeää tunnistaa se, että tämän kaltaisten riskien minimoiminen perustuu pitkäjänteiselle ja systemaattiselle toiminnan kehittämislle.

Vuoden 2021 aikana johtamisosaamisen kehittäminen on ollut yksi henkilöstön kehittämisen painopistealueita. Vuonna 2021 pidemmän johtamisvalmennuksen (KIRJO, 1,5 v) suoritti 44 lähiesihenkilöä ja lyhyemmän (JET, 1,5 v) 38 henkilöä. Lisäksi henkilöstöosaston tukipalveluja esihenkilöille on vahvistettu. Rekrytointiprosessin kehittämistä on jatkettu, esihenkilöiden tukea kriittisissä rekrytoinneissa lisätty ja tuotettu rekrytointien tukimateriaalia ja työvälineitä (esim. rekrytointiviestintäohje malliviesteineen, muistiopohjat, videorekrytointi, hakuilmoituspohjat) sekä koulutusta kelpoisuusvaatimuksista järjestetty. Lisäksi yhteisissä palveluissa on otettu ensin käyttöön rekrytointilupalomake, myöhemmin rekrytointikielto henkilöstösuunnittelun vahvistamiseksi. Vuoden 2022 aikana tullaan kehittämään yhdessä seurakuntien kanssa pilotteja ja mallinnuksia sisäisen liikkuvuuden menettelytavoista ja -käytänteistä. Palkkakilpailukykyisyyden tukemiseksi/ varmistamiseksi on tehty linjaus palkan erityisen osan käyttämisen edellytyksistä. Näiden toimenpiteiden lisäksi ylimmän johdon palkkausjärjestelmän palkanmääritysprosessi on kuvattu ja määritelty uuden kirkkoherran osalta.

1.4. Vakuutukset

Seurakuntayhtymän vakuutukset on keskitetty LähiTapiola-vakuutusyhtiöön. Vakuutusmeklarin tehtäviä hoitaa vakuutusmeklariyhtiö Rewenda Oy.

Seurakuntayhtymän kiinteistöt ja käyttöomaisuus on vakuutettu jälleenhankinta-arvostaan kattavalla "All Risks" vakuutuksella. Kirkko- ja kappelirakennuksilla, uruilla ja irtaimistolla on vakuutusmäärät, muut rakennukset on vakuutettu rakennustilavuuden mukaan. Seurakuntayhtymällä on myös metsävakuutus, toiminnan keskeytysvakuutus ja oikeusturvavakuutus sekä hallinnon vastuuvakuutus. Ajoneuvoilla on liikennevakuutus, osalla myös kaskovakuutus ja veneillä on venevastuuvakuutus.

Eräisiin kirkkokiinteistöihin ja seurakuntataloihin sovelletaan ensivastuuvakuutuksen ehtoja. Ensivastuuvakuutus parantaa vakuutusturvaa siten, että myös osavahingoissa korvattava summa määräytyy vakuutukseen merkityn vakuutuskohteelle sovitun määrän mukaisena. Ensivastuuvakuutusta käytetään yleensä silloin, kun omaisuudelle on vaikea tai mahdotonta määrittellä jälleenhankinta- tai päiväärvä.

Seurakuntien toiminnan tai kiinteistöjen ”kolmannelle osapuolelle” aiheuttamien omaisuus- tai henkilövahinkojen varalta on vastuuvakuutus. Henkilöstön lakisääteinen tapaturmavakuutus sekä työntekijäin ryhmähenkivakuutus ovat myös LähiTapiolassa. Työttömyysvakuutuksen hoito on Työttömyysvakuutusrahastolla (TVR). Seurakuntien toimintaan osallistujat ja vapaaehtoistyöntekijät on vakuutettu tapaturman varalta.

1.5. Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Päätökset seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteista sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteista

Yhteinen kirkkovaltuusto päätti kokouksessaan 27.1.2022 seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteista sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteista vuosille 2023–2025. Määrärahojen jakoperusteiden osalta merkittävimmät muutokset nykyiseen malliin nähden olivat Tuomiokirkkoseurakunnan erityisliisän kasvattaminen 2,3 prosenttiin (nykyisin 2,1 %), erillisen sisäisten vuokrien tasapainotusmäärärahajärjestelmän perustaminen, rippikoulumäärärahojen tasausjärjestelmän hyväksyminen sekä jäsenmääriin ja seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määriin perustuvan määrärahajakojärjestelmän ulottaminen myös ruotsinkielisten seurakuntien väliseen määrärahajakoon.

Sisäiset vuokrat määräytyvät jatkossa kunkin kiinteistön ja toimitilan toissavuoden toteutuneiden kustannusten (käyttömenot + vuosikorjaukset + poistot + kertaluonteiset kulut) mukaisina suhteutettuna seurakunnan / yksikön käytössä olevien neliöiden määrään. Kiinteistöhallinnon kulut käsitellään erillään kiinteistöjen ja toimitilojen ylläpitokuluista, toisin sanoen niitä ei kohdisteta kohteiden ylläpitokuluihin. Investointien yhteydessä aiheutuvat, ei-aktivoitavat, kertaluonteiset kulut kohdistetaan sisäisiin vuoksiin erillisten jaksotusperiaatteiden mukaisesti. Ulkopuolelta vuokrattavien tilojen osalta sisäinen vuokra määräytyy todellisten vuokrakulujen suuruisena, lisätynä kohteeseen kohdistuvilla ylläpitokuluilla. Ulkopuolelta vuokrattavien tilojen osalta tiloja käyttävä seurakunta tai yhteisten palveluiden yksikkö sitoutuu maksamaan sisäisen vuokran koko vuokrasopimuksen voimassaolon ajan.

Muutokset sijoitussalkussa

Seurakuntayhtymän sijoitustoimintaa on kehitetty edelleen alkuvuoden 2022 aikana, vuoden 2021 tavoin, lisäämällä vaihtoehtoisten sijoitusten suhteellista määrää salkussa sekä muokkaamalla seurakuntayhtymän taktista allokaatiota markkinoiden vaihtelua entistä paremmin vastaavaksi.

Seurakuntayhtymän nimissä on annettu merkintäsitoumukset eQ Private Equity XIV North –rahastoon, Blue Orchard Sustainable Assets Fund –rahastoon sekä Korkia Uusiutuva Energia Ky:hyn. Korkosijoitusten taktista allokaatiota on muutettu vähentämällä eQ Euro Investment Grade –rahaston painoarvoa ja lisäämällä lyhyen koron ja vaihtuvan koron

rahastojen painoarvoja. Osakesijoituksien puolella kokonaan uusiksi tuotteiksi otettiin eQ Kehittävät Markkinat Osinko ja eQ Kehittyvät Markkinat Indeksi –rahastot. Euroopan, USA:n ja Japanin osakerahastojen painoarvoa vähennettiin kehittyvien markkinoiden mukaan ottamista vastaavasti. Vastaavat muutokset tehtiin myös seurakuntayhtymän hautainhoitorahaston sekä testamentti- ja lahjoitusrahastojen salkkuihin.

Seurakuntayhtymän struktuurisalkun kehittymistä on seurattu aktiivisesti, pyrkien salkun sisällön realisointiin taloudellisesti mahdollisimman järkevällä tavalla. Vastuullisen ja eettisen sijoittamisen periaatteita on pidetty edelleen vahvasti esillä.

Ukrainan sota

Koko maailmaa järkyttänyt, 24.2.2022 alkanut Venäjän hyökkäys Ukrainaan on vaikuttanut myös Helsingin seurakuntayhtymään ja sen toimintaan. Ukrainan sota on ollut vahvasti esillä seurakuntien toiminnassa ja seurakunnat ovat osallistuneet aktiivisesti muun muassa Kirkon Ulkomaanavun toteuttamaan hätäapukeräykseen. Yhteinen kirkkoneuvosto päätti myöntää Kirkon Ulkomaanavun kautta 100 000 euroa kriisiapuna Ukrainan sodasta kärsiville. Seurakuntayhtymä on myös valmistautunut hätmajoituksen järjestämiseen Helsinkiin tuleville ukrainalaisille pakolaisille.

Seurakuntayhtymän korko- ja osakesijoituksien yhteenlaskettu markkina-arvo laski helmikuussa 2022 noin 2,7 % markkinoilla tapahtuneesta heilahduksesta johtuen.

1. Allmän översikt

Det andra pandemiåret – 2021 - inleddes i skuggan av strikta begränsningar gällande offentliga sammankomster. På basis av erfarenheterna från föregående år insåg personalen och församlingsmedlemmarna att situationen snabbt kan förändras. Verksamheten och tjänsterna måste planeras utan att man egentligen visste om planerna skulle kunna förverkligas. Vi jobbade på distans så ofta som möjligt och samfällighetens rekommendation om distansarbete var i kraft hela året. Det visade sig snart att distans- och hybridrutinerna och -mötena fungerade rätt väl. Personalen ålades att använda ansiktsskydd och för församlingsborna gällde en stark rekommendation att använda ansiktsskydd.

Att coronapandemin drog ut på tiden påverkade helsingforsarnas välmående. Vi fortsatte att erbjuda stadsborna stöd i olika former, bl. a på sjukhusen, i läroanstalterna och familjerådgivningen. Också diakonin anpassades till de utmaningar pandemin orsakade. Närmare information om hjälpåtgärderna finns i församlingarnas sammandrag och i gemensamma församlingsarbetets verksamhetsberättelse.

Avsikten var att begränsningarna gällande det maximala antalet deltagare (max 10) vid publika evenemang skulle pågå till utgången av februari 2021. Begränsningarna gällde enligt domkapitlets anvisningar också gudstjänster och andra kyrkliga förrättningar. Barnens och ungdomarnas hobbyverksamhet återupptogs ändå och det blev möjligt att ordna skriftskolundervisning i smågrupper under sportlovet.

Begränsningarna skärptes ytterligare den 22.2 och maximiantalet deltagare sänktes till 6. Ledd hobbyverksamhet kunde under vissa förutsättningar ordnas bara för lågstadiebarn. Gudstjänsterna hölls huvudsakligen utan närvarande deltagare. I stället strömmades gudstjänsterna via församlingarnas elektroniska kanaler. De skärpta bestämmelserna skulle vara i kraft till medlet av mars, men förlängdes till slutet av april, sedan till medlet och slutligen till utgången av maj. För församlingarna innebar begränsningarna under vårvintern och våren att alla påskevenemang som skulle ordnas med fysiskt närvarande deltagare måste läggas på is. Begränsningarna gällande tonåringarnas hobby- och gruppverksamhet kunde ändå lindras efter valborgshelgen och skriftskolgrupperna kunde igen samlas.

Att antalet deltagare begränsats var särskilt smärtsamt i fråga om de kyrkliga förrättningarna. Särskilt sorgligt var det att också jordfästningarna drabbades av begränsningarna. De allra närmaste anhöriga tilläts ändå på pastorala grunder delta trots de strikta bestämmelserna. Många valde att skjuta upp andra förrättningar t ex dop och vigsel tills läget på coronafronten lättat.

Kyrkans lagstadgade organ tilläts slutligen sammanträda på distans efter att en ändring av kyrkolagen trädde i kraft den 15.3. Genom lagändringen kan församlingens och samfällighetens organ, bl. a kyrkofullmäktige, kyrkorådet och församlingsrådets möten hållas på distans.

Coronamolnen skingrades till sommaren

På våren fick vaccineringen av seniorer och dem som hör till någon riskgrupp luft under vingarna och redan i maj kunde under 50-åringar boka tid för vaccin. Då sommaren närmade sig och det blev dags att sjunga den blomstertid nu kommer tändes hoppet att verksamheten till hösten kunde köra igång normalt. RFV för Södra Finland beslöt att man i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt från och med den sista veckan i maj åter kunde arrangera sammankomster utom- och inomhus för högst tio deltagare. Under förra hälften av juni tilläts

redan 50 deltagare vid evenemang utomhus. Enligt domkapitlets direktiv lät församlingarna för första gången sedan pandemin började bli att tillämpa RFV:s direktiv på religionsutövningen och införde en sektormodell. Antalet deltagare ställdes i relation till kyrksalens storlek. Kyrksalen kunde delas in i sektorer som var skilda från varandra, och i varje sektor tilläts 10 personer dock så att deltagarna inom respektive sektor måste hålla mer än 2 meters avstånd till varandra. Församlingarna måste också se till att deltagarna då de kom till eller lämnade kyrkan eller deltog i nattvarden inte kom i kontakt med deltagarna i de andra sektorerna.

Sektormodellen skulle vara i bruk till medlet av juni, men beslut om en förlängning till den 22.6 hade redan fattats då bestämmelserna än en gång med kort varsel ändrades. Enligt bestämmelserna som gavs den 15.6 tilläts församlingarna ordna evenemang med obegränsat deltagarantal (inklusive gudstjänster och kyrkliga förrättningar) inomhus och på avgränsade områden utomhus. För inomhusevenemang med fler än tio deltagare krävdes ändå att deltagarna skulle undvika närkontakt (säkerhetsavstånd). De nya bestämmelserna skulle gälla till medlet av juli, men fortsatte vara i kraft ännu i augusti. Sommarlägren för barn och skriftskolorna var tryggade redan genom direktiven som gavs i maj men nu gavs också möjlighet för traditionella evenemang som riktas till vuxna. Födelsedagsfesten för 10-åringarna framsköts från maj till augusti och på Borgbacken samlades nästan 6 500 tioåringar och deras följeslagare.

Då coronaläget åter försämrades begränsades deltagarantalet fr o m 20.8. En lättare version av sektormodellen togs igen i bruk. Beroende på kyrkans storlek kunde rummet uppdelas i 2-10 sektorer och i varje sektor tilläts högst 25 deltagare. Man betonade att deltagarna i respektive sektor skulle kunna undvika närkontakt med varandra. Nattvard delades ut sektorvis eller vid flera nattvardsbord.

Tältet som preliminärt reserverats för medarbetardagen och möten med de förtroendevalda under Helsingfors festspelsveckor annullerades.

I början av september upphävde Södra Finlands RFV direktivet om säkerhetsavstånd och beslutet om sektorindelningen vid inomhusevenemang. Nu kunde helsingforsförsamlingarna arrangera evenemang med fler än 10 deltagare, "förutsatt att deltagarantalet inte översteg 50 % av det maximalt tillåtna deltagarantalet eller det till buds stående antalet sitt- eller ståplatser."

Anvisningarna var i kraft under september. I oktober-november sjönk antalet coronasmittade, verksamheten fortsatte och i vissa arbetslag planerade man t o m att ordna en exitfest. Samtidigt invigdes också Situationsrummet fysiskt. Familjeevenemanget "Barnens allhelgona", som Malmin srk året innan utvecklade i samarbete med begravningsplatsen ordnades igen och nu även på Sandudds begravningsplats, i samarbete med församlingarna i innerstaden.

Den andra coronajulen

Församlingarna beredde sig på att fira advent och jul. Den populära julkaledern hade knappt hunnit fram till medlemmarnas postlådor då nya coronabestämmelser igen trädde i kraft den 25.11. Bestämmelserna som gällt all kyrklig verksamhet hade, med undantag för begränsningarna gällande jordfästningar, accepterats och tagits med ro, men nu började en liten men högljudd grupp coronaskeptiker ifrågasätta att coronapass krävdes av dem som ville vara med om att sjunga de vackraste julsångerna.

RFV:s nya direktiv fastställde att högst hälften av det officiellt fastställda maximala publikantalet tilläts vid evenemang inomhus om deltagarantalet överskred 20 personer. Alltså kunde halva kyrkan fyllas med sångare utan coronapass. Coronapass krävdes aldrig av personer under 16 år. Förvirringen ökades av att man vid evenemang, konserter och föreställningar utan unison sång fick fylla hela utrymmet utan att kräva coronapass, förutsatt att det fanns sittplatser för alla deltagare. Begränsningarna gällde endast allsångsevenemang, konserter och uppträdanden men inte annan församlingsverksamhet. Coronapass kunde inte krävas vid gudstjänstutövningen. Det kunde alltså uppstå situationer då man under det första evenemanget i kyrkan inte fick kräva coronapass medan deltagande i följande evenemang krävde pass osv.

Känslorna var komplexa. Majoriteten uppskattade åtgärderna som vidtagits för att göra kyrkans evenemang hälsosäkra, men de komplicerade anvisningarna bäddade för missförstånd. Trots att kyrkan inte kunde påverka direktiven, krävde de aggressivaste kritikerna att kyrkan skulle ställas till svars för kravet på coronapass och hävdade att de inte längre var välkomna till kyrkan. I merparten av församlingarna sjöngs de vackraste julsångerna både i smågrupper som inte krävde coronapass och i kyrkorna vid stora evenemang som krävde coronapass. På så sätt kunde man ge alla hugade möjlighet att delta i sången.

Anvisningarna skulle gälla till julafton, men ändrades den 4.12 så att högst 20 personer/evenemang fram till årsskiftet fick delta i allsången. Begränsningarna kunde dock kringgåas om deltagarna uppvisade coronapass. Samtidigt skärptes bestämmelserna om deltagarantalet vid gudstjänster, förrättningar och annan församlingsverksamhet ifall deltagarantalet överskred 20 personer. Nu tilläts att högst $\frac{1}{3}$ av maximikapaciteten utnyttjades. För en kyrka som t ex registerats för 300 personer innebar detta i praktiken att högst 100 personer tilläts delta i gudstjänsten. I domkapitlets anvisningar nämndes särskilt att också andakter, skriftskolor och diakonala måltider betraktas som normal religionsutövning och därför inte omfattades av den strikta begränsningen om 20 deltagare.

Den andra coronajulen blev ett faktum. Planerna på att under coronaperioden i stället för de traditionella pepparkakorna dela ut reflexbrickor måste skrinläggas. Det blev också paus i de traditionella julgudstjänsterna. I stället erbjöd församlingarna som coronasäkert alternativ utomhusandakter och platser där man kunde tända ljus utanför eller på kyrkornas trappor. I samband med besöken vid anhörigas gravar - en viktig tradition för helsingforsarna - kunde besökarna varje helslag också sjunga julsånger och delta i utomhusandakter på begravningsplatserna.

Inför nyår ändrades bestämmelserna ännu en gång. Dagen före julafton meddelades att nya bestämmelser skulle träda i kraft den 28.12. Enligt de nya bestämmelserna fick högst $\frac{1}{5}$ av kyrkornas platser utnyttjas vid gudstjänster och förrättningar. Vid enskilda evenemang fick högst 30 personer närvara, oberoende av utrymmets storlek.

Samtidigt beslöt man att lägga all verksamhet (konserter, allsång mm) utom gudstjänsterna på is till januari 2022. Coronapasset fungerade inte längre som alternativ till begränsningarna. Enligt RFV:s beslut kunde församlingarna ändå fortsätta hobbyverksamheten för barn födda 2004 eller senare. Under jullovet kunde barn- och ungdomsläger ordnas som planerat.

De ständiga förändringarna i deltagarbegränsningarna krävde att alla som ansvarade för församlingarnas förrättningar aktivt måste hålla kontakt med anhöriga och dem som planerade jordfästningar eller familjehögtider av olika slag. Endast under sommaren och slutet av hösten upphävdes begränsningarna temporärt.

Vad döljer sig bakom siffrorna

Det är högsäsong för kyrkbröllop under sommaren och början av hösten. 2021 hölls också många dop under dessa månader. Den ökade nativiteten innebar att antalet dop inte längre sjönk. 2021 döptes 2 714 under ettåringar i Helsingfors. Detta är 250 fler än föregående år. De 853 kyrkliga vigslarna bland helsingforsförsamlingarnas medlemmar år 2021 var bara tre färre än året innan medan de 866 civila vigslarna innebar en minskning om 145. Merparten av helsingforsförsamlingarna godkänner numera kyrklig vigsel av samkönade par.

Jordfästningarna uppgick till 3 514 och 5 169 personer gravsattes på våra begravningsplatser. Kremeringarna utgjorde 87 % av de gravsatta.

Vid utgången av 2021 hade Helsingfors ev-luth församlingar 322 254 medlemmar. Kyrkan i Helsingfors hör till stadens största samfund.

Av helsingforsarna hör 49 % till kyrkan. I tio församlingar hör över hälften av invånarna på församlingens område till kyrkan medan antalet församlingsmedlemmar är i minoritet på de övriga tio församlingarnas områden. Församlingarnas medlemsantal och medlemsprocent visar att Helsingfors blir en mer internationell stad och att skillnaden i åldersstruktur är stor mellan stadsdelarna. På de finska församlingarnas områden beaktas de personer som har finska, samiska eller något annat icke nordiskt språk som modersmål. Detta påverkar medlemsprocenten i många finska församlingar.

Jämfört med föregående år sjönk medlemsantalet med 6 846 personer, en minskning om 2,1 %. Faktorer som påverkar medlemsantalet är dop, dödsfall, nya medlemmar och medlemmar som lämnar kyrkan samt migrationen. Till skillnad från tidigare år inverkade migrationen negativt på helsingforsförsamlingarnas medlemsantal (-851), vilket främst berodde på utflyttningen till andra orter i huvudstadsregionen.

Den till medlemsantalet största församlingen är Malmin srk, som vid utgången av 2021 hade 47 862 medlemmar. Av helsingforsförsamlingarna hade Pakilan srk den högsta medlemsprocenten (66,5 %).

Flest medlemmar, ca 49 000, hade kyrkan i åldersgruppen 20–29-åringar. Näst flest medlemmar fanns det i åldersgruppen 30–39-åringar i vilken det ändå är relativt ovanligt att höra till kyrkan. Av männen i åldersspannet 30–39 hörde inte ens en var tredje (31 %) till kyrkan. Merparten av dem som lämnade kyrkan gjorde det innan de fyllt 30 år. 48 % av dem som lämnade kyrkan i Helsingfors var 18-29-åringar.

Möten som bär

Vårvintern 2021 genomfördes kyrkans empati- och kändhetsenkät. Enkäten stärker uppfattningen om att unga vuxna i högre grad än andra åldersgrupper funderar över att lämna kyrkan. Ungefär hälften av respondenterna som inte fyllt 35 år uppgav att de funderat över att lämna kyrkan och nästan var tionde uppgav att hen sannolikt lämnar kyrkan i något skede. Enligt enkäten är risken för att ungdomarna lämnar mer än dubbelt högre än i åldersgruppen över 55 -åringar. Under 35-åringarna upplever också att de egna värderingarna inte står i samklang med kyrkans värderingar.

Den goda nyheten är att mötet mellan människorna också i de yngre åldersgrupperna starkt korrelerar med en positiv bild av kyrkan och betydelsen av att vara medlem. Om kyrkan mött en medlem av millenniumgenerationen eller generation z en gång eller inte alls var det för

40 % av dessa respondenter likgiltigt och kyrkan väckte inte någon passion. Om antalet möten däremot varit tre eller fler var likgiltigheten (väcker ingen känsla) nere i 7 %, alltså en förändring till det bättre med mer än 30 %.

Svaren på den andra frågan visar att mindre än 31 % av under 35-åringarna hade en positiv uppfattning om de bara mött kyrkan på högst ett plan. Men om antalet möten under året varit tre eller fler fördubblades de positiva andelen, en ökning med över 30 procentenheter till 62 %.

Om sätten att mötas ökade från 0-1 till minst 3 halverades antalet personer som i något skede övervägt att lämna kyrkan och de som sannolikt tänkt lämna kyrkan försvann i praktiken helt. Kontakt med kyrkan fick respondenterna oftast via medierna (inklusive Kirkko ja kaupunki) och på begravningsplatserna.

Man måste hålla i minnet att svar på webbenkäter inte ens i Helsingfors helt motsvarar en hel ålderskategori och att svaren alltså endast är riktninggivande. Men en systematisk differens på tiotals procent ger ändå en bild av de stora trenderna.

Närmare uppgifter om medlemsstatistiken presenteras i kapitel 4, och medlemsstatistiken finns i sin helhet på webben www.helsinginseurakunnat.fi/artikkelit/vaestotilastot .

Fler kvinnor i ledningen

Av kyrkoherdarna i Helsingfors blir allt fler kvinnor. Följande församlingar fick en ny kyrkoherde under året: Herttoniemen srk (Markku Rautiainen ersattes av Minnamari Helaseppä), Kannelmäen srk (Sakari Enrold -> Virpi Koskinen), Munkkiniemen srk (Leo Glad -> Päivi Vähäkangas) och Pitäjänmäen srk (Arto Antturi -> Maika Vuori). Också i Malmin srk aktualiserades valet av ny ledande präst då Heikki Arikka övergick i en annan arbetsgivares tjänst. 11 av Helsingfors 20 församlingar hade vid årsskiftet en kvinna som kyrkoherde.

Också i samfällighetens ledning skedde vissa förändringar. Sedan Juha Tuohimäki flyttat till kyrkostyrelsen valdes Juha Silander till ny förvaltningsdirektör och då fastighetsdirektör Kai Heinonen gick i pension efterträddes han av Osmo Rasimus. Vid årsskiftet omvandlades personalenheten till HR-avdelning under ledning av HR-direktör Riitta Kajander.

Öppenhet kring svåra frågor

Under året figurerade helsingforsförsamlingarna och samfälligheten i rubrikerna. Fastighetsavdelningens mutskandal som krävt flera år av förundersökningar gick till åtalsprövning och förlikningsförhandlingar. I september kunde ärendet äntligen avslutas. Tingsrätten dömdes två tjänstemän i chefsställning och fastställde förlikningsavtalet som samfälligheten ingått med de svarande. Enligt avtalet ska de svarande betala skadestånd till samfälligheten.

Andra frågor som diskuterades var om personer som inte hör till kyrkan ska få stå fadder och de oskäligt långa väntetiderna för att få ämbetsbevis. För att råda bot på problemet med ämbetsbevisen och resursbristen sände huvudstadsregionens samfälligheter i november en tung appell till kyrkomötet och det regionala centralregistret. Haagan srk stod för ett fenomen som väckte uppmärksamhet. I samband med insamlingen gemensamt ansvar introducerade församlingen på webben och sociala medier insamlingschef Lahtinen och pappfigurer som föreställde församlingsmedlemmarna.

Modigt tillsammans –programmet sändes på remiss

I september-oktober sändes modigt tillsammans –programmets material på utlåtanderunda. Kyrkorådet ville höra församlingarnas och de gemensamma tjänsternas kommentarer på det material som de fem arbetsgrupperna utarbetat. Över 70 åtgärdsförslag sändes på remiss till förtroendevalda i olika målgrupper samt de gemensamma tjänsternas och församlingarnas personal. Kyrkofullmäktige behandlade de första förslagen den 9.12.2021 vid ett extremt långt möte. Fullmäktige beslöt vidta sparåtgärder genom att skära ned helhetsanslagen med 8 % under 2023, 2026 och 2029. Under hösten dök det i medierna ofta upp planer på vilka fastigheter som samfälligheten kunde göra sig av med. Målsättningen är att minska de nuvarande lokalerna med en fjärdedel, vilket innebär att vi också avstår från några kyrkor.

Kyrkan i Helsingfors – strategiska värderingar, löfte och målsättning

I september återförvisade kyrkofullmäktige kyrkans i Helsingfors strategi för ny beredning. Därefter koncentrerade man sig på att presentera strategiprocessen för de förtroendevalda och personalen vid sammankomster, via video, bulletiner och nyhetsbrev. Vid strategi- och framtidsdagen i november involverades de förtroendevalda, kyrkoherdarna, direktörerna och cheferna för de gemensamma tjänsterna i strategiplaneringen. De 150 deltagarna fördjupade sig i frågor som gällde värdegrund, löften och konkreta mål. Deltagarna möttes på fem olika ställen i stan och en del deltog virtuellt via videolänk.

Kyrkofullmäktige fastställde den 9.12.2021 strategins värdegrund, löfte och konkreta målsättningar för de kommande två åren.

Värdegrunden som den definieras i strategin för kyrkan i Helsingfors är tro, hopp och kärlek och löftet är ”Välkommen! Låt oss tillsammans öppna dörrarna till kyrkan där alla kan vara och verka. Vi är alla unika och skapade av Gud. Kyrkan i Helsingfors är ett kristet samfund som främjar helsingforsarnas andliga liv och tillsammans skapar högklassiga möten och möjligheter att hjälpa. Kyrkan försvarar jämställdhet, jämlikhet, rättvisa och naturen”.

Strategins mål för 2022-2023 är: Inbjudande kontakt, lyssnande möte och att komma tillsammans. Kyrkan i Helsingfors bär sitt samhällliga ansvar genom att ställa sina lokaler, sitt nätverk, sin kompetens och sina resurser till förfogande för att bistå de nödställda.

Många besvarade personalenkäten

Personalenkäten som genomfördes på våren visade att helsingforsförsamlingarnas och de gemensamma tjänsternas personal trots pandemin upplevt att de rätt väl orkat tackla förändringarna och de utmaningar dessa medfört.

Personalenkätens svarsprocent var 78 %, vilket är det bästa resultatet som nåtts under de senaste åren (71 % år 2019 60 % år 2016). Enkäten genomfördes för första gången i samarbete med Keva, och därför kunde man inte jämföra med resultatet från motsvarande enkäter som tidigare gjorts i Helsingfors. Men nu kunde man i stället jämföra med motsvarande undersökningar i andra medelstora och stora församlingar.

Helsingforsförsamlingarnas och de gemensamma tjänsternas personal upplever att de kan utnyttja sin kompetens och know-how. Medeltalet var 4,1 på skalan 1-5. Personalen upplevde också att själva jobbet ger goda möjligheter att höja kompetensen. Man var också nöjd

över att det finns tillräckligt tid för arbetsuppgifterna. Förtroendet inom arbetsgemenskapen och mellan chef och medarbetare låg på god nivå. De närmaste chefernas insatser fick positiva omdömen. Jämfört med tidigare enkäter var personalen mer medveten om de mål som gäller för arbetet. En större del av respondenterna ansåg att arbetsklimatet förbättrats.

Respondenterna vill att förändringarna ska tydliggöras och arbetshälsan stödjas, dessutom vill man ha ett öppet beslutsfattande och en utveckling av ledarstilen.

1.1. Ekonomisk översikt

Generella kommentarer om det ekonomiska läget

Coronapandemin som präglade nästan hela 2020 lämnade också 2021 tydliga spår i ekonomin. Jämfört med 2020 tog sig världsekonomin och därmed också Finland ur coronasvackan, delvis tack vare den exceptionellt kraftiga stimulanspolitiken. Pandemin tvingade samhället att anpassa sig och företagen till att utveckla sin verksamhet.

Konsumenternas förtroendeindikator låg hösten 2021 på en relativt god nivå men sjönk snabbt till -3,5 i december (indikatorns långfristiga medeltal -1,7). Placeringsmarknaden återhämtade sig kraftigt under 2021 och avkastningen på placerat kapital låg i vissa fall på historiskt hög nivå.

År 2021 ökade Finlands BNP med 3,3 %. Uppsvinget började under andra kvartalet då BNP översteg nivån som rådde före pandemin. Återhämtningen torde fortsätta och tillväxten öka under 2022, särskilt i de branscher som inte ännu uppnått samma produktionsnivå som före pandemin.

I december 2021 uppgick sysselsättningsgraden (15-64 -åringar) till 73,3 % (70,0 % år 2020). I december 2021 var arbetslösheten 6,7 % (7,6 % i december 2020). Jämfört med december 2020 sjönk arbetslösheten bland män med 1,3 %-enheter och bland kvinnor med 0,4 %-enheter.

2021 steg den totala lönesumman med 5,2 % i oktober-december, jämfört med motsvarande period 2020.

Församlingarnas ekonomiska situation i Finland

På basis av kyrkostyrelsens förhandsuppgifter förbättrade ev-luth församlingarnas sammanräknade ekonomi betydligt under 2021. Årsbidraget ökade från år 2020 med ca 49,8 milj. euro till 205,6 milj. euro (155,9 milj. euro år 2020). Främst berodde ökningen på en märkbar förbättring av finansierings- och kyrkoskatteintäkterna samt på positiva förändringar i placeringarnas värde. Församlingarnas sammanräknade över-/underskott för perioden uppgick till 76,8 milj. euro (56,3) en ökning med 36,5 % jämfört med året innan.

Kyrkans totala medlemsantal minskade med 53 785 personer (-48 521) till 3 689 998 medlemmar vid utgången av 2021. I Helsingfors stift sjönk medlemsantalet med 2,0 % och Borgå stift 1,1 %. 55 831 personer lämnade kyrkan (48 125). De som lämnade kyrkan utgjorde 1,5 % av medlemskåren (1,3). 20 256 personer anslöt sig till församlingarna (18 124). 46 518 personer avled (45 260) och 26 666 döptes (24 898).

År 2021 uppgick kyrkoskatten till 911,9 milj. euro (900,2 år 2020). Kyrkoskatteintäkterna steg med 1,3 % jämfört med föregående år (1,7). Före 2019 sjönk skatteintäkterna under tre på

varandra följande år. De finländska församlingarnas kyrkoskatteintäkter uppgick 2021 i medeltal till 246 euro/medlem (240).

De finländska församlingarnas totala verksamhetsintäkter ökade med 9,2 milj. euro (-30,7) medan verksamhetskostnaderna ökade med 20,6 milj. euro (-53,7). Personalkostnaderna steg med ca 0,3 % (-3,4). Verksamhetsbidraget (negativt belopp) ökade med 11,4 milj. euro (-23,0), dvs ca 1,5 % (minskade med 2,9 % år 2020). År 2021 var de finländska församlingarna genomsnittliga verksamhetsbidrag ca -210 euro/medlem (-205) och årsbidraget +55 euro/medlem (42).

Helsingfors samfällighets ekonomi

RESULTATRÄKNING, JÄMFÖRELSE AV UTFALLET 31.12.2021 utan nedskrivningar av placerat kapital

extern

1000 euro	BU 2020	BS 31.12.2020	Utfall %	BU 2021	BU-ändringar	BU 2021 tot.	Utfall 31.12.2021	Utfall %
Verksamhetsintäkter	16 026	14 790	92 %	17 067	-1 852	15 215	15 689	103 %
Verksamhetskostnader	-107 344	-96 788	90 %	-104 289	-1 514	-105 803	-97 778	92 %
Verksamhetsbidrag	-91 318	-81 998	90 %	-87 222	-3 366	-90 589	-82 089	91 %
Skatter och statsfinansiering	89 000	93 953	106 %	90 800	1 300	92 100	94 390	102 %
Beskattningskostnader	-1 400	-1 443	103 %	-1 468	0	-1 468	-1 459	99 %
Avgift till centralfonden	-9 100	-9 156	101 %	-9 281	0	-9 281	-9 281	100 %
Verksamhetsunderstöd	264	264	100 %	0	0	0	0	
Finansieringsintäkter & -kostnader	6 872	8 143	119 %	8 500	997	9 497	12 933	136 %
Placerings-, ränte- & övr finansieringsintäkter	13 923	19 858	143 %		997		23 257	
Placerings-, ränte- & övr finansieringskostnader	-7 051	-11 715	166 %				-10 324	
Årsbidrag	-5 682	9 764	-172 %	1 328	-1 070	259	14 494	5603 %
Avskrivningar	-8 413	-8 593	102 %	-8 578	0	-8 578	-9 089	106 %
Räkenskapsperiodens resultat	-14 095	1 171	-8 %	-7 250	-1 070	-8 319	5 404	-65 %
Förändr. av avskrivn.differensen	865	533	62 %	533		533	481	90 %
Räkenskapsperiodens över-/underskott	-13 229	1 704	-13 %	-6 716	-1 070	-7 786	5 886	-76 %

RESULTATRÄKNINGENS UTFALLSJÄMFÖRELSE 31.12.2021 inkl. förändring av nedskrivningar

1000 euro	BU 2020	BS 31.12.2020	Utfall %	BU 2021	BU-ändringar	BU 2021 tot.	Utfall 31.12.2021	Utfall %
Verksamhetsbidrag	-91 318	-81 998	98 %	-87 222	-3 366	-90 589	-82 089	91 %
Årsbidrag I	-5 682	9 764	125 %	1 328	-1 070	259	14 494	5603 %
Förändr. av nedskrivningar		-6 441					13 889	
Årsbidrag II	-5 682	3 323	42 %	1 328	-1 070	259	28 383	10971 %
Räkenskapsperiodens resultat	-14 095	-5 271	-506 %	-7 250	-1 070	-8 319	19 294	-232 %
Räkenskapsperiodens över-/underskott	-13 230	-4 738	-294 %	-6 716	-1 070	-7 786	19 775	-254 %

Helsingfors samfällighets resultat för räkenskapsåret 2021 (=periodens över-/underskott utan ändring av avskrivningsdifferensen) var ca +19,3 milj. euro (-5,3 milj. euro år 2020). Utan nedskrivningarnas nettoförändring, sammanlagt +13,9 milj. euro (-6,4), hade räkenskapsperiodens resultat visat ett överskott på ca 5,4 milj. euro (1,2). Det budgeterade underskottet var -8,3 milj. euro (-14,1), vilket innebär att resultatet utan nedskrivningar blev 13,8 milj. euro bättre än budgeterat.

De största enskilda orsakerna till detta var att verksamhetskostnaderna på grund av pandemin blev avsevärt lägre än budgeterat och att finansieringsintäkterna blev betydligt bättre än budgeterat. Om verksamhetskostnaderna och finansieringsnetto motsvarat

budgeten hade samfällighetens underskott utan nedskrivningar varit 6,0 milj. euro. Samfällighetens strukturella underskott har alltså inte eliminerats. Att resultatet för 2021 är positivt beror alltså på de exceptionella omständigheterna.

Verksamhetsintäkterna, 15,7 milj. euro (exkl. interna intäkter) [14,8] översteg budgeten med 0,5 milj. euro. Verksamhetsintäkterna steg med 6,1 % från fjolåret. Verksamhetskostnaderna 97,8 milj. euro [96,8] exklusive interna kostnader, underskred budgeten med 8,0 milj. euro. Verksamheten kunde inte genomföras planenligt på grund av pandemin. Jämfört med 2020 ökade verksamhetskostnaderna med 1,0 %. Det är viktigt att i detta sammanhang notera att coronapandemin begränsat verksamheten sedan mars 2020. År 2019, alltså före pandemin, var verksamhetskostnaderna 101,9 milj. euro, dvs 4,2 % högre än år 2021. Jämfört med 2020 sjönk personalkostnaderna med 1,9 milj. euro, dvs 3,4 %. Verksamhetsbidraget blev 8,5 milj. euro bättre än budgeterat.

Kyrkoskatteintäkterna ökade med 0,2 milj. euro från år 2020 och uppgick till 81,6 milj. euro (81,4). Kyrkoskatteintäkterna överträffade den justerade budgeten med 2,2 milj. euro. Skatteintäkterna påverkas generellt av bl. a förändringar i medlemmarnas inkomstnivå, medlemsutvecklingen, avvikelser i skatteredovisningarna samt förändringar i beskattningsgrunderna.

Årsbidraget för 2021, dvs skillnaden mellan intäkter och kostnader, exklusive nedskrivningar i placeringarna var 14,5 milj. euro (9,8). Med beaktande av ändringarna i nedskrivningarna blev årsbidraget 28,4 milj. euro (3,3). Avkastningen på placerat kapital blev med beaktande av värdeändringarna +26,8 milj. euro (+1,7). Det genomsnittliga nettoresultatet för finansieringsverksamheten har de senaste åren varit ca +10 milj. euro/år.

I relation till utfallet 2020 ökade nettoavkastningen på placerat kapital, exklusive förändring av nedskrivningarna, med 3,3 milj. euro, vilket innebär en budgetöverskridning om 0,1 milj. euro. Placeringsfastigheternas nettoavkastning ökade med 1,5 milj. euro jämfört med utfallet 2020 och översteg således budgeten med 3,4 milj. euro.

År 2021 var avskrivningarna 9,1 milj. euro (8,6) och förändringen i avskrivningsdifferensen +0,5 milj. euro (+0,5). Räkenskapsperiodens bokförda överskott var 19,8 milj. euro (år 2020 visade 4,7 milj. euro underskott). Utan förändringar i nedskrivningarna på placerat kapital hade överskottet varit 5,9 milj. euro (1,7).

**Finansiering, jämförelse av utfallet 2021
utan värdenedskrivningar**

	BS 2020	BU totalt 2021	Utfall 2021	Över- under	U-%
Inkomstfinansiering	8 668	-2 261	11 974	14 236	-530 %
Årsbidrag	9 764	259	14 494	14 235	5602 %
Extraordinära poster	11			0	
Inkomstfinansieringens korrektivposter	-1 106	-2 520	-2 520	0	
Investeringar	-7 685	-22 131	-14 267	7 864	64 %
Investeringskostnader	-8 852	-25 371	-17 507	7 864	69 %
Bestående aktiva, försäljningsintäkter	1 167	3 240	3 240	0	
Nettokassaflöde från egentlig verksamhet och investeringar	983	-24 392	-2 293	22 100	9 %
Förändringar i beviljade krediter	4 500				
Ökning av beviljade krediter	4 500				
Övriga likviditetsförändringar	-1 827		2 911	2 911	
Förändring av kortfristiga fordringar	-475		1 482	1 482	
Förändring av räntefria lång- och kortfristiga skulder	-1 352		1 428	1 428	
Finansieringsverksamhetens nettokassaflöde	2 673		2 911	2 911	
Förändring av finansiella tillgångar	3 656	-24 393	618	25 010	-3 %

Utän beaktande av värdenedskrivningarna ökade de likvida medlen med 0,6 milj. euro. Medlemsutvecklingen spelar en central roll då samfällighetens långfristiga ekonomiska förutsättningar utvärderas. Inkomstbortfallet som det svikande medlemsantalet orsakar har de senaste åren kompenseras av att medlemmarnas förvärvsinkomster stigit. Kyrkoskatteintäkterna torde förbli på nuvarande nivå till år 2024, men från och med 2025/2026 torde de sjunka drastiskt. Samfällighetens ekonomiska utsikter förutsätter att personalstyrkan skärs ner, antalet verksamhetsutrymmen minskas och att övriga verksamhetskostnader reduceras så att årsbidraget på medellång sikt täcker avskrivningarna.

Som ett led i och på basis av förslagen som lanserats i modigt tillsammans –processen fastställde kyrkofullmäktige den 9.12.2022 viktiga ekonomiska riktlinjer som ska trygga de framtida verksamhetsförutsättningarna. Fullmäktige godkände att totalanslaget (verksamhetsbidraget) minskas med 8 % år 2023, 2026 och 2029. Dessutom beslöt man slopa lokalanslaget och fastställde investeringarnas maximala nettovärde för perioden 2023-2030 och det maximala amorteringsbeloppet och fördelningen av helhetsanslaget under perioden 2023–2025.

Skatteintäkter

Utbetalade skatter

Samfällighetens skatteprocent är 1 %. Vid senast förrättade beskattning, dvs år 2020, hölls samfällighetens skatteintäkter på samma nivå som föregående år. Samfällighetens kyrkoskatteintäkter för 2020 uppgick till 80,7 milj. euro.

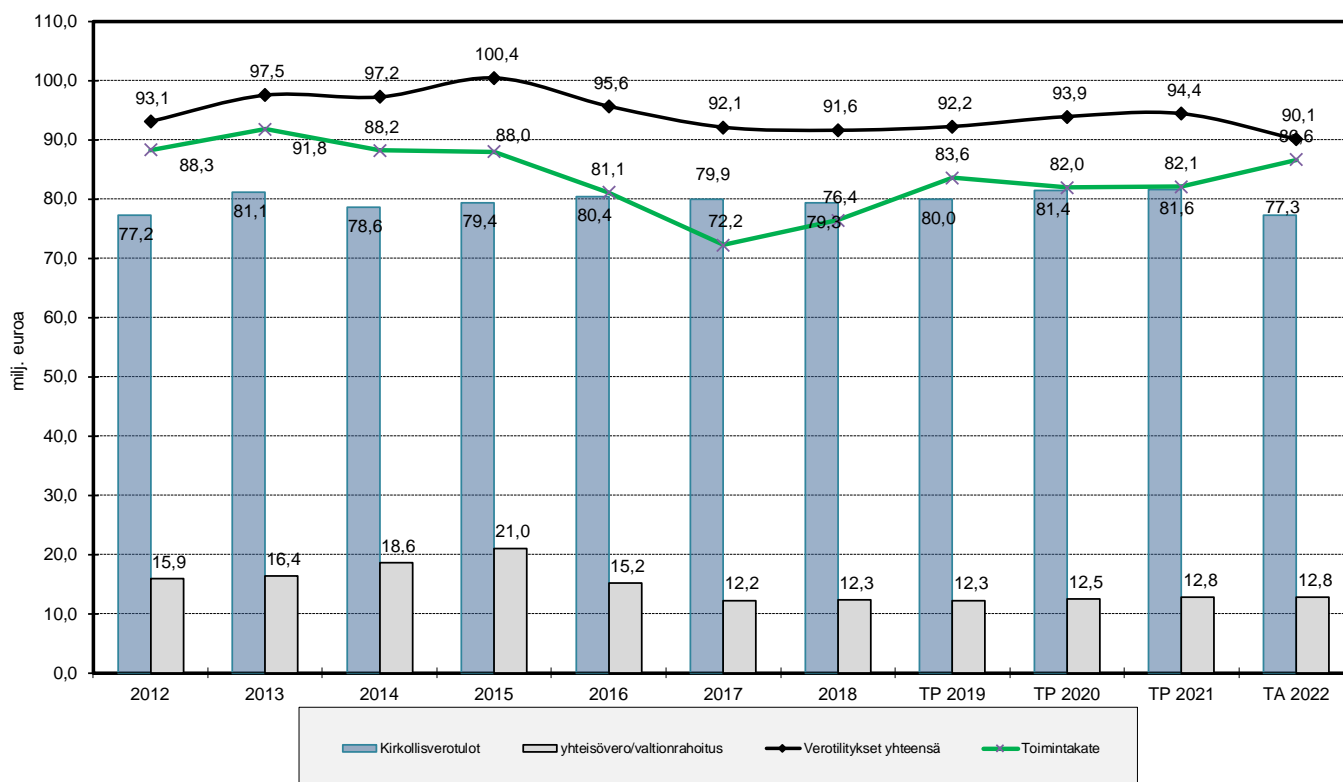
Skatteredovisningar

Samfällighetens skatteintäkter och statsbidrag uppgick till 94,4 milj. euro och ökade alltså med 0,5 milj. euro, en ökning med 0,5 % jämfört med föregående år. Kyrkoskatteredovisningarna ökade med 0,2 milj. euro. Statsbidraget (för finansiering av vissa samhälleliga tjänster) var 12,8 milj. euro, vilket är en ökning med 0,3 milj. euro.

Skatter till förmån för samfälligheten 2019–2021:

milj. euro	2019	2020	2021
Kyrkoskatt	80,0	81,4	81,6
Statsbidrag	12,3	12,5	12,8
Sammanlagt	92,3	94,0	94,4
förändring milj.€	0,6	1,7	0,4
förändring %	0,6 %	1,8 %	0,5 %

Verotulot ja toimintakate vuosina 2012 - 2021
Skatteintäkter och verksamhetsbidrag åren 2012 - 2021

Helsingfors samfällighets pensionsansvar

Kyrkans pensionsansvar beräknades i januari 2022 och uppgick per 31.12.2021 till 4 943 milj. euro. Med pensionsansvar avses värdet på kommande pensionsutbetalningar, diskonterat till nuvärdet. Beloppet som diskonteras utgörs av pensioner till dem som redan gått i pension och den till dags dato ackumulerade pensionsrätten för yrkesaktiva och personer med fribrev.

Per 31.12.2021 uppgick värdet på kyrkans pensionsfond till 1 972 milj. euro. Underskottet i kyrkans pensionsansvar för vilket Kyrkans centralfond ansvarar är 2 971 milj. euro.

Helsingfors samfällighets kalkylerade andel av pensionsansvaret som saknar täckning är 259,3 milj. euro (år 2020 var beloppet 272,1 milj. euro). Pensionsansvarskalkylen utgör en bilaga till balansräkningen.

Placeringsverksamheten

Allokeringen av samfällighetens placeringar följer gemensamma kyrkorådets godkända anvisningar. Placeringarna ska förvaltas av etiskt högklassiga förmögenhetsförvaltare. Placeringarna görs enligt principen för positiv värdering vilket innebär att man prioriterar ansvarsfulla företag. Gemensamma kyrkorådets placeringsutskott, som fungerat som sakkunnigorgan, spelar en central roll i samfällighetens placeringsverksamhet och planeringen av enskilda placeringslösningar. Förvaltningsdirektören fattar placeringsbesluten upp till det belopp kyrkorådet fastställt, beslut om placeringar på högre nivå fattas av kyrkorådet. Fastighetsdirektören ansvarar för fastighetsplaceringarna i samråd med kyrkorådet. Förmögenhetsförvaltningen konkurrensutsattes i början av 2021 och till huvudansvarig kapitalförvaltare fr o m 1.3.2021 valdes eQ Varainhoito Oy. Avtalet med CapMan Wealth Services Oy fortsätter tills vidare, dock högst tills strukturportföljen realiserats och det därigenom frigjorda kapitalet överförs till eQ.

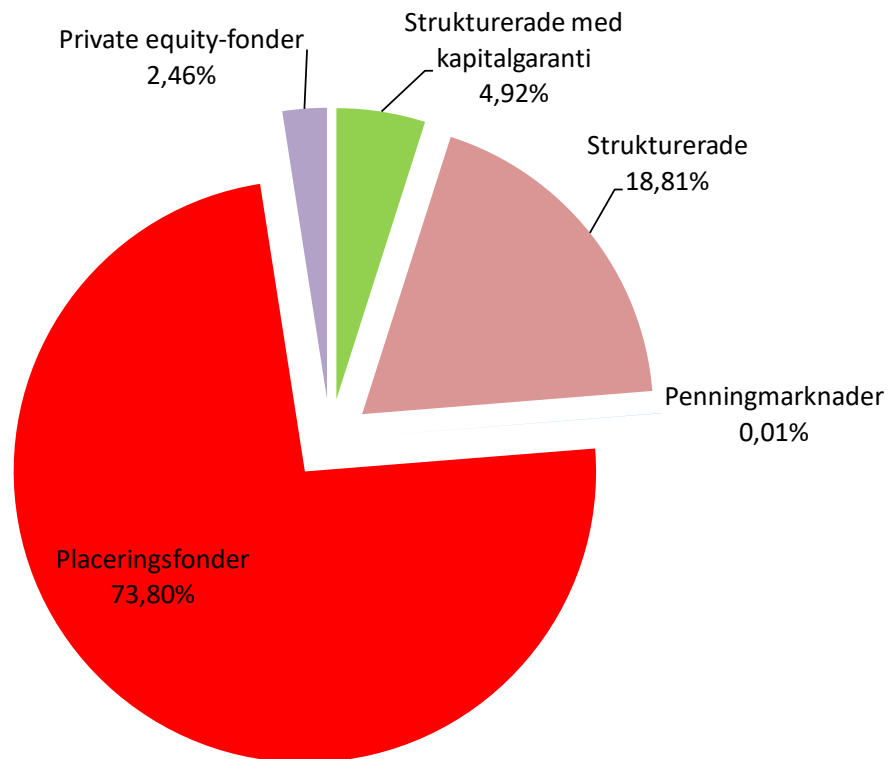
Den 10.12.2020 godkände gemensamma kyrkorådet samfällighetens uppdaterade placeringsanvisningar. Anvisningarna trädde i kraft den 1.1.2021. Anvisningarnas strategiska allokering styr ändå inte de strukturerade produkter som förvaltas av Credit Suisse och som vi gradvis avvecklar. De medel som vid försäljningen frigörs placeras i enlighet med riktlinjerna för de strategiska och taktiska riktlinjerna.

Placeringsutskottet godkände den 10.11.2021 en taktisk allokering av ränte- och aktieplaceringarna. Allokeringen baseras på den strategiska allokeringen. Den grundläggande allokeringen och fluktuationsintervallet för de alternativa placeringarna bibehålls på en nivå som motsvarar den strategiska allokeringen.

Bokföringsvärdet på samfällighetens placeringar uppgår i bokslutet till 191,4 milj. euro. Vid årsskiftet var placeringarnas marknadsvärde 197,9 milj. euro. Samfällighetens placeringsportfölj hos eQ Varainhoito innehåller aktiefonder samt kort- och långräntefonder. Portföljens risknivå hanteras genom tillräcklig spridning. Enligt försiktighetsprincipen är de strukturerade placeringarna som ingår i Credit Suisses portfölj till 40-60 % säkrade mot kursfall på aktiemarknaden. År 2021 gav eQ:s ränte- och aktieportfölj 6,42 % avkastning (togs i bruk den 19.4.2021). Credit Suisses strukturportfölj samt Danske Banks fondportfölj gav en konsoliderad avkastning om 12,53 %.

Minimikravet i fråga om placeringarna är att kapitalets realvärde bibehålls. Avkastningen måste således på årsbasis åtminstone motsvara inflationen. Vid placeringen av samfällighetens kapital eftersträvas bästa möjliga avkastning till en risknivå som korrelerar med placeringsstrategin.

Kapitalkategoriernas vikt i portföljen per 31.12.2021

Samfällighetens fastighetsinvesteringar

I samfällighetens bokföring följer man upp intäkter och kostnader som hänför sig till placeringsfastigheterna och fastigheterna som används för församlingsverksamheten. Av samfälligheten direkt ägda bostadshus, bostads- och fastighetsaktiebolag, aravafinansierade bostadshus, enskilda aktielokaler samt tomter och markområden betraktas som placeringsfastigheter. Lokaler och fastigheter som används som församlingsutrymmen eller för socialt boende betraktas inte som placeringsfastigheter.

Värdet på samfällighetens fastighetsplaceringar uppgick vid utgången av år 2021 till knappt 200 milj. euro, varav bostädernas andel utgjorde ca 122 milj. euro, kontors- och affärsfastigheterna stod för ca 30 milj. euro medan tomter och markområden svarade för ca 46 milj. euro. Fastighetsportföljens marknadsvärde steg med 33 milj. euro från föregående år. Placeringarnas bokförda resultat för 2021 var ca 7 milj. euro, dvs ca 6,2 % räknat på balansvärdet.

Under verksamhetsåret såldes inga placeringsfastigheter. Av de objekt som tidigare använts för församlingsändamål såldes en lägergård, två bostäder och två tomter, vilket gav ca 3,1 milj. euro. Vinstens andel av detta kassaflöde var ca 2,4 milj. euro.

Uthyrningen av bostäder och affärslokaler fortsatte för att hålla nyttjandegraden så hög som möjligt. Nyttjandegraden var för bostädernas del 96,0 % och 94,1 % i fråga om affärslokalerna.

Hyrorna justerades avtalsenligt under året. Placeringsbostäderna gav en hyresintäkt om ca 8,6 milj. euro medan motsvarande kostnader uppgick till ca 5,2 milj. euro. Placeringsportföljens bokförda resultat 2021 var ca 7 milj. euro.

1.2. De viktigaste investeringarna

I den reviderade budgeten för 2021 ingick ett anslag om 32,1 milj. euro för fastighetsinvesteringar. Begravningsväsendets andel av anslaget uppgick till 2,8 milj. euro medan 29,3 milj. euro reserverats för fastighetsväsendet (inkl. investeringar i placeringsfastigheterna). Efter budgetrevideringen sänktes fastighetsavdelningens totalanslag till 27,8 milj. euro varav 2,3 milj. euro för begravningsväsendet och 25,5 milj. euro för fastighetsväsendet. År 2021 uppgick fastighetsavdelningens investeringar totalt till 24,2 milj. euro. Av detta användes 1,2 milj. euro för begravningsväsendet och 23,0 milj. euro för fastighetsväsendets investeringar.

Nybyggen och begravningsplatserna

För 2021 budgeterades ursprungligen 50 000 euro. Senare sänktes beloppet till 0 euro, och utfallet år 2021 var 0 euro.

Grundrenoverings- och förbättringsåtgärder på begravningsplatserna

För grundrenovering av begravningsplatsernas byggnader reserverades ursprungligen 1,3 milj. euro för år 2021. Budgeten sänktes till 1,2 milj. euro och utfallet blev 0,5 milj. euro.

Mark- och vattenbyggande på begravningsplatserna

För mark- och vattenbyggande på begravningsplatserna reserverades ursprungligen 1 milj. euro för år 2021, vid budgetrevideringen sänktes beloppet 0,6 milj. euro och utfallet blev 0,4 milj. euro.

Maskiner och inventarier/begravningsväsendet

För begravningsplatsernas maskiner och inventarier reserverades sammanlagt 0,4 milj. euro för år 2021. Till denna del reviderades inte budgeten under 2021. Utfallet blev 0,3 milj. euro. Under året förnyades delar av begravningsplatsernas föråldrade maskinpark.

Nybyggande/fastighetsväsendet

För 2021 budgeterades 0,3 milj. euro för fastighetsväsendets nybyggnadsprojekt. Vid budgetrevideringen sänktes beloppet till 0,2 milj. euro och utfallet blev 0,2 milj. euro.

Grundrenoveringar och –förbättringar/fastighetsväsendet

Anslaget för grundrenovering av församlingarnas utrymmen var 23,0 milj. euro för år 2021. Vid budgetrevideringen sänktes anslaget till 19,3 milj. euro, varav 18,6 milj. euro användes. De största renoveringsinsatserna under 2021 var grundrenoveringen av Drumsökyrka, renoveringen av Johanneskyrkans fasader, renoveringen av Gamla kyrkans fasader och tak, renovering av Sveaborgs kyrkas tak, grundrenoveringen av lägergården Korpirauhas C-del, renoveringen av Kampens kapellfasader samt Munksnäs kyrkas tak. Merparten av dessa projekt fortsätter under 2022.

Fastighetsavdelningen skötte planeringen av bygg- och renoveringsprojekt som gäller samfällighetens helägda bostadshus, fungerade som byggherre och skötte garanti- och ansvarsunderhåll för de objekt som tidigare förverkligats. Under 2021 fortsatte fastighetsväsendet att främja detaljplanprocesser som inletts tidigare och inledde också nya planändringsprocesser.

BU-nivå/Orglar

I budgeten för 2021 ingick ett anslag om 0,6 milj. euro för orgel- och instrumentanskaffningar. Vid budgetrevideringen sänktes anslaget till 0,4 milj. euro vilket också blev årets utfall.

Maskiner och inventarier/fastighetsväsendet

I budgeten för 2021 reserverades sammanlagt 0,4 milj. euro för maskiner och inventarier. Anslaget sänktes till 0,3 milj. euro vid budgetrevideringen. Utfallet blev 0,2 milj. euro.

Fastighetsväsendets övriga investeringar

I budgeten för 2021 reserverades 4,9 milj. euro, närmast för att täcka intressebolagens amorteringar, grundrenoveringskostnader samt för markanskaffning och markanvändningsavgifter. Anslaget sänktes till 4,8 milj. euro vid budgetrevideringen. Utfallet år 2021 blev 3,7 milj. euro. Den största differensen i relation till den reviderade budgeten var att bolagens amorteringar och kostnaderna för grundrenovering endast uppgick till 0,3 milj. euro, vilket var 0,7 milj. euro mindre än budgeterat. Minskningen berodde på att vissa kostnader som tidigare felaktigt upptagits som investeringar nu överfördes från balansräkningen till resultaträkningen. Korrigeringen minskade bolagens amorteringar och renoveringskostnader med 0,5 milj. euro. För markanvändningsavgifter hade 0,5 milj. euro reserverats i den justerade budgeten men inga markanvändningsavgifter betalades under 2021.

1.3. Bedömning av de främsta riskerna

Allmänt

Försökt har gjorts för att inlemma riskhanteringen i samfällighetens ledning och beslutsprocess. Genom riskmanagement försöker man identifiera och utvärdera samfällighetens risker, rangordna riskerna enligt deras effekt och sannolikhet samt fastställa hur de främsta riskerna ska hanteras.

I slutet av 2020 sammanställdes ett riskkoncept som beskriver de mest centrala riskerna och vilka konsekvenser de kan få för samfälligheten. I början av 2021 rangordnade ledningsgruppen och kyrkoherdarna riskerna. På basis av de förverkligade riskerna kan man konstatera att de allvarligaste risker hänför sig till anpassningen av samfälligheten till den ekonomiska situationen, fastighetsförvaltningen, församlingarnas sjunkande medlemsantal och till personalen. Ägare fastställdes för de viktigaste riskerna och förvaltningsåtgärderna genomförs inom ramen för modigt tillsammans processen.

Anpassning till den ekonomiska ramen

Församlingarnas skatteintäkter var på samma nivå i flera år. Att medlemmarnas beskattningsbara inkomster stigit har kompenserat avbräcket som uppstår då medlemsantalet sjunker. I fortsättningen kommer ändå kyrkoskatteintäkterna att sjunka då medlemsantalet minskar. Sysselsättningen och den ekonomiska utvecklingen förmår inte längre kompensera effekten av de sjunkande medlemssiffrorna. Samtidigt har löne- och övriga kostnader stigit så gott som varje år (på grund av pandemin sjönk verksamhetskostnaderna undantagsvis 2020 och 2021 jämfört med tidigare år). Då församlingarnas ekonomi stryps på grund av sjunkande skatteintäkter måste samfälligheten minska sina verksamhetskostnader.

Personalkostnaderna utgör 55,3 % av verksamhetskostnaderna i resultaträkningen. Det gäller alltså att uppnå avsevärda inbesparingar genom att anpassa enheternas personalstyrka. Att planera hur personalanpassningen ska göras spelar en ytterst central roll i den pågående modigt tillsammans –processen. De redan tidigare definierade personalutmaningarna hänför sig bl. a till hur församlingarnas verksamhet organiseras och församlingarnas tjänstestruktur som avsevärt försvårar en smidig överflyttning av personal mellan församlingarna och samfällighetens olika enheter. Dessutom tenderar organisationerna att hålla fast vid sina invanda verksamhetsmodeller.

Kyrkans centralfond som också är kyrkans pensionsanstalt, ansvarar för utbetalningen av personalens pensioner. Pensionerna finansieras med pensionsavgiften som arbetsgivaren betalt på basis av lönesumman, beloppet som innehållits av arbetstagarnas lön samt avkastningen på pensionsfondernas medel. Fonderingen inleddes på 1990-talet, dvs betydligt senare än på annat håll i samhället. Trots att avkastningen på pensionsfondens placerade kapital de senaste åren varit ytterst god saknar en avsevärd del av pensionsansvaret ännu täckning. De stora årskullarna går i pension, vilket höjer pensionsbeloppet som ska betalas. Samtidigt väntas kyrkans personalstyrka minska. Pensionsprognosen tyder på att de årliga intäkterna inte kommer att täcka pensionskostnaderna. För att trygga pensionerna är man tvungen att realisera pensionsfondens placeringar. För att trygga pensionerna har kyrkomötet beslutat övergå från en lönebaserad till en skattebaserad avgift. Enligt kyrkomötets beslut uppbärs av församlingarna en på lönesumman baserad pensionsavgift och dessutom en på kyrkoskatten baserad pensionsfondsavgift som för närvarande uppgår till 5 % av Helsingfors samfällighets kyrkoskatteintäkter. För samfällighetens ekonomi och ekonomiplanering utgör de eventuellt stigande pensionskostnaderna en risk även om en höjning av pensionsavgifterna på kort sikt inte är sannolik i nu rådande läge.

Den 9.12.2021 beslöt kyrkofullmäktige att helhetsanslaget ska sänkas år 2023, 2026 och 2029. Dessutom fastställdes ett maximalt nettovärde för investeringarna under perioden 2023-2030. Dessa åtgärder ger goda möjligheter att täcka samfällighetens strukturella underskott och anpassa sig till den ekonomiska utvecklingen samtidigt som man tryggar förutsättningarna för en framtida verksamhet.

Fastighetsförvaltningen

Modigt tillsammans –processen pågår nu i samfälligheten. En av de centrala åtgärderna är att före utgången av 2030 med ca 25 % - motsvarande 40 000 m² - minska antalet lokaler som används för den egna verksamheten. Arbetet pågår och beslut om vilka lokaler som stryks, tidsschemat för detta och vilka utredningar som krävs torde huvudsakligen fattas under 2022.

Enligt samfällighetens fastighetsstrategi ska samfällighetens jord- och fastighetsinnehav ge avkastning. Detta uppnås genom att förädla innehavet, detaljplanera marken och tomterna tillsammans med städerna Helsingfors och Vanda samfällighet. Huvudsakligen eftersträvas bostadstomter. Att skära ned kostnaderna, göra sig av med eller förädla fastigheter för andra ändamål medför vissa utmaningar. Samfälligheten har inlett ett antal fastighetsprojekt i avsikt att utveckla och realisera objekten. Av resursskäl och för att begränsa kostnaderna måste antalet utvecklingsprojekt ändå begränsas till vissa noga utvalda objekt.

Åtminstone följande betydande risker hänför sig till fastighetsförvaltningen:

1) marknaden för hyresbostäder förändras, tillväxten som pågått i många år har lett till överutbud och fastigheterna är inte längre fullt utnyttjade. Konsekvenserna kan bli sjunkande

uthyrningsgrad och minskande avkastning på placerat kapital, 2) konjunkturerna förändras i fastighetsbranschen och räntehöjningar inom synhåll, 3) svårt att åstadkomma en ändring av användningsändamålet för de lokaler som församlingarna avstår från, överensstämmer myndigheternas inställning och utlåtanden med samfällighetens önskemål.

Medlemsutvecklingen

Församlingen består av sina medlemmar. Medlemskapet har lika innebörd för medlemmarna. En del betonar församlingens arbete bland hjälpbehövande och andra betonar församlingens religiösa uppgift, men det finns också de för vilka församlingens roll som upprätthållare av begravningsplatser och kyrkor är viktigast. Risken finns att församlingsmedlemmarna inte upplever sitt medlemskap som betydelsefullt och därför lämnar kyrkan. Det finns också en risk för att de som flyttar till Helsingfors inte kommer i beröring med sin församling och därför inte ansluter sig som medlemmar. En särskild utmaning utgör generation Z och millenniegenerationen vars intresse för kyrkan avtar.

Församlingarnas medlemsantal har - framförallt i huvudstadsregionen - redan länge varit sjunkande. Under 2021 sjönk helsingforsförsamlingarnas medlemsantal med 6 846 personer. Vid utgången av 2021 var medlemsantalet 2,2 % lägre än året innan. Också kyrkotillhörighetsprocenten sjönk med 1,4 %-enheter till 48,9 %. Den avsevärt minskande medlemsandelen får stor effekt på verksamhetsmiljön och påverkar möjligheterna att nå de uppställda målen. Då skatteintäkterna sjunker blir också de ekonomiska möjligheterna snävare. De funktionella möjligheterna är hotade eftersom man allt oftare ifrågasätter att församlingarna och kyrkan ska få ha en roll i t ex skolor och daghem.

Helsingforsförsamlingarna och samfälligheten har vidtagit olika åtgärder för att stärka medlemskåren och dämpa den sjunkande medlemstrenden. I modigt tillsammans -processen övervägs olika metoder med vilka antalet medlemmar kunde ökas, t ex genom att grunda en internationell församling.

HR-ledarskap och personaladministration

2021 ansågs de största personalrelaterade riskerna vara att personalledningen inte tillräckligt stöder verksamheten och att personaladministrationen inte svarar mot verksamhetens behov. Man ansåg bl. a att de disparata ledningsrutinerna t ex vid rekrytering av personal, svårigheterna att erbjuda konkurrenskraftiga löner och att organisationens mål inte uppnås till följd av bristfällig ledarkompetens utgör en risk för verksamheten. Att personalresurserna inte allokeras ändamålsenligt ansågs också vara en viktig riskfaktor. Det finns en stark kohesion mellan dessa risker och verksamhetskulturen och följaktligen är det viktigt att inse att en minimering av riskerna måste bygga på ett långsiktigt och systematiskt utvecklande av verksamheten.

Under 2021 har utvecklandet av ledarkompetensen hört till HR-enhetens tyngdpunktsområden. Under 2021 genomgick 44 mellanchefer kyrkans längre ledarskapsutbildning (KIRJO, 1,5 år) och 38 personer den kortare utbildningen (JET, 1,5 år).

HR-avdelningens stödtjänster för förmännen stärktes. Arbetet med att utveckla rekryteringsprocesserna fortsatte, stödet till förmännen vid kritiska rekryteringar ökades och stödmaterial och redskap lämpade för rekryteringsändamål utarbetades (bl a anvisningar beträffande rekryteringskommunikation jämte textmallar, PM-underlag, videorekrytering,

modellannonser), fortbildning gällande kompetenskraven ordnades. Dessutom tog de gemensamma tjänsterna i bruk en blankett för anhållan om rekryteringstillstånd och senare infördes rekryteringsförbud för att stärka personalplaneringen. Under 2022 kommer man att i samråd med församlingarna utveckla pilotmodeller, modellering och rutiner för den interna rörligheten inom samfälligheten. För att stöda/säkerställa möjligheterna att erbjuda konkurrenskraftiga löner fastställdes riktlinjer som anger vad som krävs för att kunna beviljas särskild lönedel. Utöver dessa åtgärder beskrevs och definierades den högsta ledningens lönesättningsprocess i fråga om nya kyrkoherdar.

1.4. Försäkringar

Samfällighetens försäkringar är koncentrerade till LokalTapiola. Som försäkringsmäklare fungerar Rewenda Oy.

Samfällighetens fastigheter och anläggningstillgångar är försäkrade till återanskaffningspris med en "All Risks" försäkring. Kyrkor, kapell, orglar och lösöre är försäkrade till ett visst belopp, övriga byggnader försäkras enligt byggnadsvolym. Samfälligheten har också en skogsförsäkring, en avbrottsförsäkring, en rättsskyddsförsäkring och en ansvarsförsäkring för förvaltningen. Samfällighetens fordon är trafikförsäkrade och en del har också en kaskoförsäkring och båtarna har en båtförsäkring.

På vissa kyrkofastigheter och församlingslokaler tillämpas direktförsäkringsvillkor. En direktförsäkring förbättrar försäkringsskyddet genom att ersättningen också vid en partiell skada fastställs utgående från objektets försäkringsbelopp. Direktförsäkringar används vanligtvis då det är svårt eller omöjligt att fastställa egendomens återanskaffnings- eller dagsvärde. Samfälligheten har en ansvarsförsäkring som skydd mot egendoms- eller personsador som församlingarnas verksamhet kan orsaka tredje part. Avtal om lagstadgad olycksfallsförsäkring för personalen samt arbetstagarnas grupplivförsäkring har tecknats med LokalTapiola. Arbetslöshetsförsäkringen sköts av Arbetsförsäkringsfonden TVR. För volontärerna och dem som deltar i församlingarnas verksamhet finns en olycksfallsförsäkring.

1.5. Väsentliga händelser efter bokslutsperioden

Beslut om fördelning av församlingarnas anslag och grunderna för fastställandet av internhyrorna

Den 27.1.2022 fastställde kyrkofullmäktige grunderna för fördelningen av församlingarnas anslag och hur internhyrorna ska fastställas under perioden 2023-2025. Den största skillnaden i relation till gällande modell är att Tuomiokirkko srk:s specialtillägg höjs till 2,3 % (nu 2,1 %) och att man inför ett balanseringssystem för anslagen. Vidare godkändes ett system för balansering av skriftskolanslagen och att också de svenska församlingarnas anslag ska baseras på medlemsantalet och de på respektive församlings område bosatta invånarnas antal.

Hädanefter fastställs internhyran på basis av respektive fastighets/verksamhetslokals förreella kostnader under föregående år (driftskostnader + årsunderhåll + avskrivningar + kostnader av engångsnatur) i relation till de m² som församlingen/enheten använder. Kostnaderna för fastighetsförvaltningen registreras separat från kostnaderna för fastighetsunderhållet. Detta

innebär att de inte allokeras till kostnaderna för underhåll av respektive fastighet/verksamhetslokal. Icke aktiverade kostnader av engångsnatur som hänför sig till investeringarna allokeras till internhyrorna enligt vissa periodiseringsprinciper. För lokaler som hyrs upp externt fastställs internhyran enligt de faktiska hyreskostnaderna till vilket objektets underhållskostnader fogas. I fråga om dessa lokaler ska församlingen/enheten inom de gemensamma tjänsterna som använder lokalen förbinda sig att stå för hyreskostnaderna under hyreskontraktets hela löptid.

Portföljförändringar

Samfällighetens placeringsverksamhet vidareutvecklades under 2022. Liksom 2021 ökades de alternativa placeringarnas relativa vikt i portföljen och den taktiska allokeringen anpassades så att den bättre motsvarar det volatila marknadsläget.

Samfälligheten har tecknat andelar i fonden eQ Private Equity XIV North och Blue Orchard Sustainable Assets Fund samt i Korkia Uusiutuva Energia Ky. Räntheplaceringarnas taktiska allokering har ändrats genom att minska eQ Euro Investment Grade fondens vikt och öka innehavet i olika kortränthe- och floating rate-fonder. Som nya produkter valdes fonderna eQ Emerging Dividend och eQ Emerging Markets Stock Index. De europeiska, amerikanska och japanska aktiefondernas vikt sänktes i motsvarande mån. Motsvarande portföljförändringar gjordes för gravvårdsfonden samt testaments- och donationsfonderna.

Vi har aktivt följt med hur samfällighetens strukturportfölj utvecklas och försökt realisera portföljen på ett så förnuftigt sätt som möjligt. Vi har fortsättningsvis hållit fast vid principen att placeringarna ska vara ansvarsfulla och etiskt korrekta.

Kriget i Ukraina

Den 24.2.2022 inleddes Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Detta överfall har skakat hela världen och påverkar också Helsingfors samfällighets verksamhet. Kriget i Ukraina har tydligt syns i församlingarnas verksamhet och församlingarna har aktivt deltagit bl. a i Kyrkans Utlandshjälps insamlingar till förmån för Ukraina. Gemensamma kyrkorådet beviljade Kyrkans Utlandshjälp ett understöd om 100 000 euro för att bistå dem som drabbas av kriget i Ukraina. Samfälligheten har också förberett sig på att ordna nödinkvartering för flyktingar som kommer till Helsingfors från Ukraina.

Marknadsvärdet på samfällighetens ränte- och aktieplaceringar sjönk i februari 2022 med ca 2,7 % på grund av fluktuationen på marknaden.

2. Hallinto

2.1. Hallintoelinten kokoonpano

Yhteinen kirkkovaltuusto

Ylintä päätösvaltaa seurakuntayhtymässä käyttää yhteinen kirkkovaltuusto siten kuin siitä kirkkolaissa on säädetty.

Vuoden 2018 seurakuntavaaleissa valittiin yhteiseen kirkkovaltuustoon **91** jäsentä toimikaudeksi 2019 - 2022. Vuonna 2021 varsinaiset jäsenet olivat seuraavat:

puheenjohtaja **Mithiku**, Hanna, TM
varapuheenjohtaja **Perret**, Christoffer, yrittäjä

jäsenet:

Ahola, Kai, KTM

Ahonen, Esa, talousneuvos, KTM

Airola, Susanna, VTM

Alanko, Vilja, väitöskirjatutkija

Ala-Prinkkilä, Mervi, verkkotuottaja

Ali-Löytty, Viivi, viestintäpäällikkö, FM

Asikanius, Riitta, psykoterapeutti

Assmann, Mervi, ylitarkastaja, FM

Eskola, Irja, sosiaalineuvos, VTM

Fryckman, Peter, hallituksen puheenjohtaja

Grünthal, Lauri, opiskelija

Harju, Risto, ekonomi, director

Harms-Aalto, Martina, FM, toiminnanjohtaja

Havunen, Minna, viestinnän suunnittelija

Heinänen, Saara, lääkäri, partiojohtaja

Hiltunen, Rakel, kaupunkineuvos

Hippi, Juha-Pekka, asianajaja

Huhta, Susse, opettaja

Hämäläinen, Sanna, koulutussuunnittelija

Inberg, Marita, talouspäällikkö

Jalovaara, Ville, dosentti

Jauhiainen, Signe, johtava tutkija KTT

Junkkaala, Timo, teol.tri.

Järvilehto, Anni, johdon assistentti

Järviö, Matleena, YTM

Kangasniemi, Pirjo-Liisa, koulutustark

Kantola, Tarja, erityisavustaja

Karhumaa, Anna, TM

Kartano, Kristiina, TM

Keskinen, Lotta, KTM, rahastoanalytikko

Ketonen, Satu, metsänhoitaja, KTK

Kivelä, Mio, seurakunnan erityisnuorisotyön ohjaaja

Kontula, Leena, poliisi, eläkkeellä

Kopperoinen, Samuel, varatuomari

Kopponen, Lauri, lakimies

Korhola, Eija-Riitta, fil.tri, konsultti

Korkalainen, Samuli, pastori, kanttori

Kurka, Kari, merkonomi

Laine, Anna, FM, konsultti

Lainela, Ami, ICT manager

Lanamäki, Antti, järjestöpäällikkö, eläkk.

Lang, Merja, VTM

Lassus, Bengt, pastori, eläkkeellä

Lehtipuu, Otto, dipl.ins., toimitusjohtaja

Leppilampi, Jukka, muusikko-artisti

Lindholm, Marja, lehtori THM

Lintunen, Tiina, sosiaalityöntekijä

Luhtanen, Satu, suunnittelijaopettaja

Malin, Kimmo, viestinnän suunnittelija

Markula, Valtteri, opiskelija

Melin, Olav, TM, päätoimittaja emeritus

Munsterhjelm, Anna, partiojohtaja

Månsson, Björn, toimittaja, eläkkeellä

Mäenpää, Marjo, humanitaarisen avun asiantuntija

Mäkimattila, Sari, dos, erikoislääkäri

Nenonen, Riikka, yhteisöpedagogi (AMK)

Nevanlinna, Marja, KM

Niiles, Jaakko, pastori

Osmoviita, Kaarina, FM

Paavilainen, Hanna, toimittaja, pappi

Pekkola, Pirjo, terveystieteiden maisteri

Pikkarainen, Eveliina, KYC analyst

Pohjolainen, Tiiu, toimittaja, FM

Pontela, Tuula, terveyskeskuslääkäri

Pynnönen, Heikki, konduktööri, eläkkeellä

Raike-Ojanen, E, kirkon nuorisotyönohj

Raittinen, Timo, ekonomi, eläkkeellä

Rissanen, Laura, VTM

Rytky, Tiina, viestintäpäällikkö

Räntilä, Jaana, psykoterapeutti, pastori

Sahi, Timo, dosentti, ylilääkäri, eläkkeellä

Salomaa, Pekka, ylikonstaapeli emeritus

Salonen, Ville, oopperalaulaja

Saurama, Anna, opettaja

Seiro, Kaisa, työterveyshoitaja, eläkkeellä

Sihvonen, J-P, KTM, vice president

Soininvaara, A-M, keskustakirjaston johtaja

Steffansson, Rolf, TM, toiminnanjohtaja

Ståhlberg, Tarja, yrittäjä

Suontakanen, Tapio, pastori

Sällström, Kalle, toiminnanjohtaja

Tarvainen, Juhana, pastori

Tikka, Eeva, TM, pastori

Tuominen, Jukka, VM

Vainio, Marko, valmentaja

Valovirta, Anni, ylitarkastaja

Vepsä, Sinikka, sairaanhoitaja

Wikström, Anders, varainhankintapääll.

Vuorinen, Tuulikki, lehtori, diakonissa

Sihteerinä toimivat seurakuntayhtymän hallintolakimies, lakimies tai asianhallintasihteeri.
Vuoden 2021 aikana kirkkovaltuusto kokoontui 7 kertaa. Käsiteltyjen asioiden määrä oli 85.

Yhteinen kirkkoneuvosto

Yhteinen kirkkoneuvosto toimii seurakuntayhtymän yhteisenä valmistelu-, toimeenpano- ja hallintoelimenä.

puheenjohtaja **Pakarinen** Jukka kirkkoherra

varapuheenjohtaja

Asikanius Riitta psykoterapeutti

varajäsen: **Soininvaara** Anna-Maria Oodin johtaja
31.1.2021 saakka, **Ståhlberg** Taija 1.2.2021 alkaen

jäsenet:

Ahonen Esa talousneuvos KTM

Harju Risto ekonomi director

Harms-Aalto Martina toiminnanjohtaja 1.2.2021 alkaen

Hiltunen Rakel kaupunkineuvos

Järvilehto Anni johdon assistentti

Kartano Kristiina TM

Keskinen Lotta rahastoanalytikko 31.1.2021 saakka

Lainela Ami ICT manager

Lehtipuu Otto dipl.ins. toimitusjohtaja

Pontela Tuula terveyskeskuslääkäri

Ranta Salla teologi, kirjoittaja 21.5.2021 saakka

Saurama Anna kouluttaja 10.6.2021 alkaen

Steffansson Rolf TM toiminnanjohtaja

Sundberg Pertti ekonomi

Vuori Wiking oikeusnotaari

varajäsenet:

Vuorinen Tuulikki lehtori diakonissa

Tuominen Jukka VM

Sällström Kalle toiminnanjohtaja 1.2.2021 alkaen

Raike-Ojanen Elina sosiaalipsykologi 1.2.2021 alkaen

Osmoviita Kaarina FM

Lindroth Arttu 31.1.2021 saakka, **Ahokas** Lari 1.2.2021 alkaen

Harms-Aalto Martina toiminnanjohtaja 31.1.2021 saakka

Järviö Matleena YTM

Sihvonen Juha-Pekka KTM vice president

Kopperoinen Samuel varatuomari

Lanamäki Antti järjestöpäällikkö, eläkkeellä 31.1.2021 saakka, **Mäkimattila** Sari 1.2.2021 alkaen

Wikström Anders varainhankintapäällikkö

Alanko Vilja väitöskirjatutkija

Kopponen Lauri lakimies

Yhteisen kirkkoneuvoston kokouksissa toimi esittelijänä seurakuntayhtymän johtaja **Juha Rintamäki**.
Sihteerinä toimi seurakuntayhtymän lakimies.

Yhteinen kirkkoneuvosto kokoontui toimintavuonna 22 kertaa.

Käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli 460, jotka olivat ryhmiteltyinä seuraavat:

Rohkeasti yhdessä -hanke.....	13
Talousarvio ja tilinpäätös.....	37
Määrärahaesitykset ja laina-asiat.....	7
Asemakaava-asiat, rakennusluvut ja tontin vuokraus	8
Kiinteistöjen ja asunto-osakkeiden myynnit, ostot, vuokraus sekä aluevaihdot.....	13
Kiinteistöjen korjaus ja rakentaminen.....	9
Hautausmaita- ja hautaustointa koskevat asiat.....	3
Lausunnot, aloitteet ja selitykset.....	9
Valitusasiat.....	1
Virka- ja työsuhteisiin liittyvät asiat, henkilöstöasiat	46
Virkamiespäätösluettelot.....	161
Vakiopykälät ja ilmoitusasiat.....	83
Muut asiat.....	70

2.2. Yhteisen kirkkovaltuuston tärkeimmät päätökset ja niiden täytäntöönpano

Merkittävimmät yhteisen kirkkovaltuuston päätökset olivat vuonna 2021:

Hallinnollisia päätöksiä

- valittiin valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja
- valittiin yhteisen kirkkoneuvoston varapuheenjohtaja ja hänen henkilökohtainen varajäsen
- valittiin yhteisen kirkkoneuvoston jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenet
- valittiin vaalilautakunnan jäsen sekä varajäsen
- valittiin vaalinvalmistelija
- valittiin pääkaupunkiseudun seurakuntien yhteinen mediatoimitusjohtokunnan jäsenet toimikaudelle 2021-2022
- kiinteistöjohtajan viran täyttäminen
- hallintojohtajan viran täyttäminen
- hyväksyttiin yhteisen kirkkovaltuuston työjärjestys
- hyväksyttiin yhteisen kirkkoneuvoston ohjesääntö
- hyväksyttiin hallinto-osaston johtosääntö
- hyväksyttiin kokouspalkkiosääntö
- hyväksyttiin vaalinvalmistelijoiden valintaa ja yhteisen kirkkoneuvoston valinnan valmistelua koskeva ohje
- Jatkuva strategiaproessi Helsingin seurakuntayhtymässä sekä sen valmistelu hyväksyttiin
- hyväksyttiin Rohkeasti yhdessä – Modigt tillsammans 2023 tavoittelehdotus sekä yhteisen kirkkoneuvoston esitys lausuntokierrokselle II ja III käsittely
- hyväksyttiin Kirkko Helsingissä –strategian arvot, lupaus ja konkreettiset tavoitteet vuosille 2022-2023

Taloutta ja hankintoja koskevia päätöksiä

- vahvistettiin Helsingin seurakuntayhtymän toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus sekä myönnettiin vastuuvapaus tilivelvollisille vuodelta 2020 lisäksi hyväksyttiin henkilöstökertomus
- vahvistettiin Helsingin seurakuntayhtymän hautainhoitorahaston toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2020
- hyväksyttiin vuoden 2021 talousarvion muutokset
- hyväksyttiin vuoden 2022 talousarvioehdotus ja vuosien 2022-2024 toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotus
- hyväksyttiin Helsingin seurakuntayhtymän kokonaismäärärahan (toimintakate) suuruus, investointien nettomaksimi-arvot sekä sijoituskiihteistöjen lainojen lyhennyksiin varattavien varojen maksimi-arvot vuosille 2023-2030
- hyväksyttiin Helsingin seurakuntayhtymän kokonaismäärärahan (toimintakate) jako vuosina 2023-2025
- myönnettiin omavelkainen takaus seurakuntayhtymän omistaman Kiinteistö Oy Helsingin Lehtisaaren Papinpöydänkuja 2:n lainan vakuudeksi
- hyväksyttiin työterveyshuollon hankinta
- hyväksyttiin siivouspalveluiden hankinta vuosille 2021-2023 (optiot vuosille 2024-2025)
- hyväksyttiin Helsingin seurakuntayhtymän toimintakeskuksen ja leirikeskusten ruokalapalveluiden hankinta vuosille 2021-2023 (optiot vuosille 2024-2025)
- valittiin LVIS-töiden puitesopimuskuppanit vuosille 2021-2023 (optiot vuosille 2024-2025)

Kiinteistö- ja rakennushankkeita koskevat päätöksiä

- omakotitalotontin myyminen os. Vanamotie 17, Helsinki
- kiinteistön ostaminen Kulosaarensaari os. Kulosaarentie 44, rasitesopimuksen tekeminen sekä lohkotun tontin myyminen
- hyväksyttiin kiinteistökauppa Vantaan Hakkilan kaupunginosan korttelissa 66052 sijaitsevasta maa-alueesta
- Korpirauhan leirikeuksen C-osan peruskorjauksen rahoituksesta päätettiin sekä urakoitsijan valinnasta ja töiden käynnistämisestä
- hyväksyttiin Johanneksenkirkon kirkkosalin pienen kappelin rakentamisesta johtuva kirkkorakennukseen kohdistuva olennainen muutos

Vuoden 2021 aikana käsiteltiin seuraavat luottamushenkilöiden tekemät aloitteet:

Vastaus Ville Jalovaara aloitteeseen koskien pysäköintiä Hietanimen hautausmaalla - merkitty tiedoksi 28.1.2021

Vastaus Jukka Tuomisen aloitteeseen keskustelun käymiseksi seurakuntayhtymän budjetista vuonna 2021 myönnettävistä avustuksista – merkitty tiedoksi 28.1.2021

Vastaus Samuli Korkalaisen tekemään aloitteeseen naisten pappeutta vastustavien sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksiin kielteisesti suhtautuvien järjestöjen materiaalin kieltämisestä H-palautettu 28.1.2021

Vastaus Anna Karhumaan aloitteeseen koskien Jakomäen kirkon tontin kaavamuutosta – merkitty tiedoksi 29.4.2021

Vastaus Sari Mäkimattilan aloitteeseen Helsingin seurakuntayhtymän sähköisen kokouspalvelun keskusteluryhmän käyttöönottoon – merkitty tiedoksi 29.4.2021

Vastaus Timo Junkkaalan aloitteeseen lähetyksimäärärahojen uudelleenjakamisesta – merkitty tiedoksi 4.11.2021

2.3. Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus vastaa Helsingin seurakuntayhtymän sisäisestä tarkastuksesta yhteisen kirkkoneuvoston alaisena. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on tarkastaa ja arvioida Helsingin seurakuntayhtymän sisäistä valvontaa, riskien hallintaa, taloudellisen ja toiminnallisen tiedon luotettavuutta sekä toiminnan lain- ja päätöksenmukaisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Sisäisen tarkastuksen toimintaa ohjaa yhteisen kirkkoneuvoston hyväksymä sisäisen tarkastuksen ohjesääntö.

Sisäisen tarkastuksen työn kohteet määritellään vuosittain laadittavassa tarkastussuunnitelmassa, jonka yhteinen kirkkoneuvosto hyväksyy. Sisäinen tarkastus raportoi säännöllisesti tarkastustoimikunnalle ja yhteiselle kirkkoneuvostolle suorittamistaan tarkastuksista. Merkittäviä vuoden 2021 aikana suoritetuista tarkastuksista ja sisäisen valvonnan kehityshankkeita olivat talouspalveluyksikön arviointi, sijoitustoiminnan seurantatarkastus, kiinteistöinvestointien tarkastus sekä tietosuojan ja sisäisen valvonnan ohjeistuksen kehittäminen. Sisäinen tarkastus osallistui myös Rohkeasti yhdessä -prosessin työryhmien työskentelyyn asiantuntijan roolissa. Päätöksenteon tueksi sisäinen tarkastus on tehnyt yhtymän hankintatoimintoon ja taloustilanteeseen liittyviä aineistoanalyyssejä. Sisäinen tarkastus avustaa myös tilintarkastajia hyvän tilintarkastustavan mukaisen tarkastuksen suorittamisessa.

Tarkastustoimessa oli vuonna 2021 sisäisen tarkastuksen päällikön virka ja sisäisen tarkastajan työsuhde. Sisäisen tarkastuksen henkilöstön työpanosta on voitu täydentää ostamalla sisäisen tarkastuksen palvelua sitä tarjoavilta asiantuntijayhteisöiltä.

2.4. Tietosuoja

EU:n yleinen tietosuoja-asetus tuli sovellettavaksi 25.5.2018 lukien ja sitä täydentävä tietosuojalaki tuli voimaan 1.1.2019. Helsingin seurakuntayhtymässä laadittiin vuoden 2018 aikana eri rekistereiden tietosuojaselosteita osoitusvelvollisuuden toteuttamiseksi, koulutettiin henkilökuntaa ja kuvattiin tietopyyntöprosessi. Tietosuoja-asetuksen 12 artiklan mukaan rekisterinpitäjän on läpinäkyvästi informoitava, viestitettävä ja luotava

yksityiskohtaiset ohjeet rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiselle. Tietosuojaselosteet löytyvät kootusti Helsingin seurakuntayhtymän verkkosivulta.

Helsingin seurakuntayhtymässä on laadittu tietosuojapolitiikka, joka määrittää tietosuojan toteuttamisessa noudatettavat periaatteet, toimintatavat, vastuut ja valvonnan. Tietosuojapolitiikka koskee koko Helsingin seurakuntayhtymää ja sen henkilöstöä mukaan lukien seurakunnan sidosryhmien edustajat, jotka käsittelevät seurakunnan omistamaa tai hallinnoimaa tietoa.

Helsingin seurakuntayhtymässä on toteutettu työntekijöille suunnatut tietosuojan ja tietoturvan verkkokoulutukset. Verkkokoulutuksien tarkoituksena on edistää ja kehittää tietosuojan ja tietoturvallisuuden osaamista sekä varmistaa, että työntekijät ovat sisäistäneet tietuoja-asetuksen velvoitteet työtehtävissään. Seurakuntayhtymän tietosuojan kehittämistä ohjaa ja valvoo tietosuojaryhmä, johon kuuluvat yhtymän tietohallintopäällikkö, tietoturva- ja tietosuojaavastaa sekä yhtymän hallintolakimies. Yhtymän tietosuojaavastavana on toiminut yhtymän sisäisen tarkastuksen päällikkö.

Tietosuojakäytäntöjen arvioimiseksi ulkopuolinen palvelutoimittaja toteutti vuonna 2020 auditoinnin, jonka kohteena oli Helsingin seurakuntayhtymän henkilötietojen käsittelyprosessi tietuoja-asetuksen vaatimuksiin verrattuna. Tehdyn arvioinnin perusteella Helsingin seurakuntayhtymän tietosuojakäytänteet vastaavat hyvin tietosuoja-asetuksen vaatimuksia.

Helsingin seurakuntayhtymän tietosuojaformaatiota on kehitetty vuoden 2021 aikana. Aineisto on toteutettu yhteistyössä kirkon tietosuojaavastavien kesken ja sen tarkoituksena on kertoa rekisteröidyille entistä selkeämmin henkilötietojen käsittelystä seurakunnassa sekä rekisteröidyn oikeuksista. Tietosuojaselosteiden päivittäminen uuteen mallipohjaan on käynnissä ja valmistuu vuoden 2022 aikana. Vuonna 2021 toteutettiin myös tietoturvan auditoinnit yhtymän kahteen tietojärjestelmään. Auditointien tulosten perusteella sovellusten palvelutoimittajat tekivät järjestelmiin tarvittavat muutokset ja korjaukset.

3. Henkilöstö

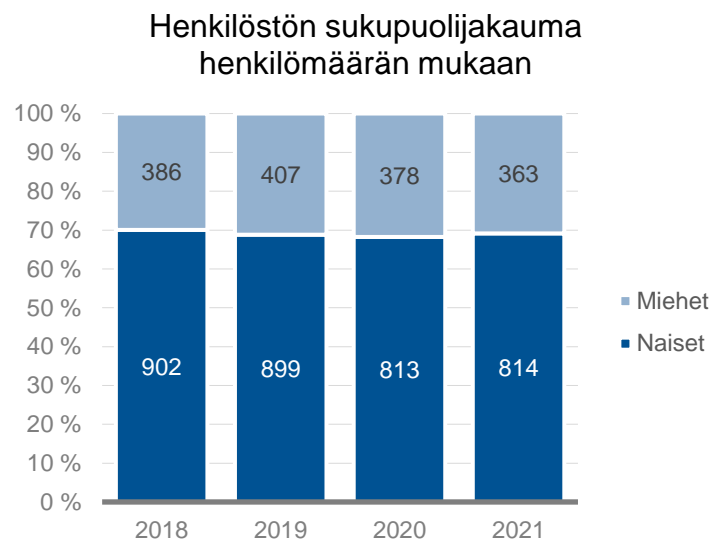
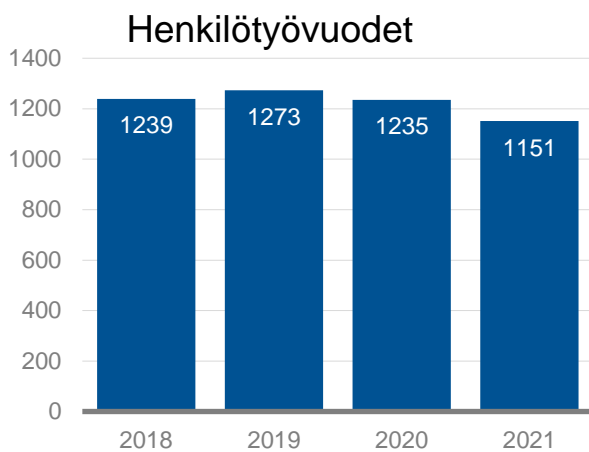
Vuosi 2021 oli Helsingin seurakuntayhtymässä, kuten koko yhteiskunnassamme toinen perättäinen pandemia vuosi. Tämä väritti kaikkien henkilöstö- ja ammattiryhmien työskentelyä eri tavoin ja edellytti toiminnassamme erilaisia poikkeusajantoimenpiteitä. Terveysturvallisuuden takaamiseksi tehtyjen rajoitustoimenpiteiden voidaan kuitenkin katsoa onnistuneen ja yhteisön säästyneen suuremmilta sairastumisaalloilta.

Covid19-pandemiasta huolimatta henkilöstön hyvinvointi näyttäisi tilastollisessa tarkastelussa edelleen parantuneen. Työhyvinvointia mittaava indeksi nousi edellisvuodesta ja myös sairaspöissaoloissa on merkittävää laskua. Näiden mittareiden perusteella lisääntynyt etätö näyttää lisänneen hyvinvointia tarjoamalla aiempaa parempia mahdollisuuksia työn ja vapaa-ajan yhteensovittamiseen.

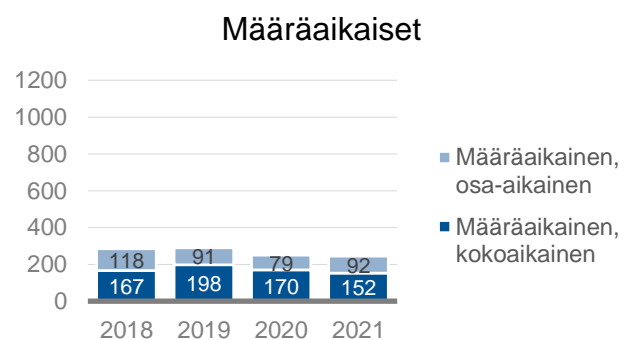
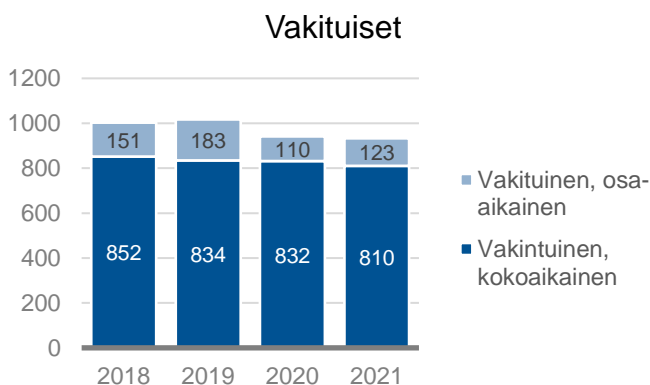
Henkilöstön määrä laski toista vuotta perättäin sekä henkilöstömäärissä että henkilötyövuosina mitaten. Henkilötyövuodet vuonna 2021 olivat yhteensä 1151 htv, laskua edellisvuodesta yhteensä 84 htv:tta. Henkilöstön määrässä muutos on vähäisempi, seurakuntayhtymässä työskenteli vuonna 2021 yhteensä 1177 työntekijää. Osa-aikatyö kasvoi sekä vakituisen että määräaikaisen henkilöstön ryhmissä.

Kuluneen vuoden aikana Helsingin seurakuntien ja yhteisten palvelujen ylin johto uudistui voimakkaasti. Seurakuntien johdossa aloitti kolme uutta kirkkoherraa, ja myös kolme uutta johtajaa aloitti työnsä yhteisten palvelujen johdossa. Vuonna 2021 tapahtuneiden henkilömuutosten myötä noin puolet kirkkoherroista oli naisia. Jos huomioidaan 1.1.2022 tapahtuneet viranhaltijamuutokset, naisten osuus kirkkoherroista on miehiä suurempi. Muilta osin seurakuntayhtymän henkilöstöstä naisten ja miesten suhteellinen osuus on säilynyt muuttumattomana, noin 30 % henkilöstöstä on miehiä.

Henkilöstön keski-ikä nousi vuodella 46 vuoteen. Ohessa kuvaajassa kuvattuna ikäryhmittäinen muutos 2018-2021. Merkittävin muutos oli suurimmissa ikäryhmissä eli 40-49 ja 50-59 vuotiaiden keskuudessa.

Vakituinen ja määräaikainen henkilöstö vuonna 2021

Henkilöstökulut ja –investoinnit

Henkilöstökulut	2021	2020	Muutos
Palkat ja palkkiot yhteensä	44 078 201 €	45 390 901 €	-1 312 700 €
Vakinaisten palkat	33 865 931 €	33 880 926 €	-14 995 €
Määräaikaisten palkat	7 786 083 €	8 989 525 €	-1 203 442 €
Tuntipalkat	1 024 161 €	1 306 632 €	-282 471 €
Palkkiot	1 134 152 €	1 109 375 €	24 777 €
- terveysperusteisten poissaolojen p	976 327 €	1 136 387 €	-160 060 €
- perhevapaiden palkat	181 685 €	120 997 €	60 688 €
- muiden lakisääteisten tai sopimus-			
perusteisten poissaolojen palkat	1 587 €	10 456 €	-8 869 €
+ KELA-korvaukset poissaoloista	537 765 €	430 410 €	107 355 €
Sivukulut yhteensä	10 862 680 €	11 066 743 €	-204 063 €
Eläkekulut	9 147 429 €	9 498 082 €	-350 653 €
Muut henkilösivukulut	1 715 250 €	1 568 659 €	146 591 €
Muut henkilöstökulujen oikaisut (+/-)	33 289 €	-7 587 €	
Aktivoidut palkat, eläke- ja hlösivukulut			
Muut kulut yhteensä	1 473 811 €	1 859 828 €	-386 018 €
Matka- majoitus- ja ravitsemiskulut	481 442 €	601 183 €	-119 741 €
Koulutuskulut	379 846 €	460 781 €	-80 935 €
+ Koulutuskorvaukset			
<i>työllisyysrahastolta</i>		21 916 €	
<i>myöhemmin</i>			
<i>oppisopimuskoulutuksista</i>	13 947 €	14 263 €	-316 €
Työterveyshuolto	615 583 €	757 709 €	-142 126 €
+ Kela-korvaukset työterveyshuollosta	209 328 € (arvio)	281 673 €	
Muut henkilöstökorvaukset	53 010 €	34 797 €	18 214 €
Työssä jaksaminen (työnohjauspalv. + liikuntaset.)			
Työpaikkaruokailu (työnantajan osuus)	41 041 €	40 992 €	49 €
Tyhy- toiminta	67 445 €	68 430 €	-985 €
Suojavaatteet	164 739 €	283 382 €	-118 643 €
TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	56 414 692 €	58 317 472 €	-1 892 538 €

Henkilöstökulut suhteessa verotuloihin

	2021	2020	2019
Henkilöstökulut	54 107 486 €	56 000 024 €	57 267 038 €
Verotulot	94 400 000 €	93 000 000 €	92 300 000 €
Henkilöstökulujen osuus verotuloista	57,3 %	60,2 %	62 %

Henkilöstökulujen määrä on ollut viime vuosina laskeva. Henkilöstökulujen osuus verotuloista on pienentynyt noin 2 % vuodessa.

4. Väkiluku

4.1. Jäsenet

Vuosina 2015–2021 Helsingin seurakuntien läsnä olevan väestön jäsenmäärä, Helsingin kaupungin väkiluku ja kirkkoon kuulumisen ovat kehittyneet seuraavasti:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Helsingin seurakunnat	348 496	345 035	342 214	337 955	333 875	329 100	322 254
Muutos	-2 348	-3 461	-2 821	-4 259	-4 080	-4 775	-6 846
Helsingin väkiluku	628 208	635 181	643 272	648 042	653 835	656 920	658 864
Muutos	7 493	6 973	8 091	4 770	5 793	3 085	1 944
Kirkkoon kuulumisen (%)	55,5	54,3	53,2	52,2	51,1	50,1	48,9

Helsingin seurakuntien tilastoitu jäsenmäärä laski vuonna 2021 yhteensä 6846 henkilöllä. Kirkosta eronneita oli 4933 henkilöä enemmän kuin kirkkoon liittyneitä. Kuolleita oli 1066 jäsentä enemmän kuin kastettuja alle yksivuotiaita lapsia.

Helsingin väkiluku kasvoi vuonna 2021 poikkeuksellisen vähän, Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vain 1944 asukkaalla. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Helsinki kärsi muuttotappiota, mikä heijastui seurakuntiemme jäsenmäärään. Kotimaan muuttoliike vähensi jäsenmääräämme 931 henkilöllä. Nimenmaan tämä muuttotappio seurakuntiin Helsingin ulkopuolelle selittää jäsenmäärämme poikkeuksellisen suurta vähenemää lähes 7000 hengellä; edellisenä vuonna 2020 seurakuntamme saivat kotimaan muuttoliikkeestä vielä 1344 jäsentä muuttovoittoa.

Kirkkoon kuuluvuus Helsingissä laski vuoden 2021 aikana alle puoleen väestöstä. Vuodenvaihteessa 31.12.2021 helsinkiläisistä 48,9 % kuului Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon. (Luku ei sisällä Porvoon hiippakuntaan kuuluvien Rikssvenska Olaus Petri ja Deutsche Gemeinde -seurakuntien Helsingissä asuvia jäseniä.)

Helsingin seurakuntien jäsenmäärä jakautui iän mukaan 31.12.2021 ja muuttui näissä ikäryhmissä vuoden 2021 aikana seuraavasti:

Helsingin seurakuntien jäsenet iän mukaan 31.12.2021

	0–9	10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70–79	80–89	90–	Yhteensä
jäsentä	26 754	33 854	49 290	42 297	35 600	39 175	36 931	35 715	18 012	4 626	322 254
osuus (%) jäsenmäärästä	8,3	10,5	15,3	13,1	11,0	12,2	11,5	11,1	5,6	1,4	100,0

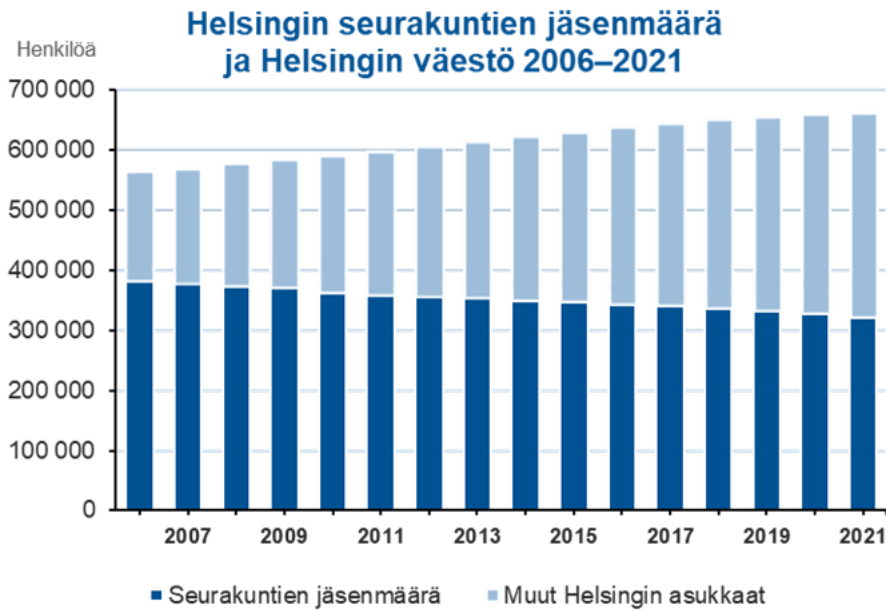
Jäsenmäärän muutos eri ikäryhmissä vuonna 2021

	0–9	10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70–79	80–89	90–	Yhteensä
jäsentä	-1 298	46	-2 229	-1 565	-556	-1 285	-416	-555	926	86	-6 846
suhteellinen muutos (%)	-4,6	0,1	-4,3	-3,6	-1,5	-3,2	-1,1	-1,5	5,4	1,9	-2,1

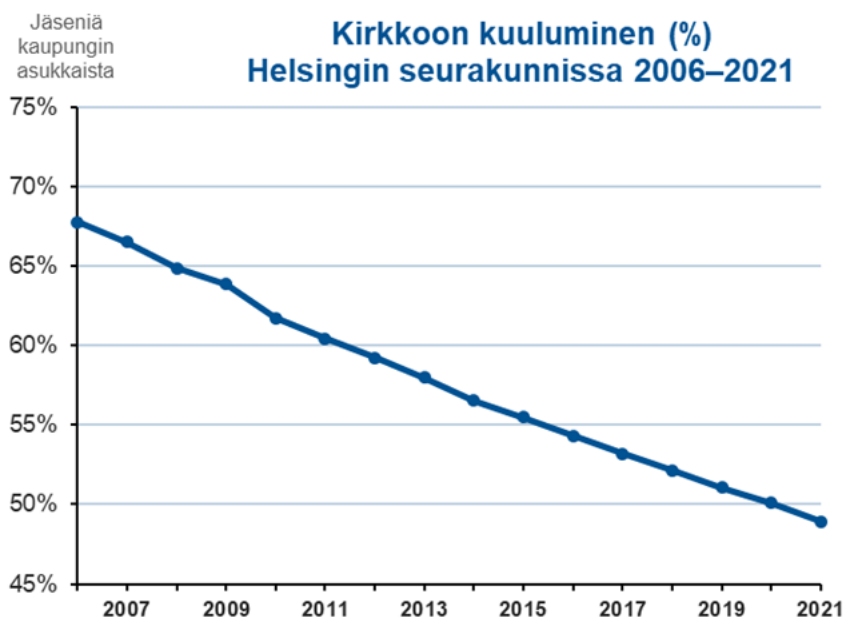
4.2. Helsingin ev.lut. seurakuntien väkiluku

Vuodet 2017–2021	Seurakuntien läsnä olevan väestön jäsenmäärä					Alueella asuvat ¹⁾	
	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2021	%
Seurakunta							
Haagan seurakunta	14 824	14 537	14 218	13 979	13 598	26 166	52,0 %
Helsingin Mikaelin seurakunta	18 323	17 730	17 330	16 924	16 304	40 533	40,2 %
Helsingin Tuomiokirkkoseurakunta	30 020	29 926	30 047	30 242	29 994	58 629	51,2 %
Herttoniemen seurakunta	16 692	16 751	16 651	16 185	15 981	34 998	45,7 %
Kallion seurakunta	19 963	19 777	20 019	19 484	18 916	43 434	43,6 %
Kannelmäen seurakunta	13 881	13 869	14 028	13 889	13 630	29 478	46,2 %
Lauttasaaren seurakunta	13 220	13 106	13 057	13 031	12 814	21 607	59,3 %
Malmin seurakunta	53 463	52 435	51 122	49 751	47 862	96 991	49,3 %
Munkkiniemen seurakunta	10 507	10 334	10 400	10 493	10 358	16 815	61,6 %
Oulunkylän seurakunta	18 545	18 083	17 769	17 307	17 299	34 909	49,6 %
Paavalin seurakunta	14 040	13 874	13 562	13 847	13 757	31 741	43,3 %
Pakilan seurakunta	13 016	12 807	12 764	12 568	12 450	18 721	66,5 %
Pitäjänmäen seurakunta	9 422	9 304	9 089	8 805	8 601	17 549	49,0 %
Roihuvuoren seurakunta	17 393	17 584	17 611	17 913	17 678	33 874	52,2 %
Töölön seurakunta	27 871	27 766	27 237	26 766	26 285	48 779	53,9 %
Vartiokylän seurakunta	9 047	8 754	8 429	8 219	7 940	17 523	45,3 %
Vuosaaren seurakunta	18 161	17 778	17 243	16 743	16 127	36 908	43,7 %
Suomenkieliset seurakunnat yht.	318 388	314 415	310 576	306 146	299 594	608 655	49,2 %
Johannes församling	11 641	11 642	11 669	11 580	11 528	19 441	59,3 %
Matteus församling	5 579	5 424	5 294	5 132	5 012	7 593	66,0 %
Petrus församling	6 606	6 474	6 336	6 242	6 120	9 798	62,5 %
Ruotsinkieliset seurakunnat yht.	23 826	23 540	23 299	22 954	22 660	36 832	61,5 %
Asuinpaikka tuntematon						13 377	
YHTEENSÄ	342 214	337 955	333 875	329 100	322 254	658 864	48,9 %
Helsingin kaupungin väkiluku	643 272	648 042	653 835	656 920	658 864		
Kirkkoon kuulumisen %	53,2 %	52,2 %	51,1 %	50,1 %	48,9 %		
Vuodet 2010–2016	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
YHTEENSÄ	363 347	359 725	357 754	355 317	350 844	348 496	345 035
Helsingin kaupungin väkiluku	588 549	595 384	603 968	612 664	620 715	628 208	635 181
Kirkkoon kuulumisen %	61,7 %	60,4 %	59,2 %	58,0 %	56,5 %	55,5 %	54,3 %
¹⁾ Tilastokeskuksen ennakkotieto Helsingin väkiluvusta 31.12.2021. Suomenkielisten seurakuntien alueella asuvien lukumäärään lasketaan henkilöt, joiden äidinkieli on suomi tai jokin ei-pohjoismainen kieli. Ruotsinkielisten seurakuntien alueella asuviksi lasketaan henkilöt, joiden äidinkieli on ruotsi, norja, tanska tai islanti. <i>Asuinpaikka tuntematon käsittää ne</i> Helsingin asukkaat, joilla ei ole vakinaista osoitetta tai joilla on vakainainen osoite ilman lähiosoitetta.							

4.3. Kaupungin ja seurakuntien väestön kehitys

Kirkkoon kuulumisen kehitys

4.4. Läsnä olevan väestön muutostapahtumat

	suomenkieliset seurakunnat	ruotsinkieliset seurakunnat	kaikki seurakunnat yhteensä
Kastetut kaikki alle 1-vuotiaat	2 514	200	2 714
Ensirekisteröintinä	1 814	109	1 923
Kirkkoon liittyneet alle 1-vuotiaat	700	91	791
Kuolleet	3500	280	3780
Kastetut – kuolleet	-986	-80	-1 066
Kirkkoon liittyneet ¹⁾	1 978	122	2 100
Kirkosta eronneet	6 619	414	7 033
Liittyneet – eronneet	-4 641	-292	-4 933
Sisäänmuutot ²⁾	38 921	1 918	40 839
Ulosmuutot ³⁾	39 914	1 856	41 770
Sisäänmuutot – ulosmuutot	-993	62	-931
Siirrot läsnä olevaan väestöön	799	137	936
Siirrot poissa olevaan väestöön	729	120	849
Siirtojen erotus ⁴⁾	70	17	87
Jäsenten kirkolliset vihkimiset	802	51	853
Jäsenten siviilivihkimiset	803	63	866
Jäsenten avioliitot yhteensä	1 605	114	1 719

1) Ei sisällä kasteen kautta kirkkoon liittyneitä alle yksivuotiaita.

2) Muuttoja Helsingin seurakuntiin toisista Helsingin tai muun Suomen seurakunnista. Lukuun sisältyvät kieliryhmän vaihdot sekä seurakunnan vaihdot Helsingin seurakuntiin Rikssvenska Olaus Petri församlingen -seurakunnasta ja Suomen saksalaisesta evankelis-luterilaisesta seurakunnasta.

3) Muuttoja Helsingin seurakunnista toisiin Helsingin tai muun Suomen seurakuntiin. Lukuun sisältyvät kieliryhmän vaihdot sekä seurakunnan vaihdot Helsingin seurakunnista Rikssvenska Olaus Petri församlingen -seurakuntaan ja Suomen saksalaiseen evankelis-luterilaiseen seurakuntaan.

4) Suomen ev.lut. kirkon jäsenten nettomaahanmuutto Helsingin seurakuntien osalta.

5. Talousarvion toteutumisvertailut

5.1. Käyttötalouden toteutumisvertailu

Toimintakatteiden yhteenveto

Yksikkö	TA+muutos 2021	TOT 2021	KATE-ERO	TOT%	TP 2020
Yhteinen hallinto					
Luottamuselimet	-436 310	-367 626	68 684	84 %	-329 692
Sisäinen tarkastus	-175 000	-171 967	3 033	98 %	-196 574
Hallinto ja talouspalvelut	-1 890 668	-1 564 843	325 824	83 %	-4 109 459
Laki- ja asianhallintapalvelut	-2 153 572	-1 781 141	372 431	83 %	-1 918 540
Tietohallintopalvelut	-1 297 000	-1 169 888	127 111	90 %	-1 181 981
Henkilöstöosasto	-2 827 448	-1 986 480	840 969	70 %	
	-8 779 998	-7 041 945	1 738 053	80 %	-7 736 245
Seurakunnallinen toiminta					
Haagan seurakunta	-1 620 991	-1 596 529	24 462	98 %	-1 649 115
Herttoniemen seurakunta	-2 320 136	-2 100 566	219 569	91 %	-2 191 804
Kallion seurakunta	-2 732 363	-2 649 236	83 128	97 %	-2 691 066
Kannelmäen seurakunta	-1 765 507	-1 686 389	79 118	96 %	-1 779 342
Lauttasaaren seurakunta	-1 528 293	-1 469 198	59 095	96 %	-1 465 973
Malmin seurakunta	-6 703 304	-6 366 535	336 769	95 %	-6 503 914
Mikaelin seurakunta	-2 665 982	-2 397 811	268 171	90 %	-2 608 841
Munkkiniemen seurakunta	-1 445 242	-1 298 515	146 726	90 %	-1 384 027
Oulunkylän seurakunta	-2 241 361	-2 172 534	68 826	97 %	-2 310 779
Paavalin seurakunta	-1 806 283	-1 776 487	29 796	98 %	-1 961 239
Pakilan seurakunta	-1 606 326	-1 504 017	102 310	94 %	-1 538 404
Pitäjänmäen seurakunta	-1 114 239	-1 092 358	21 880	98 %	-1 131 343
Roihuvuoren seurakunta	-2 446 448	-2 420 682	25 766	99 %	-2 441 402
Tuomiokirkkoseurakunta	-5 441 247	-5 454 961	-13 714	100 %	-5 663 460
Töölön seurakunta	-6 077 151	-4 838 781	1 238 369	80 %	-5 932 264
Vartiokylän seurakunta	-1 092 381	-1 205 924	-113 543	110 %	-1 220 549
Vuosaaren seurakunta	-2 376 214	-2 265 459	110 754	95 %	-2 281 344
Johannes församling	-2 202 558	-2 211 100	-8 542	100 %	-2 167 955
Matteus församling	-827 182	-918 006	-90 825	111 %	-928 833
Petrus församling	-1 041 217	-876 801	164 417	84 %	-1 071 961
Diakoniaprojektit	-635 000	-595 000	40 000	94 %	-512 500
	-49 689 423	-46 896 889	2 792 534	94 %	-49 436 115
Yhteiset seurakunnalliset tehtävät					
Yhteinen seurakuntatyö	-11 863 779	-10 176 235	1 687 544	86 %	-7 967 239
Muu yhteinen seurakunnallinen toiminta	-6 294 824	-5 624 351	670 473	89 %	-6 911 741
Lehtisaaren nuorisokoti					-253 284
Viestintä	-1 420 500	-1 325 921	94 579	93 %	-1 378 906
Mediatoimitus	-3 018 229	-2 819 323	198 907	93 %	-3 076 496
	-22 597 332	-19 945 830	2 452 595	88 %	-19 587 666
Ympäristö- ja hautaus toimi	-4 862 146	-4 628 352	233 794	95 %	-4 403 215
Kiinteistötoimi	-4 659 747	-3 576 228	1 083 519	77 %	-834 951
Yhteensä	-90 588 648	-82 089 245	8 499 403	91 %	-81 998 193

Henkilöstöpalvelut on eriytetty hallinto- ja talouspalveluista vuonna 2021 ja uusi osasto Henkilöstöosasto on perustettu. Lehtisaaren nuorisokoti on siirretty yhteiseen seurakuntatyöhön vuonna 2021.

Talousarvion sitovuustaso

Taloussäännön 4 §:n mukaan yhteinen kirkkovaltuusto päättää talousarvion määrärahojen sitovuustasoista. Sitovuustason mukaista nettomäärärahaa eli toimintakatetta ei saa ylittää. Helsingin seurakuntayhtymän hallintoelimet ja viranhaltijat vastaavat niille määrätyn sitovuustason mukaan yhteiselle kirkkoneuvostolle, että määrärahoja käytetään talousarvion mukaisesti.

Talousarvion sitovuustasot vuonna 2021:

Käyttötalous

110	Yhteinen hallinto
1011010000	Vaalit
1011010001	Yhteinen kirkkovaltuusto
1011010002	Yhteinen kirkkoneuvosto
1021050001	Sisäinen tarkastus
103	Hallinto-osasto
	Käyttövarat kustannuspaikoittain
	- 1921080001 Johtoryhmän käyttövarat
	Varaukset toiminnan yhteisiin menoihin kustannuspaikoittain
	- 1921080003 Toiminnan vakuutukset
	- 1921080008 Työntekijäseminaari
	- 1921080010 Luottamushenkilöseminaari
133	Henkilöstöosasto
	Varaukset toiminnan yhteisiin menoihin kustannuspaikoittain
	- 1931080001 Yhtymän eläkkeet
	- 1931080002 Suorituslisä
200	Seurakunnallinen toiminta
201-238	Jokainen seurakunta osaltaan
250	Diakoniaprojektit
300	Yhteiset seurakunnalliset tehtävät
301	Yhteinen seurakuntatyö
305	Lehtisaaren nuorisokoti
350	Viestintä
351	Mediatoimitus
391	Diakoniset avustusvarat
392	Käyttövarat kustannuspaikoittain
393	Varaukset toiminnan yhteisiin menoihin kustannuspaikoittain
394	Lähetys ja Kirkon Ulkomaanapu järjestöittäin
395	Yleisavustukset kustannuspaikoittain
400	Ympäristö ja hautustoimi
500	Kiinteistötoimi
	Kiinteistötoimi sisältää investoinneista käyttötalouteen tehtävän siirron, jolla on osaston sisällä oma sitovuustaso.

Investoinnit

Investointien sitovuustaso on kukin suunnitelmassa merkitty investointihanke. Tietohallinnon investointihankkeiden sitovuustasona on ylin osastotaso.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosan toimintakate on sitova.

Säästöt 2021

SÄÄSTÖ 31.12.2021
YLITYSOIKEUS 2022

Seurakunnat	Säästö yhteensä	Kehys	Toteuma	Säästön käyttö	Säästö yhteensä	Suunniteltu käyttö TA	Säästö ylitysoik.
	31.12.2020	2021	2021	2021	31.12.2021	2022	2022
Haaga	667 471	1 599 944	1 596 529	3 415	670 887	-10 423	660 463
Herttoniemi	423 894	2 162 282	2 100 566	61 716	485 610	-165 873	319 737
Kallio	50 480	2 732 363	2 649 236	83 127	133 607	0	133 607
Kannelmäki	814 507	1 730 169	1 686 389	43 780	858 287	-64 330	793 957
Lauttasaari	566 516	1 528 293	1 469 198	59 095	625 611	-70 879	554 732
Malmi	2 559 692	6 227 265	6 366 535	-139 270	2 420 422	-590 836	1 829 586
Mikael	92 053	2 313 228	2 397 811	-84 583	7 469	-225 580	-218 111
Munkkiniemi	284 801	1 303 017	1 298 515	4 502	289 303	-12 431	276 871
Oulunkylä	289 030	2 214 353	2 172 534	41 819	330 847	-124 312	206 536
Paavali	101 217	1 806 283	1 776 487	29 796	131 013	3	131 016
Pakila	338 367	1 513 598	1 504 017	9 581	347 949	-164 146	183 803
Pitäjänmäki	361 204	1 078 316	1 092 358	-14 042	347 162	0	347 161
Roihuvuori	274 897	2 354 092	2 420 682	-66 590	208 308	-35 808	172 500
Tuomiokirkkoseurakunta	341 563	5 273 430	5 454 961	-181 531	160 035	-86 625	73 410
Töölö	-1 213 298	3 662 535	4 838 781	-1 176 246	-2 389 544	160 286	-2 229 258
Vartiokylä	112 483	1 079 535	1 205 924	-126 389	-13 905	-44 421	-58 324
Vuosaari	832 923	2 189 324	2 265 459	-76 135	756 789	-216 978	539 810
Johannes	-1 154	2 141 434	2 211 100	-69 666	-70 820	2 635	-68 185
Matteus	-57 340	827 181	918 006	-90 825	-148 165	-39 094	-187 257
Petrus	26 135	988 888	876 801	112 087	138 222	0	138 222
	6 865 443	44 725 532	46 301 889	-1 576 359	5 289 086	-1 688 813	3 600 273
Yht. seurakuntatyö	425 823	10 267 086	10 176 235	90 851	915 737	4 340	920 077
Lehtisaari	399 063	0	0	0	0	0	0
Yhteiset tapahtumat	19 081	19 343	12 259	7 084	26 165	0	26 165
Nuoret aikuiset	44 164	0	8 500	-8 500	35 664	0	35 664
Jäsenyyden vahvistaminen	32 892	230 000	218 537	11 463	44 355	0	44 355
Toimintakulttuurin muutos TKM 7	985 036	0	104 519	-104 519	880 517	-711 828	168 689
Kehittämis- ja sopeuttamisraha	620 905	0	260 889	-260 889	360 017	-341 440	18 577
	2 526 964	10 516 429	10 780 939	-264 510	2 262 455	-1 048 928	1 213 527
Yhteensä	9 392 407	55 241 961	57 082 828	-1 840 869	7 551 541	-2 737 741	4 813 799

Lehtisaaren nuorisokoti on siirretty yhteiseen seurakuntatyöhön vuonna 2021.

5.1.1. Yhteinen hallinto

Hallinto-osasto hoitaa Helsingin seurakuntayhtymän yhteiset asianhallinta-, hankinta-, keskusrekisteri-, laki-, talous- sekä tieto- ja viestintäteknikkapalvelut (ICT) sekä yhteisten luottamuselinten hallintoon ja yleishallintoon kuuluvat palvelut.

Mikä muuttui vuonna 2021?

Koronapandemian ja etätyön jatkumisesta johtuen toimintatapoja jouduttiin edelleen sopeuttamaan ja kehittämään. Valtaosa hallinnon kokouksista pidettiin joko yksinomaan etäkokouksina tai niin sanottuina hybridikokouksina, joissa osa osallistujista oli paikan päällä kokoustilassa ja osa etänä Teamsin välityksellä.

Tietohallintopalvelut ja seurakuntayhtymän digiasiantuntija olivat keskeisessä roolissa vuosien 2021–2026 digitalisaatiostrategian valmistelussa, osana Rohkeasti yhdessä – prosessia. Tietohallinnon toimintaympäristö muuttui merkittävästi pilvipalveluiden käyttöönoton yhteydessä. Uuden CRM-järjestelmän ensimmäisen vaiheen eli diakoniatyön asiakkuudenhallintajärjestelmän toteutustyö käynnistettiin.

Hankintapalveluiden johdolla, Keino-Akatemian yhteydessä, tuotettiin lopputyönä Helsingin seurakuntayhtymän hankintojen johtamisen tiekartta. Tiekartan pohjalta perustetussa jatkoprosessissa muodostettiin hankintojen johtamiselle kolme peruspilaria sekä näille tavoitteita ja mittareita.

Kirkkoon liittymisen tehtävät siirrettiin seurakunnista keskusrekisterin hoidettavaksi, osana valtakunnallista kirkonkirjojenpidon keskittämistä. Myös avioliiton esteiden tutkinta siirtyi seurakunnista keskusrekisterin tehtäväksi. Seurakuntien ja keskusrekisterin välillä siirryttiin sähköiseen rekisterilomakkeiden välittämiseen. Valtakunnallinen virkatodistusten tilaus- ja laskutuspalvelu tilaavirkatodistus.fi otettiin käyttöön.

Talouspalvelut oli mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa Rohkeasti yhdessä – prosessin toimintaedellytysten turvaamissuunnitelmaa sekä laatimassa siihen liittyneitä laskelmia ja mallinnuksia. Uudet sijoitustoiminnan ohjeet otettiin käyttöön. Merkittävä osa seurakuntayhtymän struktuurisijoituksista myytiin pois ja myynneistä saadut varat siirrettiin seurakuntayhtymän uuden varainhoitajan, eQ Varainhoito Oy:n hoidettavaksi, hyväksytyjen strategisen ja taktisen allokaation linjausten mukaisesti.

Miten kolme tärkeintä tavoitetta toteutuivat?

Sähköisen asiointin kehittäminen: Uuden CRM-asiakkuudenhallintajärjestelmän toteuttamiseen liittyneet markkinavuoropuhelut sekä alusta- ja tietotekniset taustaselvitykset toteutettiin keväällä 2021. Kilpailutus toteutettiin kesällä 2021 ja varsinainen toteutus käynnistyi syksyllä ensimmäisen vaiheen eli diakoniatyön osalta. Valtakunnallinen virkatodistustilauksjärjestelmä otettiin käyttöön suunnitellusti. Kirkkoon liittymisen tehtävät siirrettiin seurakunnista keskusrekisteriin. Hautaan siunaamisen ja diakonian henkilövarausten sähköiset ajanvarauspalvelut on toteutettu, mutta sähköisten kaste- ja vihkiajanvarausten rakentaminen siirrettiin myöhempään vaiheeseen, odottamaan ydinpalveluiden prosessien yhtenäistämistä sekä uuden CRM-järjestelmän osakokonaisuuksien toteutusta. Helsingin seurakuntayhtymän edustajat olivat tiiviisti

mukana kirkkohallituksen johtaman Kipa 2 –hankkeen työryhmissä. Tavoitteena on luopua jatkossa omasta HR-järjestelmästä, Kipan tietojärjestelmien uudistamisen myötä.

Palveluiden ja palveluprosessien kehittäminen: Hallinto-osaston palveluita ja palveluprosesseja kehitettiin kaikissa osaston yksiköissä. Palveluiden kuvaaminen toteutettiin syksyllä 2021 osana käynnistettyä yhteisten palveluiden priorisointityöskentelyä. Deloitte Oy toteutti talouspalveluissa sisäisen tarkastuksen ja konsultaation, jonka avulla pyrittiin selkiyttämään talouspalveluiden palveluprosesseja, tehostamaan toimintaa sekä kehittämään työyhteisöä. Hallinto-osasto oli vahvasti mukana kirkkoherranvirastojen ja yhteisten palveluiden yhteistyön ja työnjaon kehittämistä valmistelleessa työryhmässä. Työryhmän ehdotusten pilotointi toteutetaan osana Rohkeasti yhdessä –prosessin työnjaon osaohjelman täytäntöönpanoa. Tiedonsaantia helpotettiin muun muassa päivittämällä ja julkaisemalla ajantasainen sääntökokoelma seurakuntayhtymän Sinfo-intrassa. Yhteinen hankintakoulutus järjestettiin syksyllä 2021.

Päätösten valmisteluprosessien tehostaminen: Asianhallintajärjestelmän päivityksestä päätettiin toukokuussa 2021 ja päivitysprojekti käynnistyi syksyllä. Uusi ohjelmaversio otetaan käyttöön vuoden 2022 alkupuoliskolla. Käyttöönottoprojektissa huomioidaan järjestelmän tarjoamat mahdollisuudet hallinnon ja päätöksenteon prosessien tehostamiseen ja sähköiseen arkistointiin. Hallinnon kokousten valmisteluakatauluja ja niihin liittyviä ohjeistuksia selkiytettiin.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Hallinto-osaston henkilöstöresurssit on lähtökohtaisesti mitoitettu nykyisenlaiseen palvelutarjontaan. Kuitenkin erityisesti keskusrekisterissä henkilöstö oli koko vuoden huomattavan kovilla, johtuen kirkonkirjojenpidon keskittämisestä alueellisiin keskusrekistereihin sekä valtakunnallisen sukuselvityksen käyttöönotosta keskusrekistereissä. Talouspalveluissa haastetta aiheuttivat erityisesti alkukesästä 2021 alkanut, osittain edelleen jatkuva resurssivajaus sekä Rohkeasti yhdessä –prosessiin liittyvän toimintaedellytysten turvaamissuunnitelman laatimisen edellyttämät selvitys-, mallinnus- ja laskelmatyöt. Hallinto-osaston yksiköiden henkilöstössä oli jonkin verran vaihtuvuutta ja vuoden vaihteessa muutamia virkoja ja työsuhteita oli edelleen täyttämättä.

Hallinto-osaston yksiköt tiivistivät käytössä olevia työtilojaan syksyn 2021 aikana merkittävästi. Tilatarve on vähentynyt pysyvästi etätöiden lisääntymisen sekä uusien palveluratkaisujen kuten pilvipalveluiden käytön myötä. Kaikkia hallinto-osaston työtehtäviä, kuten keskusrekisterin palveluita, arkiston hoitoa ja kokousjärjestelyitä, ei kuitenkaan ole mahdollista tehdä tulevaisuudessa etänä. Tilojen käytön jatkosuunnittelussa edetään Seurakuntien talon kehittämislinjausten mukaisesti.

Keskusrekisterin lisääntynyt työ määrä lisäsi virkatodistustuottoja merkittävästi. Talouskehysten pienentyessä tulevina vuosina hallinto-osaston lakisääteisten ja perussäännössä sovittujen tehtävien hoitamiseen kohdistuu väistämättä huomattavia haasteita.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Toimiva hallinto ja hallinnon tukipalvelut mahdollistavat seurakuntalaisten osallistumisen seurakuntien päätöksentekoon ja toimintaan sekä mahdollistavat seurakuntien keskittymisen hengellisen perustehtävänsä hoitamiseen.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Etätöiden tukemiseksi etäjohtamiseen, työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työmotivaation ylläpitoon panostaminen on erittäin tärkeää. Uusien työntekijöiden perehdytykseen tulee panostaa riittävästi aikaa ja sen tulee olla yksityiskohtaisesti suunniteltua. Palveluprosessien tulee olla kuvattuina yksityiskohtaisesti ja tehtävänkuvauksia tulee kehittää ja tarkentaa prosessikuvauksia vastaavasti.

Sijaisuuksia tulee tarkastella entistä paremmin ja kriittisiä palveluita tuottavilla työntekijöillä tulee olla aina kaksi varahenkilöä, jotka voivat tarvittaessa ottaa tehtävät väliaikaisesti hoidettavikseen. Resursoinnin tulee olla lakisääteisissä tehtävissä riittävällä tasolla. Hankintojen johtaminen ja kehittäminen edellyttää riittävän määrän asiaan paneutunutta ja sitoutunutta henkilöstöä seurakuntayhtymän ja seurakuntien eri yksiköissä.

Varautumista poikkeustilanteisiin on edelleen tehostettava.

Mikä muuttui vuonna 2021?

Helsingin seurakuntayhtymän henkilöstöosasto aloitti varsinaisesti toimintansa 1.2.2021, joten vuosi 2021 on osaston historian ensimmäinen. Ennen tätä oli teetetty ulkopuolinen auditointiraportti henkilöstöjohtamisen ja –hallinnon nykytilasta. Myös riskienarvioinneissa oli tunnistettu selkeitä henkilöstöjohtamiseen liittyviä riskejä. Näiden pohjalta toiminnan painopistealueita olivat Rohkeasti yhdessä –työskentelyn lisäksi HR-perusprosessien kehittäminen (esim. rekrytointi, palkkaus) sekä asiantuntijuuden vahvistaminen (HR-kumppanuusmallivalmennuksen käynnistäminen). Tavoitteenamme on tulla parhaaksi kirkolliseksi työpaikaksi.

Miten kolme tärkeintä tavoitetta toteutuivat?

Kaikissa em kolmessa painopistealueessa edettiin hyvin ja myös konkreettisia tuotoksia saatiin aikaan, joskin kaikkia näitä tavoitteita yhdistää se, että niiden kehittämistyötä on edelleen jatkettava. Riittävän asiantuntijaresurssin määrä aiheutti haasteita ja johti siihen, että työkuorma jakautui epätasapuolisesti. Hyvä yhteistyö muiden RY-asiantuntijaryhmien kanssa sekä asiakkailta saatu kannustava ja kiittäväkin palaute innostivat kehittämishankkeiden eteenpäin viemisessä.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Siitäkin huolimatta, että osastolla oli mahdollisuus yhden senior-tasoisien asiantuntijan rekrytointiin, on asiantuntijaresurssin riittävyys merkittävin aikaansaannos- ja työhyvinvointiuhka tällä hetkellä. Olemassa olevan henkilöstön osaamistason ja roolin kehittäminen on toiminnan keskiössä, mutta ei siltikään ratkaise tilannetta. Työtilojen osalta tapahtui tervetullut muutos, kun osastolle mahdollistui muuttaa pienempiin toimitiloihin vuoden lopussa. Näihin tiloihin liittyy kuitenkin edelleen esim. äänieristykseen ja tarkoituksenmukaisuuteen liittyviä haasteita. Tulevaisuudessa sisäisten vuokrien osuutta voitaisiin edelleen alentaa toimivammilla toimitilaratkaisuilla. Kokonaisuudessaan määrärahojen tarkoituksenmukaisempaa jakautumista tulisikin tarkastella, jotta pääsisimme tavoitteeseemme tulla parhaaksi kirkolliseksi työpaikaksi.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Henkilöstöosaston toiminnassa seurakuntien osallisuus on toteutunut välillisesti esim. Rohkeasti yhdessä –asiantuntijaryhmän työskentelyssä. Luottamushenkilöiden, erityisesti YKN:n jäsenten tuki HR –asioiden kehittämistyölle on keskeinen. Parhaimmillaan mahdollistava HR vahvistaa henkilöstön hyvinvointia ja osaamista ja sitä kautta parantaa seurakuntalaisten kokemusta kirkosta luotettavana rinnalla kulkijana.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Tullaksemme parhaaksi kirkolliseksi työpaikaksi meidän on lisättävä yhteistyötä ja dialogisuutta seurakuntien kanssa ja vahvistettava yhtenäistä hyvän työnantajatoiminnan linjaa. Myös ajanmukaisten tietojärjestelmien käyttöönottoa pitää edistää, jotta nykyisistä raskaista, kalliista manuaalisista prosesseista päästään eroon.

5.1.2. Seurakunnallinen toiminta

Seurakuntien toiminnastaan laatimat toimintakertomukset esitetään erillisessä Seurakuntien toimintakertomukset –liitteessä.

Yhteenveto seurakuntien vuoden 2021 toimintakertomuksista

Seurakunnat ja yhteiset yksiköt raportoivat vuodesta 2021 aiemmilta vuosilta tutulla tavalla vastaten tiivistetysti viiteen avainkysymykseen: Mikä muuttui vuoden aikana; Miten kolme tärkeintä tavoitetta toteutuivat; Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat; Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus; Mitä opittiin seuraava vuotta varten?

Tässä tiivistelmässä nostetaan esille etenkin niitä linjauksia ja havaintoja, joita useat seurakunnat ovat kirjanneet kertomuksiinsa tai jotka nousevat paria aiempaa kierrosta vahvemmin tai uutena esiin. Samat teemat saattavat näkyä eri seurakunnilla eri kysymysten alla, joten yksittäisen kysymyksen pohjilta harvasta trendistä saa riittävää kokonaiskuvaa. Yksittäisissä seurakunnissa tilanteet ja johtopäätökset voivat olla vastakkaisia, mutta näitä mahdollisia poikkeamia ei tilasyistä nosteta tässä analyysissä erikseen esille.

Mikä muuttui vuonna 2021?

Ensimmäiset viisi kuukautta ja sitten taas loppusyksy olivat enemmän tai vähemmän tiukkojen koronarajoitusten aikaa. Kesällä ja alkusyksystä seurakunnissa ehdittiin jo hetkeksi huokaista ja elettiin perinteisemmän kokoavan toiminnan aikaa. Koko vuoden mittakaavassa korona kuitenkin leikkasi toimintaa ja pienensi toimintakuluja tuoden siten säästöjä talousarvioon verrattuna.

Korona vaikutuksineen ja muutoksineen, auttaminen, digitaalisuus ja viestintä sekä kohtaamiset ja vapaaehtoiset ovat taajaan toistuvia aiheita seurakuntien toimintakertomuksissa. Puolet seurakunnista mainitsee *Rohkeasti yhdessä* -ohjelman ja siihen valmistautumisen – esimerkiksi lausunnot, talouspohdinnat tai ohjelman tuoman informaation.

Yli puolet seurakunnista kertoo rippikoulujen toteutuksista ja onnistumisista. Kolmannes seurakunnista oli välillä kirjaimellisesti ihan pihalla: kirkkojen piha-alueet otettiin tehokäyttöön, ja mm. jumalanpalveluksia ja hartauksia järjestettiin taivasalla.

Koronamyllyn vaikutusta lienee se, että seurakuntien kertomuksista välittyi nyt aiempaa vahvemmin muutosten itsestänselvyys ja arkipäiväisyys, eräänlainen oletusarvo: Enää ei kerrottu, että muutoksiin pyritään sopeutumaan. Nyt mietittiin, miten muuttuvien tilanteiden harjalla ratsastetaan, ketterästi, reagoiden, suuntaa nopeastikin tarkistaen. Perusvire oli kliseisesti sanoen se, että uhkasta tai ainakin haasteesta oli tullut mahdollisuus.

Seurakunnissa tehtiin etätöitä koko vuosi aina, kun tehtävät etäilyn sallivat. Terveysturvallisuudesta pidettiin tosissaan huolta. Nyt oikeastaan kukaan ei maininnut teknologiaa tai laitteita etätöiden pullonkaulana. Uusia näkökulmia olivat sen sijaan etätöiden johtaminen sekä hybridityöskentelyn tavat ja mahdollistaminen myös koronan jälkeisessä ajassa.

Edellisestä vuodesta saadut digiopit – esimerkiksi jumalanpalvelusten ja hartausten striimaukset – olivat katsausvuonna valtavirtaa ja näyttivät sujuvan jo rutiinilla. Mainintoja saivat erityisesti konfirmaatiomessujen välittäminen verkossa. Kolmannes seurakunnista kertoi myös muun viestintänsä ja somen kehitysaskelista, jopa pysyvistä muutoksista.

Tilastointi ja osallistujamäärien seuraaminen ei ole kaikilta osin pysynyt digiloikan vauhdissa.

Kohtaamisissa korostui sähköinen ulottuvuus: osa piireistä ja yhteisöistä sekä myös diakonian palveluista pyörivät etänä verkossa. Samalla seurakunnissa kannettiin huolta digisyrjäytymisestä: kohtaamiset, hengellinen tuki ja palvelut on taattava myös niille kaupunkilaiselle jotka eivät pysty tai halua toimia sähköisillä alustoilla. Idässä aloitettiin rovastikunnallinen digiosallisuushanke.

Diakonian tarpeen kerrottiin kasvaneen. Uutena mainittiin ruoka-avun ja -jakelun muutokset, mm. hävikkiruokaa hyödyntävien takeaway-annosten myynti sekä vaatejakelu. Yksittäisenä esimerkkinä kaupunkilaisen tarpeeseen vastaavasta auttamisesta nostettakoon Paavalin seurakunnan toteuttama kotiapu vauvaperheille.

Neljässä seurakunnassa aloitti uusi paimen, kirkkoherra. Muutama seurakunta toimi väistötiloissa, mikä luonnollisesti vaikutti seurakunnan arkeen.

Miten kolme tärkeintä tavoitetta toteutuvat?

Edellisenä vuonna kesken katsausvuoden ja yllättäen alkanut korona sotki seurakuntien tavoitteet. Nyt tavoitteet oli mukautettu pandemia-arkeen. Vajaan 20 tavoitteen nähtiin osin sekä onnistuneen että toisaalta jäänen saavuttamatta, lähinnä siksi että tilanne muuttui vuoden kuluessa. Vain puolenkymmentä tavoitetta jäi kokonaan toteutumatta: nämä liittyivät lähinnä tiloihin eli viivästyneisiin tai siirtyneisiin remontteihin. Selvästi maaliinsa päässeitä tavoitteita oli lähes 30 eli kaikista tavoitteista hieman alle puolet: näistäkin osa on tosin vuosien projekteja tai prosesseja, jolloin saavutukset olivat välietappeja.

Useat seurakunnat mainitsivat onnistumisiksi mm. kohtaamiset ja uusien ihmisten tavoittamisen. Hienosyisemmissä analyyseissään seurakunnat kertoivat yhteisöllisistä uusista tapahtumista ja tavoista sekä aluetyöstä. Etä- ja verkkoviestintä näytti toimivan, samoin sosiaalisen median kasvu sekä määrällisesti että vaikuttavuudeltaan. Keskustelu ja vuorovaikutteisuus lisääntyivät, samoin digitaidot. Onnistumiset liittyvät myös vapaaehtoiisiin ja erikseen mainiten heidän osallistumisen ja osallistamisen toiminnan suunnitteluun. Diakonia yleisesti ja ruoka-apu tai yhteisöruokailu spesifisti pääsivät plussalistalle. Monimuotoisesta hengellisyydestä esimerkkejä ovat verkkohartaudet, hiljaisuuden harjoittaminen ja pyhiinvaellukset. Uusia kumppanuuksia löydettiin ja verkostoyhteistyötä kehitettiin.

Valtakunnallistakin julkisuutta sai Haagan Yhteisvastuu-keräys pahvihahmoineen ja keräyspäällikkö Lahtisen hätähuutoineen. Seurakunta viisinkertaisti keräystuloksensa edellisestä vuodesta.

Tavoitteissa eniten kyykättiin vapaaehtoisuuden kehittämisestä. Tästä hieman lisää parin väliotsikon kuluttua.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Työtehtäviä sopeutettiin ja tehtäväkuvia muokattiin poikkeusolojen tarpeisiin. Tyhjäkäynnistä tai hukka-ajasta ei ollut mainintoja. Seurakunnat antoivat keväällä työntekijöitä väliaikaisesti kaupungin koronajäljityksen avuksi.

Työmäärän kerrottiin lisääntyneen erityisesti diakoniassa. Myös erilaiset työ- ja perhevapaat vaikuttivat tehtävien järjestelyihin. Kaikkia virkoja ja toimia ei täytetty, kun henkilöitä jäi eläkkeelle tai irtisanoutui. Muutamissa seurakunnissa vahvistettiin osaamista rekrytoimalla mm. diakonian, viestinnän, kasvatuksen, yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja musiikin asiantuntijoita. Osa seurakunnista arvioi, että pysyvien henkilötyövuosien määrä laski, mutta ns. keikkatyöläisten tarve kasvoi.

Hyvinvointiin kiinnitettiin tehostetusti huomiota. Myös vapaaehtoisten jaksamisesta huolehdittiin. Vapaaehtoisten merkitys oli usein korvaamaton, ja parhaimmillaan he toivat virtaa myös palkollisten työyhteisöön.

Tilaresurssit nähtiin pääosin riittävinä. Riittämättömyys liittyi remonttien ja väistötilaevakon venymiseen.

Talousresurssit arvioitiin riittäviksi tai niistä ei ollut mainintaa. Riittämättöminä niitä pidettiin yksittäistapauksissa. Toimintatuotot olivat pienempiä kuin normaalitilanteessa, mutta tulopuolen pudotukset eivät tulleet enää samalla lailla yllätyksenä kuin koronan ensimmäisenä vuonna. Seurakuntien taloutta helpotti myös valtiolta edellisenä vuonna saatu ylimääräinen koronatuki, jota osin siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2021.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Osallistuminen messuihin paikan päällä ymmärrettävästi väheni, osin se oli jopa mahdotonta. Samalla kuitenkin seurakuntalaisten apuvoimia ja osaamista hyödynnettiin striimauksissa ja muutoinkin viestinnässä ja somessa. Kun koronatilanne niin salli, seurakuntalaiset pääsivät taas aktiivisesti toteuttamaan messuja.

Perinteinen vapaaehtoistyö jatkui koronarajoitusten vuoksi pääpiirteissään hiljaisena vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Hiipumisesta huolimatta plussapuolelle kuitenkin nousi se, että vapaaehtoiset ottivat paikoitellen aiempaa suuremman vastuun pienryhmistä ja omaehtoisista kokoontumisista. Ryhmiä – aktiivien ja avainhenkilöiden johdolla – kokoontui sekä kasvotusten että verkossa.

Kesällä ja syksyllä vapaaehtoisuuden vaihtoehdot ja volyymit taas kasvoivat. Kirkon tilat toimivat parhaimmillaan eräänlaisina olohuoneina ja kirkko monien muusikoiden harjoitustilana.

Vapaaehtoisten rooli auttamisessa ja etenkin elintarvikejakelussa ja yhteisöruokailuissa, Varustamoissa ja auttamisessa yleensäkin tuntui korostuvan aiempaa vahvemmin. Vapaaehtoiset onnistuivat joissakin seurakunnissa osaltaan lievittämään ja torjumaan yksinäisyyttä ja eristäytymistä esimerkiksi naapuriavun ja systemaattisten soittokierrosten avulla.

Etätapaamiset ja verkon hyödyntäminen osallistumisessa ja osallistamisessa kehittyivät. Musiikki palasi taas keskeiseksi osallistumisen kanavaksi. Nuorten toiminnan volyymit

paikoin pienenivät, mutta toisaalta rippikoulut ja isostoiminta nostetaan toimintakertomuksissa keskeiseksi esimerkiksi osallisuudesta – myös keväällä, kun rippikoulujen esijaksot ja -tapaamiset toteutettiin etänä.

Vapaaehtoisten jaksamisesta huolehtiminen ja sitouttaminen olivat katsausvuonna iso kysymys, ja moni seurakunta arvelee tämän pysyvän mielessä myös jatkossa. Kuten Munkkivuori toimintakertomuksessaan kirjoittaa opeista tulevaan: ”Tauot toiminnassa johtavat helposti siihen, että vapaaehtoisia menetetään. Uusien seurakuntalaisten kutsuminen mukaan aktiivisiksi toimijoiksi vaatii henkilökohtaista kontaktointia.”

Esimerkiksi Oulunkylässä käynnistettiin vapaaehtoistoiminnan ja osallisuuden kehittämishanke. Pieniä mutta piristäviä esimerkkejä olkoon myös yhteisvoimin viljellyt palstat joissakin seurakunnissa. Malmi sai ProComin eli Viestinnän ammattilaiset ry:n kilpailussa kunniamaininnan rohkeudesta Älä pelkää -mediakokonaisuudesta: ”[m]edian pääosassa olivat koillishelsinkiläiset itse.”

Maahanmuuttajien osuus ja aktivointi on edelleen varsin vaatimatonta tavanomaisessa seurakuntatyössä. Mikaelissa on kasvatettu etenkin arabitaustaisten irakilaisten osallisuutta perhetoiminnassa.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Kykyä ketteryyteen ja joustavuuteen sekä yleensäkin kykyä elää tilanteiden heitellessä aiotaan vaalia myös tulevana vuonna. Digitaalisuus ja sähköinen seurakunta ei ole vaihtoehto tai kiva lisä vaan välttämättömyys. Kohtaamiset verkossa ovat kohtaamisia siinä missä kasvatusten tai maskitusten. Viestintää kannattaa kohdentaa yhä selvemmin ja paremmin. Rippikoulut ja nuorisotyö ovat sijoitus tulevaisuuteen. Remontit on suunniteltava ajoissa ja niistä pitää kertoa tilaa käyttäville tahoille ja kaupunkilaisille hyvissä ajoin. Aktiivisuus ja vuorovaikutteisuus korostuvat. Toinen koronavuosi opetti uusia tapoja kohdata seurakuntalaisia ja alueen asukkaita. Verkostoissa ja yhteistyössä yleisestikin on voimaa.

Kirkko voi tarjota tukea ja keinoja, jotta helsinkiläiset voivat elää uskoaan todeksi itselleen luontevalla ja merkityksellisellä tavalla. Haagan seurakunnan opit tiivistävät monen seurakunnan ajatukset: ”[...] ihmiset haluavat olla tarvittuja ja aktiivisia, eivät vain toiminnan kohteita. [...] voimme elää ketterästi ja aidosti hyödyllisinä ihmisten arjessa ja pyhässä.”

DIAKONIAPAINOTTEISET KEHITTÄMISPROJEKTIT

Projektin nimi	Seurakunta/yksikkö	Kesto	2020	2021
KÄYNNISSÄ OLEVAT				
Nuorten Diakoniatalo Toinen Linja	Tuomiorovastikunta	2019 - 2021	42 000	42 000
Framåt tillsammans: Stöd för familjer i kris	Petrus församling	2019 - 2021	42 000	42 000
Turvaverkko	Yhteinen seurakuntatyö/Erityisdiakonia	2020-2022	84 000	84 000
Jaettu ateria on yhteinen hyvä	Kallion seurakunta	2020-2022	35 000	84 000
Varustamot käynnistäminen	Yhteinen seurakuntatyö/Varustamot	2020-2022	84 000	84 000
Oulunkylän srk:n yhteisöruokailut 2020?	Oulunkylän srk	2020-2022	35 000	84 000
Tuu messiin - perheiden parissa Varustamoissa	Yhteinen seurakuntatyö/Snellu	2020-2023	17 500	42 000
Diakonisen miestyön vahvistaminen itäisessä kantakaupungissa	Paavalin srk ja Hermannin varustamo	2021-2023	0	42 000
Kaikki messiin -Kulttuurien välistä vuorovaikutusta ja kotouttamisen tukea koripalloseuran vapaaehtoistoiminnan kautta	Kallion srk	2021-2023	0	28 000
Tukea kantakaupungin yksinyrittäjille	Lauttasaaren srk	2021-2022	0	42 000
Digiosallisuuden edistämiprojekti	Vartiokylän srk (rovastikunnallinen)	2021-2023	0	21000
RAHOITUSTA HAKENEET TOUKOKUU 2021				
Digiosallisuuden edistämiprojekti				
RAHOITUSTA HAKENEET TAMMIKUU 2021				
Waste & Feast Torpet	Haagan srk	2021-2022		
Digiosallisuuden edistäminen	Vartiokylän srk	2021-2022		
Kiinankielinen diakoniaprojekti	Kiinankielinen työ/Kallion srk	2021-2023		
PÄÄTTYNEET/KÄYNNISTÄMÄTTÄ JÄÄNEET				
Länsi-Helsingin seurakuntien yhteisöruokailut	Haagan rovastikunta	2020	40 000	0
Huomenta Helsinki	Paavalin srk	2019 - 2020	28 000	0
Koulutyön salatut elämäntaidot	Malmin seurakunta	2021-2022	0	0
Varustamon perustaminen Malmille - selvitysprojekti	Malmin srk	2019	0	0
ViVa - Auttamistyö viestii ja vaikuttaa	Viestintä + Yht.srktyö	2016-18 + 19	0	0
Läksykerho, monikulttuurisen erityisnuorisotyön projekti	Yht.srktyö, erit.nuorisot.	2016-18 + 19	0	0
Kruunuvuoren ranta	Roihuvuoren srk	2017-18 + 19	0	0
Ristin suojassa	Yht.srktyö erityisdiakonia		0	0
Kotona sairastavan potilaan hengellisen tuen hoitopolku	Yht.srktyö, sairaalasielunhoito		0	0
Diakonia kansalaistoiminnan ja kansalaisvaikuttamisen tukena	Malmin srk	2019 - 2020	42 000	0
Harmaan pantterin metsästys	Vartiokylän srk	2019 - 2020	42 000	0
Alppila Basket (AlBa) - koripalloa kaikille lapsille	Kallion srk	2019 - 2020	21 000	0
DIAKONIAPROJEKTIT YHTEENSÄ			512 500	595 000
DIAKONIAPROJEKTEIHIN TALOUSARVIOKEHYKSESSÄ VARATTU MÄÄRÄRAHA			645 000	635 000

5.1.3. Yhteiset seurakunnalliset tehtävät

Mikä muuttui vuonna 2021

Koronatilanteen pitkittyminen koetteli helsinkiläisten hyvinvointia. Tuen tarjoaminen heille jatkui monimuotoisena. Esim. Kampin kappelissa kohdattiin paljon yksinasuvia, joille kasvokkainen kontakti toiseen ihmiseen on tärkeää. Varustamoissa huomattiin, että tarve toiminnalle ja kohtaamisille on todella suuri. Koronatilanteen salliessa aloitettiin monipuolista viikkotoimintaa etenkin vammaistyössä.

Opiskelijoiden kuormittuneisuus näkyi oppilaitostyössä lisääntyneinä apupyynnöinä. Opiskelijoiden tueksi otettiin käyttöön useita uusia toimintamalleja mm. sosiaalisessa mediassa. Nuorten vaikeudet näkyivät myös Lehtisaaren nuorisokodissa. Työn määrää lisäsi myös se, että sijoitusten pituus lyhentyi eli nuorten vaihtuvuus lisääntyi samoin kuin se, että esim. psykiatrisen avun saaminen on hidasta.

Sairaaloissa sairaalapapit tulivat koronarajoitusten takia vedetyksi uudella tavalla läheisen rooliin. Vaikka myös hoitolaitosten henkilökunnan tuen tarve lisääntyi, kaikkiin pyyntöihin pystyttiin vastaamaan. Resurssien väheneminen tuntuu työssä samaan aikaan kun terveydenhuolto viestittää kiinnostustaan yhteistyön lisäämiseen.

Parien ja perheiden tueksi kehitettiin perheneuvonnassa työtapoja mm. lisäämällä kertaluonteisten neuvotteluajkojen tarjontaa. Asiakaskontaktien määrä nousi selvästi, vaikka työntekijäresurssit pienenivät 22 prosenttia. Kaikkiaan asiakastapaamisia oli 10 365.

Työllistettyjen nuorten tukemisessa saavutettiin Snellussa hyviä tuloksia. Varustamoissa tehtiin uusia avauksia ja saatiin mukaan ulkopuolisia toimijoita, kuten kokemusasiiantuntijatoiminta, digituki ja Fattaluuta-asiomisapu sekä Hermannin Diakoniatalon Varustamossa PaHe-projekti (PaavaliHermanni).

Milleniaalien kirkko ja z-sukupolvi –työskentelyjä järjestettiin useita. Monialaisen kasvatuksen tiimi tuki koronatilanteen kuormittamia seurakuntien työntekijöitä ja kehitti yhteistyötä mm. Helsingin kaupungin lapsiperhepalvelujen kanssa samoin kuin koulu yhteistyötä.

Monikulttuuriseen toimintaan luotiin linjaukset. Vieraskielisen seurakuntatyön vuoden kohokohta oli monikulttuurinen messu itsenäisyyspäivänä. Yhteydenpito sosiaalisessa mediassa lisääntyi, ja lasten määrä englanninkielisessä toiminnassa nousi huomattavasti.

Yhteistyösopimukset HSRKY:n ja eri oppilaitosten kanssa uusittiin vuoden aikana. Uusi kumppanuussopimus Helsingin kaupungin kanssa Kampin kappelin toiminnasta allekirjoitettiin syksyllä.

Projektimainen työtapo kehittyi edelleen, kun uudistettiin HSRKY:n projektijohtamismalli Alfa & Omega ja kehitettiin projektisalkun johtamismalli.

Fyysinen Tilannehuone vihittiin käyttöön marraskuussa. Syksyn Tulevaisuuspäivän ja toimintaedellytysten turvaamiseen tähtäävän Rohkeasti yhdessä –ohjelman etenemisessä Kehittämispalvelujen tiimillä oli iso rooli yhteistyössä projektipäällikön kanssa. Rohkeasti yhdessä – infokioskeista saatiin hyviä kokemuksia.

Leirikeskustoiminnan kehittäminen siirtyi yhteiseen seurakuntatyöhön. 90-vuotisjuhlavuottaan viettänyt Mustasaaren toimintakeskus oli avoinna kesäkaudella väli vuoden jälkeen (11 000 kävijää).

Yhteinen seurakuntatyö työskenteli koko vuoden hybridimallilla, lähi- ja etätöiden vuorotteluna, missä mahdollista. Koronaan liittyvien haasteiden keskellä tiimien lisääntynyt sisäinen yhteistyö oli

työssä tukena. Rohkeasti yhdessä -työskentelyihin työntekijät osallistuivat isolla panoksella asiantuntijaryhmissä ja lausuntojen antajina, mikä vei resursseja. Tilamuutokset työllistivät mittavasti etenkin toimiston henkilöstöä. Sisäisen viestinnän kehittämiseen panostettiin.

Miten kolme tärkeintä tavoitetta toteutuivat?

Konkreettiset tavoitteet vuodelle 2021

□ *Ihmisten hädän ja siihen vastaavan kirkon auttamistyön näkyväksi tekeminen ja vaikuttavuuden lisääminen.* Viestintää tehtiin säännöllisesti helsinkiläisten tavoittamiseksi mm. Kirkko Helsingissä –kanavissa ja Kirkko ja kaupungissa. Eri työmuodot ovat aktiivisesti läsnä sosiaalisessa mediassa ja viestivät seurakunnille Teamsin välityksellä. Videoita tehtiin mm. Työraiteet-hankkeesta ja monikulttuurisuudesta. Kehitysvammatyön uuden uutiskirjeen ansiosta toimintaan tuli mukaan uusia helsinkiläisiä.

□ *Luodaan tehokkaampi johtamisjärjestelmä ja kehitetään tiedolla johtamisen malleja.* **Uudistettu johtamisjärjestelmä** vakiinnutettiin (mm. lähijohtajakokoukset ja niistä viestiminen) ja tiimit toimivat tehokkaasti strategiaa toteuttaen. Muodostettiin Hallinto ja järjestelmäpalvelut sekä Talous ja palvelut -tiimit, minkä jälkeen kaikki yksiläiset kuuluvat johonkin tiimiin. Lähijohtajien osaamiseen panostettiin muun muassa talouskoulutuksella. **Tiedolla johtaminen:** Käynnistettiin tiedolla johtamisen asiantuntijaryhmän työskentely ja tiedolla johtamisen malli Helsingin seurakuntiin -projekti. Mallia johdetaan Yhteisestä seurakuntatyöstä. Lisäksi mm. tehtiin useita tutkimuskohteja ja analyysseja.

□ *Lisätään yhdessä tekemistä seurakuntien kanssa tilannehuonetoiminnan kehittämisessä, missä myös hyödynnetään palvelumuotoilun mahdollisuuksia.* Tilannehuonetoiminta oli erityisesti osana yhteistä kehittämistä, mm. Rohkeasti yhdessä -työskentelyjä. Seurakuntien omia tilannehuonetyöskentelyjä tehtiin niiden tarpeista. Palvelumuotoilun keinoja käytettiin kehittämisessä monipuolisesti.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Henkilöstö 31.12.2021: vakituisia		määräaikaista	
osa-aikaisia	9	8	
kokoaikaisia	105	31	
yhteensä	114	39	153

Luvut sisältävät myös erilaisilla vapailta olevat ja heidän sijaisensa sekä tukityöllistetyt ja tarvittaessa töihin kutsuttavat.

Tilankäyttöä supistettiin luopumalla Seurakuntien talon viidennen kerroksen tiloista ja tiivistämällä neljännen kerroksen tiloja (käyttöön tiimihuoneet ja yhteiskäyttötilat).

Talous: Vuoden 2021 kehysbudjetti oli 10,2 miljoonaa euroa. Taloutta onnistuttiin sopeuttamaan niin, että talousarvion alijäämä kurottiin kiinni ja toteuma hienoisesti alitti budjetoidun.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Seurakuntalaisten osallisuus on vahvaa yhteisessä seurakuntatyössä. Tässä muutamia esimerkkejä:

Kampin kappelissa ja Stadin safkassa vapaaehtoiset monipuolisesti mukana (joskin koronatilanne hankaloitti tätä). Kirkon keskusteluapu (Palveleva puhelin, chat ja nettikirje) toteutui Helsingissä nimenomaan päivystävien seurakuntalaisten voimin. Saattohoidon vapaaehtoistyötä pystyttiin jatkamaan koronarajoitusten keskellä sairaalapappien koordinoimana.

Näkövammaistyössä vapaaehtoisia on noin 90. Kehitysvammaisten rippikouluja pidettiin kolme, ja ensimmäistä kertaa niillä oli kehitysvammaisia nuoria isosina. Snellussa kokemuskouluttaja oli toteuttamassa sukupuolen moninaisuuden workshopia ja Saapas-vapaaehtoiset ottivat vastuuta uusien vapaaehtoisten kouluttamisessa.

KoKo-hankkeessa CABLE-valmennuksiin osallistuneita maahanmuuttajataustaisia ilmoittautui uusiksi seurakuntien vapaaehtoisiksi. Tukipiste Mosaiikissa vapaaehtoiset toimivat mm. suomen kielen ryhmissä ja etäläksyavussa (osana paperittomia tukevaa Turvaverkko-projektia).

Gospelia kaikille –toimintamalli perustuu vapaaehtoisten seurakuntalaisten eli Gospel Helsinki –kuorolaisten työpanokseen niin uusien kuorolaisten vastaanottamisessa, roudaritiimin jäsenenä kuin tukilaulajina.

Vieraskielisessä seurakuntatyössä vapaaehtoisten rooli on erityisen suuri. Esim. kiinankielisessä työssä puolet vapaaehtoisista oli uusia.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Kehittävä työote ja jatkuva oppiminen ovat kiinteä osa yhteistä seurakuntatyötä. Esim. Varustamoissa kehitettiin sähköisellä ajanvarauksella toimivaa etävastaanottoa. Ensimmäistä kertaa kokeiltiin Kesäkahviloita, joissa voidaan työllistää nuoria.

Yhteistyö seurakuntien kanssa tiivistyi mm. Varustamoissa ja sairaalasielunhoidossa. Jokaisella sairaalapapilla on oma nimikkoseurakunta. Monialaisen kasvatuksen tiimi panosti viestinnän kehittämiseen ja mm. yhteydenpidon tehostamiseen seurakuntien kanssa.

Digitaalinen seurakuntatyö on yhä vakiintuneempi osa työtä, ja Kehittämispalvelujen tarjoamalle video-, striimaus- ja some-osaamiselle ja koulutukselle on ollut suuri tarve. Hengellisen toiminnan kehittämisessä käynnistettiin seurakunnissa mm. pyhiinvaellusreitit ja hengellisen elämän kurssseja.

Muutamia nostoja

Sairaalasielunhoidon varallaolojärjestelmä toimi läpi vuoden 24/7, ja sairaalapapit saivat HUSin laatukyselyssä erinomaisen palautteen: 96 % kohtaamisista myönteisiä.

Yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa toimivan Stadin safkan verkostossa ruoka-aputoimijoiden määrä lähes kaksinkertaistui (30 -> 57).

Kehittämispalvelut toteutti yksin tai muiden kanssa 30 tilannehuonetyöpajaa, joissa oli yhteensä 1 164 osallistujaa.

Oppilaitospappien Duo Liperit –videoilla oli somessa yhteensä 110 000 katselua.

Kymppisynttäreillä 6 452 osallistujaa (yhteinen seurakuntatyö ja seurakunnat kutsuivat vuonna 2011 syntyneet perheineen Linnanmäelle elokuussa).

Vuoden 2021 Kirkon erityisnuorisotyön valtakunnallinen palkinto myönnettiin erityisnuorisotyönohjaaja Sirpa Zotowille Snellusta.

Yksi esimerkki perheneuvonnan saamista palautteista: ”Ammattilainen oli niin hyvä, ymmärtävä, helposti lähestyttävä, tasapuolinen, ihana ja mahtava, että ei ois voinu uskoa. Tätä varten maksan kirkollisveroa todella mielelläni.”

Mikä muuttui vuonna 2021?

Työn pirstaleisuus ja nopeasti muuttuvat rajoitukset jatkuivat toisena koronavuonna. Viestintäpalveluissa huomiota kiinnitettiin tiedon ajantasaisuuteen ja toisaalta sisältöihin, jotka olivat ajasta ja paikasta riippumattomia. Osasta viestintää tuli koronarajoituksista tiedottamista, ja toisaalta tuotimme sisältöjä, jotka loivat lukijalle/katsojalle/kuulijalle ahaa-elämyksiä ja antoivat eväitä omaan hartautensa harjoittamiseen poikkeusoloissa. Somekanavissa aloitettiin uusia sarjoja ja sisältökonsepteja.

Etätyöt vakiintuivat käytännössä ainoaksi tavaksi, ja yksittäiset tapaamiset kasvotusten tuntuivat eksoottiselta. Teams korvasi sähköpostin merkittävältä osin. Stadin viestijöiden kanssa vakiinnutettiin säännölliset, noin kaksi kertaa kuussa tehtävät lyhyet viestijöiden Teams-tapaamiset, joiden avulla pyrittiin pysymään samalla kartalla alati muuttuvassa koronatilanteessa. Myös säännöllinen ja systemaattinen yhteydenpito sisältötiimin ja mediatoimituksen kanssa hyötyi Teamsista.

Seurakunnille tarjottiin ja toteutettiin somekoulutuksia. Seurakuntien tervetuloesitteet muuttajille ja kirkkoon liittyneille uudistettiin.

Rohkeasti yhdessä -ohjelma ja yhtymän yhteinen strategiavalmistelu tarvitsivat myös viestinnällistä resurssia.

Miten kolme tärkeintä tavoitetta toteutuivat?

Kolmesta tavoitteesta kaksi eteni, kolmannessa otettiin aikalisä.

- 1) Sisältöjen suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnettiin sosiaalisen median ja sisältömarkkinoinnin konsepteja entistä enemmän. Konseptien fiilis ja kohderyhmäajattelu eivät kuitenkaan vielä täysin leikkaa kaikkia kanavia. Stadilainen äänensävy toimii ja seuraajat ovat tämän myös havainneet.
- 2) Alueviestijämalli jatkui itäisessä kantakaupungissa henkilövaihdoksesta huolimatta, ja länsi ja pohjoinen saivat yhtymän osalta rekryluvan. Itäisessä kantakaupungissa sekä Itä-Helsingissä malli jatkui määräaikaisina työsuhteina eli vakiintuminen jää tuleviin vuosiin.
- 3) Uusia verkkosivuja ei lanseerattu. Sivujen idea on palvelupainotteinen, ja yhteiset palvelut ja seurakunnat huomasivat, että ennen kaupunkilaisille ja jäsenille näkyviä uudistuksia taustaprosessit pitää saada määriteltä ja riittävän yhdenmukaisiksi. Nykyisten Stato-sivujen taustatekniikkaa päivitettiin ja nopeutettiin.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakoutuivat?

Poislähteneiden tiimiläisten tilalle saatiin rekrytoitua uudet osaajat, ja samalla tehtävänkuvia muokattiin ratkaisevasti: tammikuussa aloitti viestinnänsuunnittelija ja kesäkuussa työyhteisö- ja strategiaviestinnän asiantuntija. Vanhoja tehtäviä myös pilkottiin ja jaettiin tiimiläisten kesken, mutta joitain kulmia on myös jouduttu tekemään aiempaa kevyemmin tai jättämään tekemättä. Kesäkuussa yksikkömme työllisti kuusi kesäseteliläistä, jotka tuottivat somesisältöjä.

Itä-Helsingin ja itäisen kantakaupungin alueviestijöiden määräaikaisuutta päätettiin jatkaa kesään 2022, ja itäisessä kantakaupungissa alueviestijä vaihtui keväällä. Lännen alueviestijän rekrytointi aloitettiin, ja pohjoisessa yhteishankkeen käynnistämiseen otettiin

aikalisä rekrytointiluvasta huolimatta. Alueviestijöiden keskinäinen yhteistyö ja sparraus lisääntyivät.

Markkinointiviestintään käytettävät varat olivat aiempaa pienemmät ns. TKM7-kehityshankkeen päätyttyä edellisenä vuonna, mutta toisaalta koronakeleissä tapahtumiin painottuvat markkinointitarpeet olivat aiempaa pienemmät. Toimintakatteemme toteutui noin 93-prosenttisesti budjetoidusta: kuluja laskivat mm. henkilöstövaihdosten saumakohtien palkkasäästöt, olemattomat matkat sekä em. vaatimaton markkinointi.

Yksikössä alettiin valmistautuminen tilojen tiivistämiseen: korona-ajan jälkeisessä hybridityöskentelyssä omista pysyvistä työhuoneista ja työpisteistä pääpiirteissään luovutaan ja loppuvuodesta tilalle alettiin rakentaa pop-in-työpisteitä, joita yhdessä huoneessa on 2-3.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Helsinkiläiset pyritään pitämään keskiössä kaikessa viestinnän suunnittelussa ja testaamisessa. Käyttäjien innostaminen jakamaan ja kommentoimaan sisältöjä on myös osallisuutta – etenkin kun ns. kokoava toiminta on koronan vuoksi jatkuvasti odotustilassa.

Viestintäpalvelut pitivät edelleen meteliä saavutettavuudesta huolehtimisesta sekä ruotsinkielisten kaupunkilaisten puolesta ja pyrkii itse tuottamissaan sisällöissä ja ylläpitämissään alustoissa huomiomaan molemmat kulmat.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Viestinnän systemaattinen suunnittelu ja versiointi eri alustoihin ovat työvoimaintensiivistä ja strategista toimintaa. Kohderyhmäajattelu ja siitä ponnistavat rohkeatkin viestintäratkaisut toimivat hyvin pyrkiessämme tavoittamaan ja puhuttelemaan niitä kaupunkilaisia, joita kirkon perinteisempi viestintätyyli ei puhuttele ja joilla ei ole kirkkoon muuta kosketuspintaa. Suunniteltu ja tietoinen rohkeus kannattaa.

Työyhteisöviestinnän eli sisäisen viestinnän rooli korostuu muutostilanteessa ja strategisissa hankkeissa ja ohjelmissa. Työyhteisöviestintä on oma taiteenlajinsa. Se on syytä kytkeä yhä lähemmäksi johdon työskentelyä ja henkilöstöpalvelujen kontakteja.

Arkistoinnin muodostaminen, ylläpito ja kehittäminen vaativat aikaa ja resursseja.

Ilman Teamsia ei ole enää työelämää.

Mikä muuttui vuonna 2021?

Koronapandemian aiheuttama poikkeustila jatkui ja syveni vuonna 2021, mikä näkyi ennen kaikkea seurakuntien toiminnassa ja niistä kertomisessa, mutta myös mediatoimituksen työskentelytavoissa. Keväällä 2021 aloimme suunnitella paluuta koronan jälkeiseen työntekoon ja loppuvuodesta 2021 käynnistimme toimitilojen uudelleenjärjestelyn.

Miten kolme tärkeintä tavoitetta toteutuivat?

Tarjota pääkaupunkiseudun ihmisille aineksia uskonnolliseen, elämäntarkastukselliseen ja eettiseen pohdintaan sekä henkilökohtaiseen hiljentyamiseen ja hartauteen.

Tavoittaa erityisesti heitä, joilla ei ole kiinteää suhdetta seurakuntaan.

Osallistua kirkosta, uskonnosta ja yhteiskunnasta käytävään keskusteluun ja toimia erilaisten mielipiteiden foorumina.

Lukemistutkimuksen perusteella tavoitteet saavutettiin hyvin. Kirkko ja kaupunki tavoittaa tutkitusti seurakuntalaiset paremmin kuin mikään muu seurakuntien toiminta. Kolmannekselle pääkaupunkiseudun seurakuntalaisista kotiin kannettu Kirkko ja kaupunki on heidän ainoa tai lähes ainoa siteensä seurakuntaan. Yli 70% seurakuntalaisista kohtasi kirkon vuonna 2021 uutismedian, esimerkiksi seurakuntalehden, kautta.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakoutuivat?

Työvoima jakautui tarkoituksenmukaisesti ja tilat palvelivat toimintaa. Painettujen lehtien määrä väheni 20:een vuodessa, mikä on liian vähän sekä seurakuntien toiminnasta viestimisen että lukijasuhteen ylläpitämisen kannalta. Seurakuntayhtymien tasolla olisi syytä käydä perusteellinen strateginen keskustelu median resursseista suhteessa siihen, mitä tiedämme median merkityksestä seurakuntalaisten kohtaamisessa ja kirkkosuhteen luomisessa.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Kirkko ja kaupungin kaltaisessa mediassa seurakuntalaisten osallisuus toteutuu pääasiassa välillisesti. Sosiaalisen median kanavillamme ja mielipidesivulla käydään vilkasta keskustelua.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Tutkittu tieto seurakuntamedian merkityksestä olisi viimeistään nyt syytä ottaa vakavasti koko seurakuntayhtymän strategiaa suunnitellessa.

MUU YHTEINEN SEURAKUNNALLINEN TOIMINTA

Muu yhteinen seurakunnallinen toiminta			
	TP 2020	TA+m. 2021	TP 2021
Diakoniset avustusvarat	395 488	484 687	358 524
3912410000 Kriisiavustukset	60 833	81 000	45 618
3912410001 Ruokapankkitoiminta	215 427	211 500	184 577
3912410002 Myllypuron ruuanjakelu	42 000	42 000	42 000
3912410003 Diakonialeiritoiminnan tukeminen	7 248	28 687	2 640
3912410004 Osatyökykyisten työllistäminen	69 980	90 000	83 690
3912410005 Kriisiapu	0	31 500	0
Käyttövarat	2 383	16 300	10 190
3921080000 Kirkkoherrainkokouksen käyttövarat	1 813	10 000	10 000
3921080002 Lääninrovastien käyttövarat	570	6 300	190
Varaus toiminnan yhteisiin menoihin	2 092 800	1 600 175	1 292 197
3931080002 Seurakuntayhtymän teosto- ja gramexmaksut	53 547	54 000	53 475
3931080004 Leiritoiminnan tukeminen	446 804	623 500	549 039
3931080005 Yhteiset tapahtumat	70 222	19 343	12 259
3932040000 Nuoret aikuiset	9 999	0	8 500
3931080007 Jäsenyyden vahvistaminen	243 682	230 000	218 537
3931080011 Toimintakulttuurin muutos	-836	0	0
3931080012 Seurakuntatoiminnan digipalvelut	20 023	17 708	23 522
3931080014 Hehu korvaukset	6 344	6 300	6 793
3931080015 TKM 7	863 922	184 661	104 519
3931080016 Kehittämisen- ja sopeuttamisraha	379 095	410 000	260 889
3931080017 Kopiosto ry kopiointioik.	0	54 664	54 664
Avustukset lähetykselle ja kv. diakoniale	2 908 213	3 120 000	3 119 777
3942600000 Suomen Lähetysseura	1 559 864	1 559 864	1 559 864
3942600003 Suomen Piipliaseura	169 944	169 944	169 944
3942700000 Kirkon Ulkomaanapu	569 984	569 984	569 957
3942700001 YKN:n myöntämät kohdenneet avustukset	488 409	700 196	700 000
3942600004 Sanansaattajat	120 012	120 012	120 012
Yleisavustukset	989 605	1 073 662	843 662
3952900000 Cantores Minores	171 587	154 000	154 000
3952900001 Helsingin seurakunnan eläkeläiset ry	7 000	6 300	6 300
3952900002 Helsingin seurakuntain Toimenhaltijat ry	7 000	6 300	6 300
3952900003 Gaius-säätiö	13 813	0	0
3952700000 Suomen Merimieskirkko	120 000	108 000	108 000
3952900004 Suomen Mielenterveysseuran SOS-palvelu	5 000	4 500	4 500
3952900005 Tuomasyhdistys ry	84 572	76 000	76 000
3952900006 Juutalainen seurakunta	20 000	20 000	20 000
3952900008 Helsingin Urkukesä ry	20 000	0	0
3952900009 Via Crucis	75 000	67 500	67 500
3952900010 Agricola-projekti	249 568	253 062	253 062
3952900011 YKN:n myöntämät erilliset avustukset	30 864	230 000	0
3952900013 Kirkon Musiikkijuhlat	200	0	0
3952900015 Anglikaaninen kirkko	45 000	45 000	45 000
3952900016 Kansainvälinen seurakuntatyö	20 000	18 000	18 000
3952900017 New York Finnish Lutheran Congregation	30 000	27 000	27 000
3952900018 Herättäjä-yhdistys	10 000	0	0
3952900019 Aholansaarisäätiö	5 000	0	0
3952900020 Pohjoismainen kirkkomusiikkineuvosto	75 000	0	0
3952900021 Kirkon mediasäätiö ry	0	58 000	58 000
Vieraskielinen työ	523 252	0	0
3962900002 Kiinankielinen seurakuntatyö VANHA	65 078	0	0
3962900003 Arabiankielinen seurakuntatyö VANHA	101 155	0	0
3962900004 Vironkielinen seurakuntatyö VANHA	69 968	0	0
3962900005 Venäjänkielinen seurakuntatyö VANHA	168 111	0	0
3962900007 Englanninkielinen työ VANHA	118 940	0	0
KAIKKI YHTEENSÄ	6 911 741	6 294 824	5 624 351

Vieraskielinen työ on siirretty yhteiseen seurakuntatyöhön vuonna 2021.

5.1.4. Ympäristö –ja hautaustoimi

Mikä muuttui vuonna 2021?

Lakisääteisessä ja yhteiskunnan kannalta kriittisessä hautaustoimessa koronavuosi edellytti poikkeusjärjestelyjä erityisesti kappelitoimintojen osalta. Hautaustoimen sisäinen viestintä siirtyi pääosin sähköisiin ympäristöihin. Toimisto- ja asiakaspalvelutyötä toteuttava henkilöstö siirtyi mahdollisuuksien mukaan tekemään etätöitä. Hautausmailla poikkeustilanne huomioitiin jakamalla henkilökunta pienempiin ryhmiin ja eri sosiaalitaloihin. Kausityöntekijöitä varten vuokrattiin sosiaalitalakontteja, jotta pystyttiin huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta. Kausityöntekijöiden välistä kohtaamista vähennettiin porrastamalla työhöntulo- ja lähtöaikoja sekä päivittäisten taukojen aloituksia.

Miten kolme tärkeintä tavoitetta toteutuivat?

Ympäristö- ja hautaustoimen kolme yhteistä tavoitetta suunnittelukaudelle olivat työyhteisötaitojen edistäminen henkilöstön jaksamisen ja esimiestyön tukemisen muodossa, ympäristö- ja hautaustoimen sisäisen ja ulkoisen viestinnän parantaminen sekä ympäristötyön vuosiraportoinnin ja sisäisten ympäristöauditointien kehittäminen seurakuntien työtä paremmin tukeviksi.

Hautaustoimen henkilöstön keskinäistä viestintää kehitettiin ja tehostettiin entisestään lisäämällä sähköisten viestintävälineiden käyttöä, erityisesti Teams-ympäristössä. Henkilöstön keskinäisen kohtaamisen ja viestinnän sekä töiden johtamisen siirryttyä suurelta osin verkon kautta tapahtuvaksi, on muutos myös haastanut henkilöstöä ja työyksiköitä kehittämään työyhteisötaitojaan toisenlaisessa vuorovaikutusympäristössä. Seurakunnissa ja yhteisissä työmuodoissa jatkettiin uuden ympäristödiplomikäsikirjan mukaista ympäristötyötä ja edistettiin Hiilineutraali Kirkko 2030 –strategian tavoitteita.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Hautausmaiden huolto-, toimisto- ja sosiaalilarakennukset ovat pääsääntöisesti hyvässä toimintakunnossa. Hautausmaiden siunauskappelitoiminnot ja hautausmaiden ylläpitotyöt sekä hautaustoimen asiakaspalveluun liittyvät tehtävät hoidettiin osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön toimesta mallikkaasti.

Hautausmaille haudattiin toimintavuonna 5169 vainajaa, joista 87% tuhkahautauksia. Krematorioissa tuhkattiin yhteensä 4613 vainajaa. Siunaustilaisuuksia järjestettiin vuoden aikana 3516 kpl ja uurnanlaskuja 4256 kpl.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Helsinkiläisten osallisuus toteutui lähinnä hautausmaakäynteinä. Koronatilanteen vuoksi hautausmailla oli tavallista enemmän kävijöitä pyhäinpäivänä ja joulun aikaan. Hietaniemen ja Malmin hautausmailla seurakuntien kanssa yhteistyössä toteutettiin pyhäinpäivän koko perheen tapahtumiin osallistui yhteensä lähes 5000 hautausmaalla kävijää.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Lakisääteisessä hautaustoimessa tulee laatia toimintaohjeet poikkeus- ja kriisitilanteita varten. Kasvavan kuolleisuuden myötä hautaustoimen työmäärä lisääntyy ja hoidettava hautausmaapinta-ala laajenee. Tulevaisuuden henkilöstöresurssit ja toiminnan edellyttämät muut tarpeet tulee olla riittävällä tasolla hautaustoimi- ja kirkkolain edellyttämien tehtävien hoitoon.

5.1.5. Kiinteistötoimi

Toiminnan tavoitteet

Kiinteistöosaston vastuulla on toimitiloja ja toimitilakiinteistöjä, joiden yhteenlaskettu rakennustekninen nykyarvo on 658 milj. euroa, pinta-ala on noin 159.000 brm² ja tilavuus 795.000 m³. Rakennuksia on noin 230. Tavoitteenamme on vastata siitä, että kaikilla yhtymän seurakunnilla ja yksiköillä on käytössään ajan- ja tarkoituksenmukaiset sekä terveelliset tilat toimintaansa varten. Asiantuntevalla rakennusten elinkaariajattelulla, tehtävillä investoinneilla ja ylläpidon toimilla huolehdimme siitä, että kiinteistöt toimivat mahdollisimman hyvin ja ovat kustannustehokkaita. Toimitiloissa mahdollisesti ilmenevien sisäilmaongelmien syyt selvitetään ja poistetaan.

Seurakuntien käytössä olevien kiinteistöjen lisäksi kiinteistöosaston johdettavana on myös markkina-arvoltaan vajaat 200 milj. euron arvoinen sijoituskiinteistösalkku, jonka tehtävänä on tuottaa varoja seurakuntien toiminnan rahoittamiseen. Salkkuun kuuluu niin asuin- kuin liiketiloja. Osaa huoneistoista tarjotaan henkilökunnalle edullisempien työsuhteasuntojen muodossa. Kiinteistösalkun sisällön kehittämistä tulee jatkaa ja toiminnan käytöstä vapautuvien tilojen osalta sijoituspuolelle tulee siirtää vain pitkällä tähtäimellä riittävän tuottopotentiaalin omaavia kohteita.

Vuoden 2021 jälkipuoliskolta alkaen on kiinnitetty kasvavaa huomiota luovuttavaksi suunniteltujen kiinteistöjen ja tilojen luopumiseen. Tämä tulee näkymään suurelta osin vasta vuodesta 2022 alkaen. Tätä työtä on vaikeuttanut yhden kyseistä työtä tehneen henkilön siirtyminen toisaalle. Strategian kannalta riittävät resurssit tässä työssä on vuoden 2022 osalta yksi keskeisistä haasteista.

Vapautuneet toimitilat siirretään sijoitusomaisuudeksi, mikäli tilat saadaan vuokrattua ulkopuolisille. On myös todettava, että tilojen luopumisesta kertyvä säästö ylläpitokuluissa toteutuu vasta, kun tyhjentyneet tilat on saatu myytyä tai vuokrattua ulkopuolisille. Vuoden 2021 päättyessä vapaana ja myytävänä olevien toimitilojen määrä oli 4075 m².

Arviointi toiminnasta ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

Vuodelle 2021 suunnitellut 18,2 milj. euron ylläpitomenot toteutuivat 18,3 milj. euron määräisinä. Ylläpidon vastualueeseen kuuluvien kiinteistöjen ja toimitilojen pienten ja keskisuurten korjaustoimenpiteiden osalta suunnitellut korjaustavoitteet toteutuivat siis budjetin mukaisesti.

Investointibudjetin suuruus on vaihdellut 2010-luvulla n. 20 - 30 milj. euron välillä. Yhtymän investoinneista merkittävin osa on kiinteistöinvestointeja. Vuodelle 2021 investointeihin oli budjetoitu talousarvion tarkistukset huomioiden 27,8 milj. euroa, josta 25,5 milj. euroa kohdistui kiinteistötoimen investointeihin ja 2,3 milj. euroa hautaus-toimen investointeihin. Kiinteistö-investoinneista kyettiin toteuttamaan 24,2 milj. euroa, joka jakautui hautaus-toimen investointeihin 1,2 milj. euroa ja kiinteistötoimen investointeihin 23,0 milj. euroa. Tämä viimevuosien korkein investointitaso on organisaatiolta hyvä saavutus huomioiden samanaikaisesti tehty Rohkeasti yhdessä –ohjelman valmistelu ja vuoden 2021 loppupuolelle ajoittunut kiinteistöjohtajan tehtävienhoidon vaihdos.

Keskeisin syy investointibudjetin alitukseen on hankkeiden työmaavaiheen käynnistymistä edeltävien toimien vaatima pitkä aika. Joissain hankkeissa moniportainen päätösprosessi

on ollut niin hidas, että siihen ei ole osattu varautua. Toimenpiteisiin päätösprosessin nopeuttamiseksi on ryhdytty vuonna 2021 ja työ jatkuu vuonna 2022.

Seurakuntayhtymän rakennukset ovat iäkkäitä, usein viranomaisten taholta erityishuomion kohteena sekä monet suojeltuja, mikä osaltaan lisää korjauskohteiden työmäärää ja pidentää rakennushankkeiden käsittely- ja läpimenoaika. Suojeltujen tai alueellisesti merkittävien rakennusten ja alueiden kehittämishankkeet edellyttävät laajaa ja pitkäkestoista taustatyötä. Hankkeet ja niille asetetut toiminnan tavoitteet voivat olla huomattavassakin ristiriidassa eri tahojen päämäärien kanssa. Tämä luo investointien aikatauluttamiseen oman haasteensa.

Johtopäätökset toiminnan tulevaa suunnittelua varten

Kiinteistökannan jalostuspotentiaalin hyödyntämistä ja seurakuntien toimitilojen korjauksia jatketaan enenevässä määrin. Painopiste tulee olemaan omassa omistuksessa olevan maan lisärakentamisessa. Seurakunnilta vapautuneiden kohteiden myyntiä ja vuokrausta jatketaan suunnitelmallisesti. Korjaustoimenpiteet priorisoidaan toiminnan pitkällä tähtäimellä tarvitsemiin kiinteistöihin ja suunnitelmallisuutta tarkennetaan toimintatapoja kehittämällä. Energiakulutuksen seuranta- ja ohjausjärjestelmien toimintaan ja tehokkuuteen paneudutaan tavoitteellisesti. Pitkän aikavälin tavoite on automatisoida seurantaprosessit, jotka tuottavat ajantasaista tietoa toimitilojen olosuhteiden optimoimiseksi.

KIINTEISTÖJEN UUDIS- JA NYKYHINTALASKELMAT

Vastuualue	hum ²	bm ²	rm ³	Uudishinta	%	Nykyhinta	Vuosikuluma		Tavoitetaso
				€		€	€/v	%/v	Nykyhinta %
Kirkot	74 960	84 290	525 829	635 772 000	77,8	494 377 000	6 189 000	0,97	78 - 86
Hautausm aarakennukset	18 332	20 269	76 970	57 967 000	66,2	38 366 000	887 000	1,53	72 - 80
Leirikeskukset	10 006	11 342	33 586	39 326 000	66,2	26 034 000	611 000	1,55	65 - 78
Toimitilat	38 170	43 262	158 307	146 738 000	67,5	99 113 000	2 036 000	1,39	72 - 80
Toimitilasalkku yhteensä	141 468	159 163	794 692	879 803 000	74,8	657 890 000	9 723 000	1,11	76 - 84
Sijoituskiinteistöt / Asunnot	49 382	56 366	184 832	182 432 000	70,3	128 275 000	1 999 000	1,10	
Sijoituskiinteistöt / Liike- ja toimisto	9 543	10 533	42 589	38 702 000	79,0	30 559 000	419 000	1,08	
Sijoitussalkku yhteensä	58 925	66 899	227 421	221 134 000	71,8	158 834 000	2 418 000	1,09	
Kaikki yhteensä	200 393	226 062	1 022 113	1 100 937 000	74,2	816 724 000	12 141 000	1,10	

KULTTUURIHISTORIALLISTEN ARVOJEN KUSTANNUSSELVITYS

KULTTUURIHISTORIALLISTEN ARVOJEN YLLÄPIDON OSUUS HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄN KIRKKOKANNASSA VUONNA 2021

Kolmenkymmenenyhdeksän kirkon käyttötarpeen ylittävien tilojen ja niiden rakennustaiteellisten ominaisuuksien alustava yhteisvaikutuslaskelma osoittaa, että 51 % kirkkotilojen kustannuksista on luettavissa kulttuurihistoriallisten arvojen ylläpidoksi.

Kulttuurihistorialliset vuosikustannukset koostuvat vuosikumasta ja vuosikuluista.

Vuosikuluina käsitellään kirkkokiinteistön ylläpitoon kuuluvia kuluja, joista tarkempi erittely alla

Vuosikuluihin huomioon otetut erät ovat:

- Rakennusten ja rakenteiden huolto ja kunnossapito
- Vakuutuspalvelut
- Lämmitys, sähkö, vesi ja korjaustarvikkeet
- Kiinteistövero

Kirkkokiinteistöjen vuosikulut vuonna 2021	Summa
Rakennusten ja rakenteiden huolto ja kunnossapito	5 602 289 €
Vakuutuspalvelut	178 194 €
Lämmitys	1 660 516 €
Sähkö	647 804 €
Vesi	74 872 €
Korjaus- ja huoltotarvikkeet	22 987 €
Kiinteistövero	782 349 €
YHTEENSÄ	8 969 011 €

Yllä mainitut kulut edustavat kulttuurihistoriallisten kohteiden ns. aitoja vuosittaisia juoksevia ylläpitomenoja

KIRKKOJEN VUOSIKULUMA	6 189 000 €	<i>Vuosikuluman torjumiseksi +30 % korjausvaroja</i>
KIRKKOJEN VUOSIKULUT	3 278 517 €	<i>Kaikki kirkot</i>
KIRKKOJEN VUOSIKORJAUKSET	5 690 495 €	<i>Rak. huolto ja kunnossapidosta osa</i>
YHTEENSÄ	15 158 011 €	

Kulttuurihistoriallinen osuus	51 %
YHTEENSÄ	7 730 586 €

Helsingin seurakuntayhtymän kulttuurihistoriallinen lisäkustannus vuonna 2021 oli noin 7,7 M€.

**Tuloslaskelman, investointien ja rahoituslaskelman
toteutumisvertailut**

5.2. Tuloslaskelma vert. talousarvioon

100 SEURAKUNTAYHTYMÄ

TILILAJIKOHTAINEN ARVIO	TA +muutokset 2021	Toteutuma 2021	Erotus	Käyttö%
TOIMINTATUOTOT	15 214 535,00	15 688 678,01	474 143,01	103 %
Korvaukset	4 715 570,00	5 278 676,25	563 106,25	112 %
Myyntituotot	707 195,00	574 122,38	-133 072,62	81 %
Maksutuotot	5 030 945,00	5 226 310,60	195 365,60	104 %
Vuokratuotot	2 454 190,00	2 353 691,69	-100 498,31	96 %
Metsätalouden tuotot	25 000,00	0,00	-25 000,00	0 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitustuotot	1 045 687,00	658 109,39	-387 577,61	63 %
Tuet ja avustukset	1 207 248,00	1 578 526,08	371 278,08	131 %
Muut toimintatuotot	28 700,00	19 241,62	-9 458,38	67 %
TOIMINTAKULUT	-105 803 182,77	-97 777 922,80	8 025 259,97	92 %
Henkilöstökulut	-56 376 236,05	-54 107 486,62	2 268 749,43	96 %
Palkat ja palkkiot	-44 436 663,54	-44 078 200,61	358 462,93	99 %
Henkilösivukulut	-11 005 612,50	-10 862 680,10	142 932,40	99 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	-933 960,00	833 394,09	1 767 354,09	-89 %
Palvelujen ostot	-30 128 376,57	-27 117 610,79	3 010 765,78	90 %
Vuokrakulut	-2 952 036,15	-2 776 859,44	175 176,71	94 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 345 910,00	-8 199 643,74	1 146 266,26	88 %
Ostot tilikauden aikana	-9 345 710,00	-8 196 619,64	1 149 090,36	88 %
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-200,00	-3 024,10	-2 824,10	
Annetut avustukset	-5 228 875,00	-4 274 999,16	953 875,84	82 %
Muut toimintakulut	-1 771 749,00	-1 301 323,05	470 425,95	73 %
TOIMINTAKATE	-90 588 647,77	-82 089 244,79	8 499 402,98	91 %
Verotulot	92 100 000,00	94 390 240,79	2 290 240,79	102 %
Kirkollisverotulo	79 400 000,00	81 611 956,79	2 211 956,79	103 %
Valtionrahoitus	12 700 000,00	12 778 284,00	78 284,00	101 %
Verotuskulut	-1 468 329,00	-1 459 023,35	9 305,65	99 %
Keskusrahastomaksut	-9 281 000,00	-9 280 752,96	247,04	100 %
Rahoitustuotot- ja kulut	9 496 685,00	26 821 880,93	17 325 195,93	182 %
Sijoituskiint. ja huon. tuotot	13 224 000,00	17 437 260,39	4 213 260,39	132 %
Sijoituskiint. ja huon. kulut	-6 988 463,00	-7 808 271,91	-819 808,91	112 %
Korkotuotot	0,00	432 639,86	432 639,86	-100 %
Muut rahoitustuotot	3 261 148,00	5 386 903,25	2 125 755,25	165 %
Korkokulut	0,00	-88 725,16	-88 725,16	-100 %
Arvonmuutokset sijoituksista	0,00	13 889 211,77	13 889 211,77	-100 %
Muut rahoituskulut	0,00	-2 427 137,27	-2 427 137,27	-100 %
VUOSIKATE	258 708,23	28 383 100,62	28 124 392,39	10871 %
Poistot ja arvonalentumiset	-8 578 100,00	-9 089 414,36	-511 314,36	106 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 578 100,00	-9 089 414,36	-511 314,36	106 %
TILIKAUDEN TULOS	-8 319 391,77	19 293 686,26	28 635 706,75	-344 %
Tilinpäätössiirrot	533 223,00	481 402,20	-51 820,80	90 %
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-7 786 168,77	19 775 088,46	27 561 257,23	-354 %

5.3. Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu (ulk/sis)

100 SEURAKUNTAYHTYMÄ

	TA 2021	TA-MUUTOKSET	TA YHTEENSÄ	TOT 2021	POIKKEAMA
TOIMINTATUOTOT	35 056 652,75	-1 852 000,00	33 204 652,75	34 563 375,88	1 358 723,13
Korvaukset	4 715 570,00	0,00	4 715 570,00	5 278 676,25	563 106,25
Myyntituotot	2 559 195,00	-1 852 000,00	707 195,00	574 122,38	-133 072,62
Maksutuotot	5 030 945,00	0,00	5 030 945,00	5 226 310,60	195 365,60
Vuokratuotot	2 454 190,00	0,00	2 454 190,00	2 353 691,69	-100 498,31
Metsätalouden tuotot	25 000,00	0,00	25 000,00	0,00	-25 000,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitukset	1 045 687,00	0,00	1 045 687,00	658 109,39	-387 577,61
Tuet ja avustukset	1 207 248,00	0,00	1 207 248,00	1 578 526,08	371 278,08
Muut tuotot	18 018 817,75	0,00	18 018 817,75	18 893 939,49	875 121,74
TOIMINTAKULUT	-122 278 866,23	-1 514 434,00	-123 793 300,23	-116 652 620,67	7 140 679,56
Henkilöstökulut	-56 061 276,05	-314 960,00	-56 376 236,05	-54 107 486,62	2 268 749,43
Palkat ja palkkiot	-44 436 663,54	0,00	-44 436 663,54	-44 078 200,61	358 462,93
Henkilösivukulut	-11 005 612,50	0,00	-11 005 612,50	-10 862 680,10	142 932,40
Henkilöstökulujen oikaisuerät	-619 000,00	-314 960,00	-933 960,00	833 394,09	1 767 354,09
Palvelujen ostot	-31 064 166,57	-791 234,00	-31 855 400,57	-29 891 146,03	1 964 254,54
Vuokrat	-19 215 129,61	0,00	-19 215 129,61	-18 878 022,07	337 107,54
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 337 670,00	-8 240,00	-9 345 910,00	-8 199 643,74	1 146 266,26
Ostot tilikauden aikana	-9 337 470,00	-8 240,00	-9 345 710,00	-8 196 619,64	1 149 090,36
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-200,00	0,00	-200,00	-3 024,10	-2 824,10
Annetut avustukset	-4 828 875,00	-400 000,00	-5 228 875,00	-4 274 999,16	953 875,84
Muut toimintakulut	-1 771 749,00	0,00	-1 771 749,00	-1 301 323,05	470 425,95
TOIMINTAKATE	-87 222 213,48	-3 366 434,00	-90 588 647,48	-82 089 244,79	8 499 402,69
Verotulot	90 800 000,00	1 300 000,00	92 100 000,00	94 390 240,79	2 290 240,79
Kirkollisverotulo	78 100 000,00	1 300 000,00	79 400 000,00	81 611 956,79	2 211 956,79
Valtionrahoitus	12 700 000,00	0,00	12 700 000,00	12 778 284,00	78 284,00
Verotuskulut	-1 468 329,00	0,00	-1 468 329,00	-1 459 023,35	9 305,65
Keskusrahastomaksut	-9 281 000,00	0,00	-9 281 000,00	-9 280 752,96	247,04
Rahoitustuotot ja -kulut	8 500 000,00	996 685,00	9 496 685,00	26 821 880,93	17 325 195,93
Sij.kiint. ja huon. tuotot	13 224 000,00	0,00	13 224 000,00	17 437 260,39	4 213 260,39
Sij.kiint. ja huon. kulut	-6 988 463,00	0,00	-6 988 463,00	-7 808 271,91	-819 808,91
Korkotuotot	0,00	0,00	0,00	432 639,86	432 639,86
Muut rahoitustuotot	2 264 463,00	996 685,00	3 261 148,00	5 386 903,25	2 125 755,25
Korkokulut	0,00	0,00	0,00	-88 725,16	-88 725,16
Arvonmuutokset sijoituksista	0,00	0,00	0,00	13 889 211,77	13 889 211,77
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00	-2 427 137,27	-2 427 137,27
VUOSIKATE	1 328 457,52	-1 069 749,00	258 708,52	28 383 100,62	28 124 392,10
Poistot ja arvonalentumiset	-8 578 100,00	0,00	-8 578 100,00	-9 089 414,36	-511 314,36
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 578 100,00	0,00	-8 578 100,00	-9 089 414,36	-511 314,36
Erilliskirjanpitoa hoidetut rahastot:					
Tuotot	0,00	0,00	0,00	8 274 982,20	8 274 982,20
Kulut	0,00	0,00	0,00	-5 789 580,29	-5 789 580,29
Siirto rahastoon/rahastosta	0,00	0,00	0,00	-2 485 401,91	-2 485 401,91
TILIKAUDEN TULOS	-7 249 642,48	-1 069 749,00	-8 319 391,48	19 293 686,26	27 613 077,74
Tilinpäätössiirrot	533 223,00	0,00	533 223,00	481 402,20	-51 820,80
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-6 716 419,48	-1 069 749,00	-7 786 168,48	19 775 088,46	27 561 256,94

5.4. Rahoitusosan toteutumisvertailu

	TALOUSARVIO	MUUTOKSET	TA YHTEENSÄ	TOTEUMA	POIKKEAMA
<u>Tulorahoitus</u>	<u>1 328 457</u>	<u>-3 589 434</u>	<u>-2 260 977</u>	<u>25 863 416</u>	<u>28 124 393</u>
Vuosikate	1 328 457	-1 069 749	258 708	28 383 101	28 124 393
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	0	-2 519 685	-2 519 685	-2 519 685	0
<u>Investoinnit</u>	<u>-28 176 750</u>	<u>6 045 666</u>	<u>-22 131 084</u>	<u>-14 266 846</u>	<u>7 864 238</u>
Investointimenot	-29 676 750	4 305 666	-25 371 084	-17 506 846	7 864 238
Pysyvien vastaavien myyntitulot	1 500 000	1 740 000	3 240 000	3 240 000	0
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-26 848 293	2 456 232	-24 392 061	11 596 570	35 988 631
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	2 910 527	2 910 527
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	0	0	0	2 910 527	2 910 527
Rahavarojen muutos	-26 848 293	2 456 232	-24 392 061	14 507 097	38 899 158

5.5. Investointiosan toteutumisvertailu

KOHDE	TALOUSARVIO	MUUTOKSET	TALOUSARVIO YHTEENSÄ	TOTEUMA	POIKKEAMA
73 ICT-investoinnit					
731 Hallinto-osasto	1 008 000	0	1 008 000	165 479	842 521
732 Yhteinen seurakuntatyö	30 000	0	30 000	0	30 000
733 Viestintä	400 000	0	400 000	132 167	267 833
734 Hautaustoimi	60 000	0	60 000	106 153	-46 153
ICT-investoinnit yhteensä	1 498 000	0	1 498 000	403 800	1 094 200
74 Hautaustoimi					
741 Uudisrakennukset	50 000	-50 000	0	0	0
743 Rakennusten peruskorjaus ja -parannus	1 310 000	0	1 310 000	495 387	814 613
745 Maa- ja vesirakentaminen	960 000	-130 000	830 000	353 255	476 745
747 Koneet ja kalusto	440 000	0	440 000	308 561	131 439
Hautaustoimi yhteensä	2 760 000	-180 000	2 580 000	1 157 203	1 422 797
75 Kiinteistötoimi					
751 Uudisrakennukset	350 000	-180 000	170 000	0	170 000
753 Rakennusten peruskorjaus ja -parannus	19 155 750	-3 140 725	16 015 025	11 715 241	4 299 784
1) Kuluksi kirjattava osuus (käyttötaloulososassa)	3 916 250	2 668 950	6 585 200	6 966 959	-381 759
754 Urut	595 000	-100 000	495 000	327 967	167 033
757 Koneet ja kalusto	430 000	-150 000	280 000	235 493	44 507
759 Erittelemättömät ja muut investoinnit	4 943 000	-610 000	4 333 000	3 650 793	682 207
1) Kuluksi kirjattava osuus (sijoitustoiminnassa)	0	0	0	574 538	-574 538
Kiinteistötoimi yhteensä	25 473 750	-4 180 725	21 293 025	15 929 494	5 363 531
Varsinaiset investoinnit yhteensä	29 731 750	-4 360 725	25 371 025	17 490 497	7 880 528
78 Sijoituskiinteistöt					
	0	0	0	0	0
2) HHR:n osake- ja rakennushankinnat	561 000	0	561 000	385 000	193 500
Investointitoiminta yhteensä	561 000	0	561 000	385 000	193 500
Myyntit yhteensä (taseesta vähennettävä osuus)	0	657 000	657 000	71 139	
HHR:n osuus	0	0	0	0	
HSRKY:n osuus	0	657 000	657 000	71 139	
Investointiosaa yhteensä	30 292 750	-4 360 725	25 932 025	17 875 497	8 074 028

Huomautukset:

1) Perusparannukset sisältyvät investointiosan toteutuneisiin menoihin. Talousarvion investointiosaan sisältyvistä vuosikorjaus-hankkeista on kirjattu kuluksi käyttötaloulososaan yhteensä 6 996 958,66 euroa 33 eri kohteessa ja sijoitustoimintaan yhteensä 574 537,85 euroa 5 eri kohteessa.

2) Hautainhoitorahastoon kohdistuvat hankkeet v. 2021 yhteensä 385 000 € seuraavasti: Koy Kirkkolaakson kauppakeskus lainan lyhennys.

Investointien sitovuustaso on investointikohtainen. Tietohallinnon investointihankkeiden sitovuustasona on ylin osastotaso 73.

Aineelliset investoinnit hankkeittain

Tilaus		TA kuluva 2021	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2021	Yli/ali	T-%
Kokonaistulos		32 656 000,00	-4 305 666,00	28 350 334,00	24 569 913,48	3 780 420,52	86,7
HKI_74	Hautausiomi	2 760 000,00	-490 000,00	2 270 000,00	1 157 202,70	1 112 797,30	51,0
HKI_741	Uudisrakennukset	50 000,00	-50 000,00	0,00		0,00	
2005215	Honkanummen htm sosiaalitila	50 000,00	-50 000,00	0,00		0,00	
HKI_743	Rakennusten peruskorjaus ja -parannus	1 310 000,00	-80 000,00	1 230 000,00	495 386,94	734 613,06	40,3
2001279	TA-taso Hautaust. rakenn perusk. ja par.	200 000,00		200 000,00		200 000,00	
HKI_743610	HIETANIEMEN HAUTAUSMAA	230 000,00		230 000,00	256 919,16	-26 919,16	111,7
2006031	H-niemen htm:n toimistosiiven peruskorja				249 189,62	-249 189,62	0,0
2002588	TA-taso Hietaniemen HTM rak. peruskorj.	230 000,00		230 000,00		230 000,00	
2005009	Hietaniemen hm rakennusten peruskorjaus				7 729,54	-7 729,54	0,0
HKI_743620	MALMIN HAUTAUSMAA	300 000,00		300 000,00	111 466,19	188 533,81	37,2
2006066	Malmin htm katoksia				111 466,19	-111 466,19	0,0
2002589	TA-taso Malmin HTM rak. peruskorjaus	300 000,00		300 000,00		300 000,00	
HKI_743630	MAUNULAN UURNALEHTO	400 000,00		400 000,00	49 644,10	350 355,90	12,4
2002591	TA-taso Maunulan uurnal rak. peruskorj	400 000,00		400 000,00		400 000,00	
2001860	Maunulan uurnal. huoltorak. maalämpö				25 526,10	-25 526,10	0,0
2008447	Mau uurnal. port.rak. julk.sivu ja h-rak				24 118,00	-24 118,00	0,0
HKI_743640	HONKANUMMEN HAUTAUSMAA	150 000,00	-50 000,00	100 000,00	77 357,49	22 642,51	77,4
2008428	Honkanummen krematorion uunien ohjauskes				45 880,00	-45 880,00	0,0
2008432	Honkanummen kylmiöiden lauhdutintilan pe				31 477,49	-31 477,49	0,0
2002590	TA-taso Honkanummen HTM rak. peruskorj	150 000,00	-50 000,00	100 000,00		100 000,00	
HKI_743670	ÖSTERSUNDOMIN HAUTAUSMAA	30 000,00	-30 000,00	0,00		0,00	
2005178	TA-taso Östersundomin hautausmaan rakenn	30 000,00	-30 000,00	0,00		0,00	
HKI_745	Maa- ja vesirakentaminen	960 000,00	-360 000,00	600 000,00	353 255,05	246 744,95	58,9
2002600	TA-taso HTM maa- ja vesirakentaminen	100 000,00	-38 359,00	61 641,00		61 641,00	
HKI_745810	HIETANIEMEN HAUTAUSMAAN MAA- JA VESIRAK.	270 000,00	-130 000,00	140 000,00	42 630,74	97 369,26	30,5
2002592	TA-taso Hietaniemen HTM maa ja vesirak	270 000,00	-130 000,00	140 000,00		140 000,00	
2008550	H-niemen htm/muurien, portaiden, hiekkak				42 630,74	-42 630,74	0,0
HKI_745830	HONKANUMMEN HAUTAUSMAA	310 000,00	-100 000,00	210 000,00	170 155,52	39 844,48	81,0
2008424	Honkanummen asfaltoinnit				55 386,83	-55 386,83	0,0
2008434	Honkanummen uusien hautakorttelien suunn				47 011,03	-47 011,03	0,0
2002594	TA-taso Honkanummen HTM maa- ja vesirak.	310 000,00	-100 000,00	210 000,00		210 000,00	
2007482	Honkanummen hautausmaan kortteli 74				38 716,86	-38 716,86	0,0
2008491	Honkanummen kastelujärjestelmän peruskor				29 040,80	-29 040,80	0,0
HKI_745840	MALMIN HAUTAUSMAA	150 000,00	38 359,00	188 359,00	140 468,79	47 890,21	74,6
2002593	TA-taso Malmin HTM maa- ja vesirak.	150 000,00	38 359,00	188 359,00		188 359,00	
2008508	Hautakortteleiden uudistaminen				66 385,29	-66 385,29	0,0
2008510	Malmin hautausmaan puuston iventointi				33 992,35	-33 992,35	0,0
2008511	Malmin htm asfaltoinnin kunnostaminen				40 091,15	-40 091,15	0,0
HKI_745870	ÖSTERSUNDOMIN HAUTAUSMAA	130 000,00	-130 000,00	0,00		0,00	
2005179	TA-taso Östersundomin hautausmaan maa- j	130 000,00	-130 000,00	0,00		0,00	
HKI_747	Koneet ja kalusto	440 000,00		440 000,00	308 560,71	131 439,29	70,1
2002587	TA-taso HTM koneet ja kalusto	50 000,00		50 000,00		50 000,00	
HKI_747010	HIETANIEMEN HAUTAUSMAA	120 000,00		120 000,00	64 000,00	56 000,00	53,3
2002597	TA-taso Hietan HTM koneet ja kalusto	120 000,00		120 000,00		120 000,00	
2008549	Hietaniemen htm/pienkuormain hankinta				64 000,00	-64 000,00	0,0
HKI_747020	MALMIN HAUTAUSMAA	85 000,00		85 000,00	64 760,71	20 239,29	76,2
2002598	TA-taso Malmin HTM koneet- ja kalusto	85 000,00		85 000,00		85 000,00	
2008346	Harjalaitteen hankinta Malmin hautausmaa				57 660,00	-57 660,00	0,0
2008509	Malmin htm ulkokalusteiden hankinta				7 100,71	-7 100,71	0,0
HKI_747030	HONKANUMMEN HAUTAUSMAA	185 000,00		185 000,00	179 800,00	5 200,00	97,2
2008426	Honkanummen kiinteistötraktori				58 602,40	-58 602,40	0,0
2008435	Honkanummen ympäristönhoitokone				121 197,60	-121 197,60	0,0
2002599	TA-taso Honkanummen HTM koneet ja kalust	185 000,00		185 000,00		185 000,00	

Tilaus		TA kuluva 2021	Talousarvionmuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2021	Yli/ali	T-%
HKI_75	Kiinteistötoimi	29 335 000,00	-3 815 666,00	25 519 334,00	23 027 670,78	2 491 623,22	90,2
HKI_751	Uudisrakennukset	350 000,00	-180 000,00	170 000,00	183 506,30	-13 506,30	107,9
2006239	Oulunkylä Asuinrakennus	250 000,00	-100 000,00	150 000,00	174 544,20	-24 544,20	116,4
2007454	Kannelmäen kaavakehitys ja rakentaminen	100 000,00	-80 000,00	20 000,00	8 962,10	11 037,90	44,8
HKI_753	Rakennusten peruskorjaus- ja parannus	23 017 000,00	-3 109 336,00	19 907 664,00	18 603 139,98	1 304 524,02	93,4
2008589	Korkeavuorenk 10 3.krs käyttötark.muutos				76 409,62	-76 409,62	0,0
2007497	Puotilan kappelin hissinkorjaus				64 541,38	-64 541,38	0,0
2007496	Kampin kappeli Ulkokuoren huoltokäsittely	250 000,00	-72 711,00	177 289,00	179 071,19	-1 782,19	101,0
2007440	Honkanummen kappelin katon terveys	40 000,00	-11 775,00	28 225,00	28 225,00	0,00	100,0
2007441	Honkanummen kappeli Lukkojen uusiminen	22 000,00	-22 000,00	0,00		0,00	
2007376	Vanha kirkko, sisäpuoliset korjaukset	50 000,00	-50 000,00	0,00		0,00	
2007377	Vanha kirkko, nostolaitteen uudistus				6 882,00	-6 882,00	0,0
2007378	Tuomiokko sakastin päivitys, sisäp. korj	30 000,00	-30 000,00	0,00		0,00	
2006334	Viemäri- ja käyttövesiverk. saneeraus	200 000,00	83 516,00	283 516,00	283 515,94	0,06	100,0
2005985	Roihuvuori kaavoitus	50 000,00	-40 000,00	10 000,00	7 798,29	2 201,71	78,0
2005770	Seurakuntien talo	300 000,00	-300 000,00	0,00		0,00	
2005205	Kulosaaren kappelin korjaukset	125 000,00	-125 000,00	0,00		0,00	
2005191	Kivisaari	80 000,00		80 000,00	31 000,00	49 000,00	38,8
2005192	Korpirauha	1 100 000,00	820 000,00	1 920 000,00	1 837 526,82	82 473,18	95,7
2005187	Munkkiniemen kirkko	500 000,00		500 000,00	314 645,74	185 354,26	62,9
2005186	Munkkiavuoren kirkko				22 455,83	-22 455,83	0,0
2005188	Pitäjänmäen kirkko	100 000,00	-56 786,00	43 214,00	43 214,00	0,00	100,0
2005181	Hyvän Paimenen kirkko	40 000,00	-14 580,00	25 420,00	0,00	25 420,00	0,0
2005183	Malmin kirkko	200 000,00	-50 000,00	150 000,00	174 863,45	-24 863,45	116,6
2005184	Suomenlinnan kirkko	1 000 000,00	80 000,00	1 080 000,00	1 064 343,01	15 656,99	98,6
2001898	Östersundomin kirkko	300 000,00	-300 000,00	0,00	-10 488,58	10 488,58	0,0
2001895	Herttoniemen kirkko				992,00	-992,00	0,0
2001233	Mikaelin kirkko	50 000,00	-50 000,00	0,00		0,00	
2000895	Lauttasaaren kirkko	10 000 000,00	-1 000 000,00	9 000 000,00	9 310 722,46	-310 722,46	103,5
2002453	Vanha kirkko, julkisivukorjaus	1 000 000,00	-50 000,00	950 000,00	1 107 937,25	-157 937,25	116,6
2002459	Oulunkylän kirkko				6 152,88	-6 152,88	0,0
2002470	Malmin virastotalo				0,00	0,00	0,0
2002475	Johanneksen kirkko julkisivukorjaus	3 000 000,00	300 000,00	3 300 000,00	3 165 690,20	134 309,80	95,9
2006184	Munkkiniemen srk-talo kehityshanke				2 641,20	-2 641,20	0,0
2006185	Roihuvuoren kko julkisivu	50 000,00	-50 000,00	0,00	0,00	0,00	0,0
2006228	Malmi srk-talo Huopakaton uusiminen	400 000,00	-100 000,00	300 000,00	234 253,34	65 746,66	78,1
2006229	Meri-Rasti Korjaustoimenpiteet				1 843,26	-1 843,26	0,0
2006232	Laajasalon kko ikkunoiden uusiminen				107 539,74	-107 539,74	0,0
2006234	Huopalahden kko korjausinvestointi	100 000,00		100 000,00		100 000,00	
2006236	Johanneksen kko pieni kappeli	30 000,00		30 000,00		30 000,00	
2006238	Maunulan kko IV-koneen uusinta	50 000,00	-50 000,00	0,00	1 599,60	-1 599,60	0,0
2006264	Kunnantie 2A kehittäminen	200 000,00	-150 000,00	50 000,00	17 358,62	32 641,38	34,7
2006266	TA-taso/energiatohokkuushankkeet	200 000,00		200 000,00		200 000,00	
2007396	Myllypuron kko katon ja seinien korjaus	150 000,00		150 000,00	189 373,45	-39 373,45	126,2
2007415	Viikin kirkon aurinkopaneelit				-7 038,78	7 038,78	0,0
2007438	Hietan v kappeli Arkkhiessin uusiminen	200 000,00	-70 000,00	130 000,00	108 884,40	21 115,60	83,8
2007980	Hgin Tmkirkon julkisivu- ja aluev.san.				163 550,57	-163 550,57	0,0
2008525	Hnummen kapp vainaj.kylm. lauhduttimen				61 795,70	-61 795,70	0,0
2008528	Kivisaari vesivessat paineviemäri				5 840,40	-5 840,40	0,0
HKI_753000	KOHDISTAMATTOMAT HANKKEET	2 000 000,00	-1 600 000,00	400 000,00		400 000,00	
2001266	TA-kohdistamattomat hankkeet	2 000 000,00	-1 600 000,00	400 000,00		400 000,00	
HKI_753100	SEURAKUNTATILOJEN ESTEETTÖMYYSRATKAISUT	200 000,00		200 000,00		200 000,00	
2001277	TA-taso/Seurakuntatilojen esteettömratk	200 000,00		200 000,00		200 000,00	
HKI_753269	KIRKKOJEN KORJAUKSET	1 000 000,00	-200 000,00	800 000,00		800 000,00	
2001267	TA-taso/Kirkkojen korjaukset	1 000 000,00	-200 000,00	800 000,00		800 000,00	

Tilaus		TA kuluva 2021	Talousarvionmuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2021	Yli/ali	T-%
HKL_754	Urut	595 000,00	-238 862,00	356 138,00	354 738,43	1 399,57	99,6
2007386	Huopalahden kko urkujen korjaus	25 000,00		25 000,00	23 600,01	1 399,99	94,4
2001280	TA-taso/Soitinhankinnat kirkkoihin	100 000,00	-100 000,00	0,00		0,00	
2005195	Malmin hautausmaan iso kappeli				0,00	0,00	0,0
2006179	Suomenlinna uudet urut	440 000,00	-108 862,00	331 138,00	331 138,42	-0,42	100,0
2006187	Munkkivuoren urkujen puhdistus viritys	30 000,00	-30 000,00	0,00		0,00	
HKL_757	Koneet ja kalusto	430 000,00	-150 000,00	280 000,00	235 492,61	44 507,39	84,1
2007443	Malmin kappelin kameravalv. ja äänentois	80 000,00		80 000,00	47 830,70	32 169,30	59,8
2008095	Kallion kko AV-laitteet				125 798,31	-125 798,31	0,0
2008277	Matteuksen kirkon AV				61 863,60	-61 863,60	0,0
HKL_757000	YKSILÖIMÄTTÖMÄT TALOTEKNIKKALAITTEET	200 000,00		200 000,00		200 000,00	
2001271	TA-taso/Yksilöimättöm koneet ja laitteet	200 000,00		200 000,00		200 000,00	
HKL_757017	KAMERAVALVONTA	100 000,00	-100 000,00	0,00		0,00	
2001268	TA-taso/Kameravalvonta	100 000,00	-100 000,00	0,00		0,00	
HKL_757104	KULUNVALVONNAN UUDISTAMINEN	50 000,00	-50 000,00	0,00		0,00	
2001275	TA-taso/Kulunvalvonnan uudistaminen	50 000,00	-50 000,00	0,00		0,00	
HKL_759	Muut kiinteistötoimen investoinnit	4 943 000,00	-137 468,00	4 805 532,00	3 650 793,46	1 154 698,54	76,0
2007444	As Oy Hgin Freytaginkulma lainan lyhenny	190 000,00	-155,00	189 845,00	189 845,00	0,00	100,0
2000871	Jätkäsaaren asuinrakennus ja srk-koti				140,36	-180,36	0,0
2005189	Turkismiehenkuja 6		124 992,00	124 992,00	138 880,00	-13 888,00	111,1
2002460	Korkeavuorenk10 Johannesförsam muutostyo				-23 682,32	23 682,32	0,0
2002464	Jätkäsaaren srk-tilojen varustaminen				-174 335,36	174 335,36	0,0
2004145	As. Oy Hgin Lehtisaaren Papinpyöjäntie 2				-131 038,10	131 038,10	0,0
2005172	Koy Hgin Bulevardi 16 lainanlyhennykset				-23 001,03	23 001,03	0,0
2006241	Haagan pappilantie 2 A lainan lyhennys	214 000,00	-20 667,00	193 333,00	193 333,34	-0,34	100,0
2006242	Suonionkatu 7 lainan lyhennys	140 000,00	-6 667,00	133 333,00	133 333,34	-0,34	100,0
2006247	Koy Hgin Bulevardi 16 lainanlyhennykset		0,00	0,00		0,00	
2006248	Lehtisaaren Papinpyöjäntie 2 lainanlyhenn				290 236,48	-290 236,48	0,0
2006749	Vataan Asolan tontin jätev.viem. siirto				0,00	0,00	0,0
2007445	As Oy Kiskontie 22 Lainan lyhennys	260 000,00	-541,00	259 459,00	259 459,46	-0,46	100,0
2007446	As Oy Hgin Paraistentie 13 lainan lyhenn	271 000,00	-730,00	270 270,00	270 270,28	-0,28	100,0
2007447	Jätkäsaaren Atrium lainanlyhennykset	780 000,00	-1 277,00	778 723,00	778 723,40	-0,40	100,0
2007448	Koy Hgin Bulevardi 16 lainanlyhennykset	497 000,00	-30 332,00	466 668,00	466 668,00	0,00	100,0
2007449	Lehtisaaren Papinpyöjäntie 2 lainanlyhenn	291 000,00	-91,00	290 909,00		290 909,00	
HKL_759200	KIINTEISTÖHANKINNAT	100 000,00	498 000,00	598 000,00	598 000,00	0,00	100,0
2001269	TA-taso/Kiinteistöhankinnat	100 000,00	-100 000,00	0,00		0,00	
2008341	Kulosaaren tontinosan osto		598 000,00	598 000,00	598 000,00	0,00	100,0
HKL_759711	OSAKEHUONEISTOJEN PERUSKORJAUKSET	1 000 000,00		1 000 000,00	683 960,61	316 039,39	68,4
2008469	Untuvaisentie 7 F 77 LVIS-saneeraus				36 016,88	-36 016,88	0,0
2008472	Tunturikatu 15 B 27 Pihakansi lainaosuus				21 201,83	-21 201,83	0,0
2008471	Untuvaisentie 7a A 4 LVIS-saneeraus				57 299,58	-57 299,58	0,0
2008470	Untuvaisentie 7 E 61 LVIS-saneeraus				78 582,28	-78 582,28	0,0
2001270	TA-taso/Osakehuoneistojen peruskorj	1 000 000,00		1 000 000,00		1 000 000,00	
2005140	As Oy Hgin Jätkäsaaren Atrium lainanlyh				-89 101,70	89 101,70	0,0
2006278	As Oy Hgin Freytaginkulma julkisivusauna				-40 000,00	40 000,00	0,0
2008258	Punavuorenkatu 23 C 60 LVIS-saneeraus				26 866,91	-26 866,91	0,0
2008259	Ulvilantie 29 D 511 Linjasaneeraus				67 903,80	-67 903,80	0,0
2008260	Punavuorenkatu 23 A 9 LVIS-saneeraus				26 866,91	-26 866,91	0,0
2008373	Saariseläntie 2 F 86 Linjasaneeraus				25 012,50	-25 012,50	0,0
2008407	Uotinmäentie 9 D 28 Linjasaneeraus				69 337,01	-69 337,01	0,0
2008408	Uotinmäentie 9 C 22 Linjasaneeraus				81 684,69	-81 684,69	0,0
2008409	Sallatunturintie 1 J 70 Linjasaneeraus				48 972,99	-48 972,99	0,0
2008545	Kaarenjalka 10 H 44 Linjasaneeraus				48 519,30	-48 519,30	0,0
2008554	Meikonkatu 19 A 18 LVIS-saneeraus				48 156,87	-48 156,87	0,0
2008604	Ritokalliontie 11-13 D 8				72 243,75	-72 243,75	0,0
2008783	Norräljentie 2 B 18 julkisivu-urakka				43 709,17	-43 709,17	0,0
2009248	Runeberginkatu 39 A 7 ikkunaremontti, ve				27 836,16	-27 836,16	0,0
2009251	Runeberginkatu 39 A 10 ikkunaremontti, v				32 851,68	-32 851,68	0,0
HKL_759807	MAANKÄYTTÖSOPIMUKSET	1 200 000,00	-700 000,00	500 000,00	0,00	500 000,00	0,0
2003961	Maankäyttösopimusmaksut	1 200 000,00	-700 000,00	500 000,00	0,00	500 000,00	0,0
HKL_HHR	Hautainhoitorahasto	561 000,00		561 000,00	385 000,00	176 000,00	68,6
2006270	Koy Kirkkolaakson kauppakeskus lainan ly	561 000,00		561 000,00		561 000,00	
2009278	Koy Kirsikan lainan lyhennys				385 000,00	-385 000,00	0,0

6. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

6.1. Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelmassa selvitetään tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyyttä tilikaudelle jaksotettuihin menoihin. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toimintajäämän, käyttökateen, vuosikateen ja tilikauden tuloksen avulla. Seuraavassa lyhennelmä tuloslaskelmasta:

<u>Tuloslaskelma</u>		<u>2021</u>	<u>2020</u>
		(milj. euroa)	(milj. euroa)
3	Toimintatuotot	15,7	14,8
4	Toimintakulut	<u>-97,8</u>	<u>-96,8</u>
5	Toimintakate	-82,1	-82,0
##	Verotulot	94,4	94,0
##	Verotuskulut	-1,5	-1,4
##	Keskusrahastomaksut	-9,3	-9,2
##	Toiminta-avustukset	0,0	0,3
60	Rahoitustuotot- ja kulut	26,8	1,7
2	Vuosikate	28,4	3,3
##	Poistot ja arvonalennukset	-9,1	-8,6
1A	Tilikauden tulos	19,3	-5,3
##	Poistoerojen muutos	0,5	0,5
1	Tilikauden yli-/alijäämä	19,8	-4,7

Toimintakate osoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla.

Vuosikatetta arvioidaan sekä tuloksen muodostumisen, että rahoituksen riittävyyden kannalta. Tuloslaskelmassa vuosikateen tulisi riittää käyttöomaisuuden poistoihin. Rahoituslaskelmassa arvioidaan vuosikateen riittävyyttä investointeihin ja lainojen lyhennyksiin.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tuottojen ja kulujen erotus, joka lisää tai vähentää omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään mahdolliset tilinpäätössiirrot, joita ovat poistoeron muutos, varausten muutokset sekä rahastosiirrot. Varausten ja rahastojen lisäykset ovat mahdollisia vain ylijäämäisestä tilikauden tuloksesta.

Seurakuntayhtymän toimintakate huononi edelliseen vuoteen verrattuna noin 0,1 milj. euroa ollen -82,1 milj. euroa. Käyttötalousosaan on kirjattu kertomusvuonna vuosikorjausmenoja 7 milj. euroa (2020 2,4). Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot kasvoivat 0,2 milj. euroa. Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 25,1 milj. euroa. Sijoituksiin kohdistuvia arvonalennuksia kirjattiin 13,9 milj. euroa. Ilman arvonalennusten muutosta sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 12,9 milj. euroa, kasvua edellisvuoteen oli 4,8 milj. euroa

Vuosikate, sisältäen arvonalennusten muutokset, parani edellisestä vuodesta 25,1 milj. eurolla. Ilman arvonalennusten muutoksia vuosikate oli 14,5 milj. euroa, mikä on 4,7 milj. euroa edellisvuotta parempi. Suunnitelman mukaiset poistot nousivat 0,5 milj. euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 19,8 milj. euroa, ilman arvonalennusten muutoksia ylijäämä oli 5,9 milj. euroa.

Seuraavassa tuloslaskelman tunnuslukuja:

<u>Tuloslaskelman tunnusluvut:</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Toimintatuottojen osuus toimintakuluista %	16,1	15,3	17,9
Vuosikatteen osuus poistoista %	312,3	38,7	214,7
Vuosikate euroa/jäsen	88,1	10,1	54,4

Toimintatuotot toimintakuluista, % = $100 * (\text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut})$. Luku osoittaa paljonko seurakunnan toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden maksutuotoilla ja korvauksilla.

Vuosikate-% = $100 * (\text{Vuosikate} / \text{Käyttötulot})$

Vuosikatteen osuus poistoista = $100 * (\text{Vuosikate} / \text{Poistot})$. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, seurakunnan talous on tasapainossa.

Seuraavassa on tuloksen muodostuminen ja poikkeamat talousarvioon verrattuna (*lähde: ulkoinen tuloslaskelma ja talousarvio*):

<u>Tuloksen muodostuminen</u>	<u>TA+muutos</u> (milj. euroa)	<u>Toteutuma</u> (milj. euroa)	<u>Erotus</u>
Vuosikate	0,3	28,4	28,1
Tilikauden tulos	-8,3	19,3	27,6
<u>Poikkeamat:</u>			
Toimintakate	-90,6	-82,1	8,5
Verotulot	92,1	94,4	2,3
Verotuskulut	-1,5	-1,5	0,0
Keskusrahastomaksut	-9,3	-9,3	0,0
Toiminta-avustukset	0,0	0,0	0,0
Rahoitustuotot	16,5	23,3	6,8
Rahoituskulut	-7,0	-10,3	-3,3
Arvonmuutokset sijoituksist.	0,0	13,9	13,9
Poistot ja arvonalennukset	-8,6	-9,1	-0,5
Tilinpäätössiirrot	0,5	0,5	-0,1

6.2. Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma osoittaa vuotuisen tulorahoituksen riittävyyden investointimenoihin ja lainanlyhennyksiin sekä rahoitusjäämän määrän.

Tulorahoituksen määrä nousi edellisestä vuodesta 23,7 milj. euroa.

Bruttoinvestoinnit olivat 17,5 milj. euroa ja ne rahoitettiin tulorahoituksella ja pysyvien vastaavien myyntituloilla.

Seuraavana on tiivistelmä rahoituslaskelmasta:

<u>Lyhennelmä rahoituslaskelmasta:</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	(milj. euroa)	(milj. euroa)
Tulorahoitus	25,9	2,2
Investoinnit (netto)	-14,3	-7,7
Antolainauksen muutokset	0,0	4,5
Pitkäaikaisten lainojen muutokset	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2,9	-1,8
Kassavarojen muutos	14,5	-2,8

<u>Rahoituslaskelman tunnuslukuja:</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Investointien tulorahoitus-%	162,1 %	37,5 %	174,0 %
Rahavarojen riittävyys, pv	545,2	556,4	486,0
Lainanhoitokate	320,9	46,9	606,3

Investointien tulorahoitus-% - 100 * (Tulorahoitus/Investointien omahankintameno).

Tulorahoituksella tarkoitetaan vuosikatetta lisättynä satunnaisilla tuloilla. *Investointien omahankintamenolla* tarkoitetaan käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoitusosuudet (rakennusavustukset). Investointien omahankintamenoa laskettaessa ei käyttöomaisuuden myyntituloja vähennetä investointimenoista.

Seuraavassa rahoituslaskelma verrattuna talousarvioon:

Tulorahoitus ylitti 28,2 milj. euroa talousarviossa arvioidun määrän.

Investoinnit (netto) toteutuivat 7,8 milj. euroa talousarviota pienempänä.

Kassavarojen muutos ylitti talousarvion 38,9 milj. eurolla.

<u>Lyhennelmä rahoituslaskelmasta:</u>	<u>TA+muutos</u>	<u>Toteutuma</u>	<u>Erotus</u>
	(milj. euroa)	(milj. euroa)	
Tulorahoitus	-2,3	25,9	28,2
Investoinnit (netto)	-22,1	-14,3	7,8
Pitkäaikaisten saamisten muutokset	0,0	0,0	0,0
Antolainauksen muutokset	0,0	0,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen muutokset	0,0	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,0	2,9	2,9
Kassavarojen muutos	-24,4	14,5	38,9

6.3. Tase ja sen tunnusluvut

Seuraavassa on lyhennelmä seurakuntayhtymän taseesta:

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
<u>VASTAAVAA</u>	(milj. euroa)	(milj. euroa)
A Pysyvät vastaavat	304,2	296,5
B Toimeksiantojen varat	60,6	58,8
C Vaihtuvat vastaavat	<u>195,3</u>	<u>182,2</u>
Yhteensä	560,0	537,5
C4		
<u>VASTATTAVAA</u>		
IIA Oma pääoma	459,6	439,8
IIB Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	19,6	20,1
IID Toimeksiantojen pääomat	60,6	58,8
III E Vieras pääoma	<u>20,3</u>	<u>18,9</u>
Yhteensä	560,0	537,5

<u>Taseen tunnusluvut:</u>	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
Omavaraisuusaste-%	96,16	96,28	96,05
Rahoitusvarallisuus euroa/jäsen	546,48	499,79	508,89
Suhteellinen velkaantuneisuus	17,39	16,28	17,32
Lainakanta euroa/jäsen	0,00	0,00	0,00

Lainakanta - Seurakunnan lainakanta lasketaan siten, että siihen otetaan vieras pääoma lukuun ottamatta saatuja ennakoita sekä lyhytaikaisen vieraan pääoman osto- ja siirtovelkoja.

Omavaraisuusaste (%) - $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Hautainhoitorahaston pääoma} - \text{Erityiskatteisten rahastojen pääomat} - \text{Saadut ennakot})$

Seurakuntayhtymän omavaraisuusaste säilyi edelleen hyvänä.

7. Esitys tuloksen käsittelystä

Helsingin seurakuntayhtymän tilikauden tuloksesta ehdotetaan tehtäväksi seuraavat tilinpäätössiirrot:

Tilikauden tulos	19 293 686,26	euroa
Poistoeron lisäys	481 402,20	euroa
Tilikauden ylijäämä	19 775 088,46	euroa

Tilikauden ylijäämäksi jää 19.775.088,46 euroa, joka esitetään siirrettäväksi yli- ja alijäämätileille.

II Tilinpäätöslaskelmat

1. Tuloslaskelma

100 SEURAKUNTAYHTYMÄ

	Toteutuma 2021	Toteutuma 2020	Erotus	Ero %
3 TOIMINTATUOTOT	15 688 678,01	14 790 087,03	898 590,98	6 %
## Korvaukset	5 278 676,25	4 811 501,35	467 174,90	10 %
## Myyntituotot	574 122,38	660 385,75	-86 263,37	-13 %
## Maksutuotot	5 226 310,60	4 937 213,43	289 097,17	6 %
## Vuokratuotot	2 353 691,69	2 298 931,14	54 760,55	2 %
## Metsätalouden tuotot	0,00	1 820,88	-1 820,88	
## Kolehdit, keräykset ja lahjoitustuotot	658 109,39	710 748,94	-52 639,55	-7 %
## Tuet ja avustukset	1 578 526,08	1 256 060,16	322 465,92	26 %
## Muut toimintatuotot	19 241,62	113 425,38	-94 183,76	-83 %
4 TOIMINTAKULUT	-97 777 922,80	-96 788 279,97	-989 642,83	1 %
40 Henkilöstökulut	-54 107 486,62	-56 000 024,43	1 892 537,81	-3 %
## Palkat ja palkkiot	-44 078 200,61	-45 390 900,99	1 312 700,38	-3 %
## Henkilösivukulut	-10 862 680,10	-11 066 742,72	204 062,62	-2 %
## Henkilöstökulujen oikaisuerät	833 394,09	457 619,28	375 774,81	82 %
## Palvelujen ostot	-27 117 610,79	-24 630 392,99	-2 487 217,80	10 %
## Vuokratulut	-2 776 859,44	-2 658 415,96	-118 443,48	4 %
46 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 199 643,74	-7 865 510,51	-334 133,23	4 %
## Ostot tilikauden aikana	-8 196 619,64	-7 868 930,01	-327 689,63	4 %
## Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-3 024,10	3 419,50	-6 443,60	-188 %
47 Annetut avustukset	-4 274 999,16	-4 269 432,37	-5 566,79	0 %
49 Muut toimintakulut	-1 301 323,05	-1 364 503,71	63 180,66	-5 %
5 TOIMINTAKATE	-82 089 244,79	-81 998 192,94	-91 051,85	0 %
## Verotulot	94 390 240,79	93 952 512,82	437 727,97	0 %
## Kirkollisverotulo	81 611 956,79	81 433 536,82	178 419,97	0 %
## Valtionrahoitus	12 778 284,00	12 518 976,00	259 308,00	2 %
## Verotuskulut	-1 459 023,35	-1 442 682,27	-16 341,08	1 %
## Keskusrahastomaksut	-9 280 752,96	-9 155 535,00	-125 217,96	1 %
## Toiminta-avustukset	0,00	264 120,00	-264 120,00	-100 %
60 Rahoitustuotot- ja kulut	26 821 880,93	1 702 845,38	25 119 035,55	1475 %
## Sijoituskiint. ja huon. tuotot	17 437 260,39	15 150 243,04	2 287 017,35	15 %
## Sijoituskiint. ja huon. kulut	-7 808 271,91	-7 021 635,06	-786 636,85	11 %
## Korkotuotot	432 639,86	494 576,29	-61 936,43	-13 %
## Muut rahoitustuotot	5 386 903,25	4 213 633,09	1 173 270,16	28 %
## Korkokulut	-88 725,16	-72 447,46	-16 277,70	22 %
## Arvonmuutokset sijoituksista	13 889 211,77	-6 440 606,74	20 329 818,51	-316 %
## Muut rahoituskulut	-2 427 137,27	-4 620 917,78	2 193 780,51	-47 %
2 VUOSIKATE	28 383 100,62	3 323 067,99	25 060 032,63	754 %
Poistot ja arvonalentumiset	-9 089 414,36	-8 592 680,14	-496 734,22	6 %
## Suunnitelman mukaiset poistot	-9 089 414,36	-8 592 680,14	-496 734,22	6 %
Erilliskirjanpitona hoidetut rahastot:				
## Tuotot	8 274 982,20	4 254 470,16	4 020 512,04	95 %
## Kulut	-5 789 580,29	-6 690 591,50	901 011,21	-13 %
## Siirto rahastoon/rahastosta	-2 485 401,91	2 436 121,34	-4 921 523,25	-202 %
1A TILIKAUDEN TULOS	19 293 686,26	-5 269 612,15	24 563 298,41	-466 %
## Tilinpäätössiirrot	481 402,20	533 222,84	-51 820,64	-10 %
1 TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	19 775 088,46	-4 736 389,31	24 511 477,77	-518 %

2. Rahoituslaskelma

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
<u>VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA</u>		
<i>TULORAHOITUS</i>	25 863 416,11	2 216 781,21
Vuosikate	28 383 100,62	3 323 067,99
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Pakolliset varaukset	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-2 519 684,51	-1 106 286,78
<i>INVESTOINNIT</i>	-14 266 846,04	-7 685 857,86
Investointimenot	-17 506 846,04	-8 852 454,04
Pysyvien vastaavien myyntitulot	3 240 000,00	1 166 596,18
<i>Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta</i>	<u>11 596 570,07</u>	<u>-5 469 076,65</u>
<u>RAHOITUSTOIMINNAN RAHAVIRTA</u>		
<i>ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET</i>	0,00	0,00
<i>Antolainauksen lisäys</i>		0,00
<i>Antolainauksen vähennys</i>		0,00
<i>ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET</i>	0,00	4 500 000,00
<i>Antolainasaamisten lisäykset (-)</i>		0,00
<i>Antolainasaamisten vähennykset (+)</i>		4 500 000,00
<i>LAINAKANNAN MUUTOKSET</i>	0,00	0,00
<i>Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)</i>		
<i>Pitkäaikaisten lainojen vähennykset (-)</i>		0,00
<i>Lyhytaikaisten lainojen muutos</i>		0,00
<i>MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET</i>	2 910 527,29	-1 827 141,58
<i>Pitkäaikaisten saamisten muutos</i>		0,00
<i>Lyhytaikaisten saamisten muutos</i>	1 482 296,88	-475 384,69
<i>Korottomien lyhyt- ja pitkäaikaisten velkojen muutos</i>	1 428 230,41	-1 351 756,89
<i>Rahoitustoiminnan nettorahavirta</i>	<u>2 910 527,29</u>	<u>2 672 858,42</u>
<i>Rahavarojen muutos</i>	<u>14 507 097,36</u>	<u>-2 796 218,23</u>
<u>RAHAVAROJEN MUUTOS</u>	<u>14 507 097,36</u>	<u>-2 796 218,23</u>
Rahavarat 31.12.	191 994 668,33	177 487 570,97
Rahavarat 1.1.	177 487 570,97	180 272 959,20

3. Tase

VASTAAVAA	31.12.2021		31.12.2020	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
A Aineettomat oikeudet	545 289,31		2 181 858,94	
A Muut pitkävaikutteiset menot	1 604 904,06	2 150 193,37	402 724,98	2 584 583,92
Aineelliset hyödykkeet				
A Maa- ja vesialueet	52 572 540,28		52 631 732,07	
A Hautaus-toimen aineelliset hyödykkeet	25 046 007,65		26 746 400,09	
A Rakennukset	106 563 789,43		106 291 237,64	
A Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 429 012,67		2 336 567,14	
A Koneet ja kalusto	563 825,95		632 354,84	
A Muut aineelliset hyödykkeet	461 965,27		461 965,27	
A Ennakkomaksut ja keskenkäiset hank	15 472 001,96	203 109 143,21	8 939 975,36	198 040 232,41
Sijoitukset				
A Osakkeet ja osuudet	98 928 818,16	98 928 818,16	95 867 593,81	95 867 593,81
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
# Testamentti- ja lahjoitusrahastojen var	18 547 396,09		17 350 665,17	
# Seurakuntien keräysvarat	0,00		0,00	
# Hautainhoitorahaston varat	42 046 472,77	60 593 868,86	41 418 873,45	58 769 538,62
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
C Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset				
C Myyntisaamiset	1 305 896,86		1 844 289,94	
C Lainasaamiset	0,00		0,00	
C Muut saamiset	1 223 226,46		2 035 861,79	
C Siirtosaamiset	726 485,09	3 255 608,41	857 753,56	4 737 905,29
Rahoitusarvopaperit				
C Osakkeet ja osuudet	144 264 309,70		60 815 588,28	
C Muut arvopaperit	47 076 834,07	191 341 143,77	97 376 580,95	158 192 169,23
Rahat ja pankkisaamiset		654 896,15		19 295 401,74
C4		560 033 671,93		537 487 425,02
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
III Peruspääoma	182 534 379,98		182 534 379,98	
III Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	257 252 572,40		261 988 961,71	
III Tilikauden ylijäämä/alijäämä	19 775 088,46	459 562 040,84	-4 736 389,31	439 786 952,38
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
III Poistoero	19 586 310,64	19 586 310,64	20 067 712,84	20 067 712,84
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
# Testamentti- ja lahjoitusrahastojen pää	18 547 396,09		17 350 665,17	
# Seurakuntien keräysvarojen pääomat	0,00		0,00	
# Hautainhoitorahaston pääoma	42 046 472,77	60 593 868,86	41 418 873,45	58 769 538,62
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
III Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00		0,00	
III Saadut ennakot	858 000,00		877 500,00	
III Muut velat	0,00	858 000,00	0,00	877 500,00
Lyhytaikainen				
III Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00		0,00	
III Saadut ennakot	288 233,76		242 134,62	
III Ostovelat	6 248 651,05		3 024 253,24	
III Muut velat	2 660 730,34		2 069 519,48	
III Siirtovelat	10 235 836,44	19 433 451,59	12 649 813,84	17 985 721,18
		560 033 671,93		537 487 425,02

4. Konsernitase

	<u>31.12.2021</u>		<u>31.12.2020</u>	
<u>VASTAAVAA</u>				
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>				
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>				
Aineettomat oikeudet	2 163 224,32	2 163 224,32	2 597 614,87	2 597 614,87
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>				
Maa- ja vesialueet	58 025 794,31		58 084 986,10	
Hautaus-toimen aineelliset hyödykkeet	25 046 007,65		26 746 400,09	
Rakennukset	195 955 238,25		199 711 838,94	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 312 543,35		2 246 618,49	
Koneet ja kalusto	736 077,50		803 020,27	
Muut aineelliset hyödykkeet	462 365,27		462 365,27	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	15 472 001,96	298 010 028,29	8 939 975,36	296 995 204,52
<u>Sijoitukset</u>				
Osakkeet ja osuudet	36 372 773,31	36 372 773,31	38 129 139,09	38 129 139,09
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>				
Toimeksiantojen varat	60 593 868,86	60 593 868,86	58 769 538,62	58 769 538,62
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>				
<u>Vaihto-omaisuus</u>				
Aineet- ja tarvikkeet	25 515,02	25 515,02	25 515,02	25 515,02
<u>Saamiset</u>				
Saamiset	4 530 756,18	4 530 756,18	5 991 660,61	5 991 660,61
<u>Rahoitusarvopaperit</u>				
Rahoitusarvopaperit	192 597 459,92	192 597 459,92	159 495 676,60	159 495 676,60
Rahat ja pankkisaamiset	6 928 515,35	6 928 515,35	25 380 935,42	25 380 935,42
<u>VASTAAVAA YHTEENSÄ</u>		601 222 141,25	587 385 284,75	
<u>VASTATTAVAA</u>				
<u>OMA PÄÄOMA</u>				
Peruspääoma	182 534 379,98		182 534 379,98	
Osakepääoma	19 732 915,02		21 546 216,84	
Muut omat rahastot	2 071 936,31		2 086 936,32	
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	222 091 128,97		230 567 074,85	
Tilikauden yli-/alijäämä	16 513 342,18	442 943 702,46	-7 732 621,65	429 001 986,34
<u>VÄHEMMISTÖOSUUDET</u>				
	3 791 670,47	3 791 670,47	3 642 809,35	3 642 809,35
<u>POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET</u>				
Poistoero	19 586 310,64		20 067 712,84	
Vapaaehtoiset varaukset	1 765 197,68	21 351 508,32	1 704 254,68	21 771 967,52
<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</u>				
Toimeksiantojen pääomat	60 593 868,86	60 593 868,86	58 769 538,62	58 769 538,62
<u>VIERAS PÄÄOMA</u>				
<u>Pitkäaikainen vieras pääoma</u>				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	46 316 653,39		48 871 876,71	
Saadut ennakot	869 797,51		880 030,27	
Muut velat	2 039,30	47 188 490,20	11 955,10	49 763 862,08
<u>Lyhytaikainen</u>				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 748 115,99		4 258 217,62	
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00		7 725,00	
Lainat muilta luotonantajilta	3 348,00			
Saadut ennakot	322 841,57		267 354,29	
Ostovelat	6 825 961,35		3 656 561,36	
Muut velat	2 860 691,87		2 266 921,62	
Siirtovelat	11 591 942,16	25 352 900,94	13 978 340,95	24 435 120,84
<u>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</u>		601 222 141,25	587 385 284,75	

III Tilinpäätöksen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätös on laadittu Kirkkohallituksen antaman tilinpäätösohjeen mukaan.

1.1. Arvostusperiaatteet ja menetelmät

Pysyviin vastaaviin merkityt aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on arvostettu seuraavasti:

* Aineettomat oikeudet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Muut pitkävaikutteiset menot	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Maa- ja vesialueet	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Hautausmaat	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Rakennukset	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Kiinteät rakenteet ja laitteet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Koneet ja kalusto	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Muut aineelliset hyödykkeet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Keskeneräiset työt ja hankinnat	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Sijoitukset	alkuperäiseen hankintamenoonsa tai sitä alhaisempaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon

Vaihtuvien vastaavien saamisiin merkityt myynti-, laina ja muut saamiset on arvostettu nimellisarvoonsa tai tätä alhaisempaan todennäköiseen arvoonsa.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoonsa tai tätä alempaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon.

Velat on arvostettu nimellisarvoonsa.

1.2. Jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Menot ja tulot:

Menojen ja tulojen kirjaamisperusteena on ollut suoriteperuste. Verotulot kirjataan kuitenkin maksuperusteisesti ohjeen mukaan.

Pysyvät vastaavat:

Pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenot poistetaan ennalta laaditun ja yhteisen kirkkovaltuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti.

Rakennuttamistoiminnan pysyvien vastaavien erien myynnistä syntyvät myyntivoitot ja -tappiot kirjataan kauppakirjoissa mainittujen ehtojen mukaan.

Rakennuttamistoiminnan rakennuttajapalkkio tuloutetaan sille kaudelle, jolloin kohde luovutetaan vastaanottajalle.

Pysyvien vastaavien aktivointiraja on 20.000 euroa.

Yhteinen kirkkovaltuusto on 16.12.1999 hyväksynyt seuraavan pysyvien vastaavien poistosuunnitelman:

Pysyvien vastaavien hyödykeryhmä

Tasapoisto

Atk-ohjelmistot	3 v.
Muut pitkävaikutteiset menot	3 v.
Siunauskappelit	60 v.
Hautausmaiden huoltorakennukset	15 v.
Hautausmaiden kiinteät rakenteet ja laitteet	15 v.
Hautausmaiden koneet ja kalusto	3 v.
Kirkot	60 v.
Seurakuntatalot	30 v.
Kappelit	60 v.
Leiri- ja kurssikeskukset	20 v.
Asuinrakennukset	30 v.
Diakonian laitokset	30 v.
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 v.
Huolto- ja talousrakennukset	15 v.
Muut rakennukset	15 v.
Maa- ja vesirakenteet	15 v.
Urut	15 v.
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15 v.
Kuljetusvälineet	3 v.
Atk-laitteistot	3 v.
Muut koneet ja kalusto	3 v.
Luonnonvaroista käytön mukainen poisto	
Muista omaisuuseristä ei tehdä poistoja	

1.3. Konsernitase

Helsingin seurakuntayhtymä laatii vain konsernitaseen Kirkkohallituksen tilinpäätösohjeen mukaan. Konsernitaseen laatimisessa on käytetty seuraavia periaatteita:

- Konsernin keskinäinen omistus eliminoidaan nimellis- eli pariarvomenetelmällä.
- Konserniyhtiöiden väliset velat ja saamiset on oikaistu.
- Osakkuusyhtiöitä tai omistusyhteisöjä ei ole yhdistetty konsernitaseeseen.
- Lähipiiriyhteisöt, joissa Helsingin seurakuntayhtymän äänivaltaosuus on yli 50 % ja joiden taseen loppusumma on yli miljoona euroa, on yhdistetty konsernitaseeseen. Lähipiiriyhteisöjen osalta Fanny Wredes Stiftelsen, Johannes Diakoniföreningin, Stiftelsen Lugnetin, Töölön Kristan ja Töölön tukisäätiön konsernitaseeseen on yhdistetty vuoden 2020 tase ja Gaius-säätiön osalta vuoden 2019 tase, koska vuoden 2021 tilinpäätöksiä ei ole saatu. Lähipiiriyhteisöjen toiminnassa ei ole tapahtunut muutoksia. Lähipiiriyhteisöjä, joiden taseen loppusumma on alle miljoona euroa, ei ole yhdistetty konsernitaseeseen olennaisuuden periaatteella.
- Konsernin taseeseen aktivoitujen hyödykkeiden sisäinen kate eliminoidaan konsernitaseessa, mikäli se on olennainen.
- Vähemmistöosuus erotetaan konsernin omasta pääomasta omaksi eräkseen. Vuoden 2021 konsernitaseessa As Oy Lontoonpihan vähemmistöosuus 49,07 % on erotettu omasta pääomasta omaksi eräkseen.

- Konsernitaseessa tytäryhtiöiden tekemät poistot on oikaistu vastaamaan Helsingin seurakuntayhtymän poistosuunnitelman mukaisia poistoja. Poisto-oikaisu kohdistuvat konsernin edellisten tilikausien yli-/alijäämään tai tilikauden yli-/alijäämään.

2. Tuloslaskelman liitetiedot

<u>Henkilöstökulut</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Rahapalkat	44 078 201	45 390 901
<i>Rahapalkat (aktivoitunut) 409700</i>	<u>-73 158</u>	<u>-77 840</u>
	44 005 043	45 313 061
Sosiaalimaksut 410000,414000,415000	1 710 618	1 565 660
<i>Sosiaalimaksut (aktivoitunut) 416000</i>	<u>0</u>	<u>0</u>
	1 710 618	1 565 660
Eläkevakuutusmaksut 412000, 415100	9 134 392	9 481 525
<i>Eläkevakuutusmaksut (aktivoitunut) 416100</i>	<u>0</u>	<u>0</u>
	9 134 392	9 481 525
Eläkekulut 414500	13 037	16 558
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	<u>-833 394</u>	<u>-457 619</u>
<i>Henkilöstökulut ilman luontoisetuja ja muita henkilöstömenoja</i>	<u>54 029 696</u>	<u>55 919 184</u>
Muut henkilöstömenot 418300	<u>4 633</u>	<u>3 000</u>
<i>Henkilöstökulut ilman luontoisetuja</i>	<u>54 034 329</u>	<u>55 922 184</u>
Luontoisedut yhteensä 409700	<u>73 158</u>	<u>77 840</u>
Henkilöstökulut yhteensä	<u>54 107 487</u>	<u>56 000 024</u>
<u>Vapaaehtoiset henkilöstökulut</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Matkakustannukset (omahenkilöstö) (437000)	321 816	408 243
Koulutuspalvelut, henkilöstö (439000)	379 846	460 781
Työterveyshuolto (439300)	615 584	757 709
	<u>1 317 246</u>	<u>1 626 734</u>

Tarkemmat tiedot henkilöstöstä, henkilöstön tilasta ja investoinneista henkilöstöön annetaan kertomusvuodelta erillisessä henkilöstökertomuksessa.

<u>Rahoitusarvopapereiden tuotot- ja kulut</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
<u>Tuotot:</u>		
Korkotuotot (600000-602000)	432 640	494 576
Sijoitusten myyntivoitot (606010, 606030)	4 927 743	3 180 552
Osinkotuotot (605000)	392	181 154
Palkkionpalautukset (606200)	257 687	30 000
Valuuttakurssivoitot (606100)	<u>201 080</u>	<u>821 927</u>
Yhteensä	5 819 543	4 708 209
	<u>2021</u>	<u>2020</u>
<u>Kulut:</u>		
Arvonmuutokset sijoituksista yhteensä	<u>-13 889 212</u>	6 440 607
Korkokulut (610000-614000)	88 725	72 447
Sijoitusten myyntitappiot/vast. (625220,625230)	1 853 451	3 728 302
Omaisuuuden hoito- ja välityspalkkiot (625300)	149 083	169 113
Valuuttakurssitappiot (625000)	419 464	721 463
Muut rahoituskulut (626000)	<u>5 138</u>	<u>2 039</u>
Yhteensä	2 515 862	4 693 365
Kulut yhteensä	-11 373 349	11 133 972
<u>Rahoitusarvopapereiden tuotto</u>	<u>17 192 892</u>	<u>-6 425 763</u>
<u>Sijoituskiinteistöjen tuotot ja kulut</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
<u>Tuotot:</u>		
Vuokratuotot(604000,604090, 604100,604200)	14 238 377	13 725 580
Metsätaloustuotot 604300	0	3 465
Pysyvien vastaavien myyntivoitot 604500	2 519 685	1 105 686
Muut tulot	<u>679 199</u>	<u>315 513</u>
Yhteensä	17 437 260	15 150 243
<u>Kulut:</u>		
Palvelujen ostot (615200,615240,615350,615220, 615210)	1 197 919	903 478
Vuokratulot (615000,615040,615050,615100)	4 367 868	4 146 020
Aineet, tarvikkeet ja tavarat (615230,615300,615320)	355 626	317 129
Muut kulut (615360,615370,615400)	<u>1 886 859</u>	<u>1 655 007,76</u>
Yhteensä	7 808 272	7 021 635
<u>Sijoituskiinteistöjen tuotto</u>	<u>9 628 988</u>	<u>8 128 608</u>
<u>Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä</u>	<u>26 821 881</u>	<u>1 702 845</u>
<u>Tilinpäätössiirrot</u>		
Poistoeron muutos	<u>481 402</u>	<u>533 223</u>
<u>Rahastojen muutos</u>		
Hautainhoitorahaston muutos (679800)	1 021 137	-2 189 099
Testamenttirahaston muutos (679800)	1 464 265	<u>-247 023</u>
	2 485 402	-2 436 121

3. Taseen liitetiedot

3.1. Pysyvät vastaavat ja poistot

Nro	Pysyvien vastaavien ryhmä	Kirjanpitoarvo 01.01.2021	Lisäykset 2021	Vähennykset 2021 2)	Siirrot erien välillä 1)	Kirjanpitoarvo ennen poistoja	Tilikauden sumu- ja kertapoistot	Kirjanpitoarvo 31.12.2021
1002	Aineettomat hyödykkeet	2 181 858,94	0	0	1 041 623,91	3 223 482,85	-1 843 839,10	1 379 644
1110	Maa- ja vesialueet	52 631 732,07	598 000,00	-657 191,79	0,00	52 572 540,28	0	52 572 540
1130	Hautausmaat	26 746 400,09	725 140,79	0	90 477,44	27 562 018,32	-2 516 010,67	25 046 008
1160	Rakennukset	106 291 237,64	545 832,36	0	3 539 331,69	110 376 401,69	-3 812 612,26	106 563 789
1180	Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 336 567,14	327 967,17	0	86 191,78	2 750 726,09	-321 713,42	2 429 013
1190	Koneet ja kalusto	632 354,84	235 492,61	0	291 217,41	1 159 064,86	-595 238,91	563 826
1200	Muut aineelliset hyödykkeet	461 965,27	0	0	0	461 965,27	0	461 965
1310	Osakkeet ja osuudet	95 867 593,81	3 394 931,61	-64 495,29	-269 211,97	98 928 818,16	0	98 928 818
	Yhteensä	287 149 710	5 827 365	-721 687	4 779 630	297 035 018	-9 089 414	287 945 603
101500	Keskeneräiset aineettomat	402 724,98	403 799,64	0	-35 975,00	770 549,62	0	770 550
128000	Keskeneräiset työt	8 939 975,36	11 275 681,86	0	-4 743 655,26	15 472 001,96	0	15 472 002
	Yhteensä	296 492 410	17 506 846	-721 687	0	313 277 569	-9 089 414	304 188 155

- 1) Sarakkeen arvo kuvaa siirtoja eri omaisuustilien ja Keskeneräisten töiden -tilin välillä.
Pysyvien vastaavien investoinnit kirjataan "Keskeneräisten töiden" -tilin kautta hankkeen valmistumiseen saakka, jolloin ne siirretään luonteensa mukaisille pysyvien vastaavien tileille.
- 2)

3.2. Rahoitusomaisuus

	Hankinta-arvo	Kirjanpitoarvo	Markkina-arvo	Erotus hank.arvo vs kp.arvo	Erotus kp.arvo vs m.arvo
Sijoitusten pankkitilien saldo	26 744	26 744	26 744	0	0
Korkorahastot	81 109 618	80 888 967	81 124 372	-220 651	235 405
Osakerahastot	58 600 124	58 600 124	64 827 979	0	6 227 856
Pääomarahastot	4 864 568	4 685 744	4 718 244	-178 823	32 500
Sijoitusrahasto-osuudet	178 439	89 474	89 474	-88 965	0
Osittain pääomataatut sij.	9 972 743	9 863 583	9 742 625	-109 160	-120 959
Strukturoidut ind-lainat	<u>42 000 538</u>	<u>37 213 251</u>	<u>37 213 680</u>	<u>-4 787 287</u>	<u>429</u>
Saldo ilman pankkitilejä	196 726 029	191 341 144	197 716 374	-5 384 885	6 375 231
Saldo yhteensä	196 752 773	191 367 888	197 743 118	-5 384 885	6 375 231

Osittain pääomaturvatuissa sijoituksissa pääomaturva on 80-100%. Näiden markkina-arvon alentuminen 31.12.2021 on kirjattu enintään pääomaturvan mukaiseen tasoon saakka, mahdollinen valuuttariski huomioiden. Sijoitus saatetaan kuitenkin lunastaa ennen eräpäivää, jolloin sijoituksen markkina-arvo voi olla tätä alempi.

Rahoitusomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden arvonalentumisia on kirjattu vuoden 2021 tilinpäätöksessä 5,4 milj. euroa. Tilinpäätöksessä 2020 tehtyjä arvonalentumisia on palautettu vuonna 2021 19,3 milj. euroa. Toimenpiteiden yhteisvaikutus on 13,9 milj. euroa.

3.3. Testamenttirahastojen tilinpäätöslaskelmat

Testamentti- ja lahjoitusrahaston tase

<u>VASTAAVAA</u>	<u>31.12.2021</u>		<u>31.12.2020</u>	
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>				
<u>Aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset</u>				
Asunto-osakkeet	1 838 460,85		1 755 379,00	
Maa- ja vesialueet	5 000,00	1 843 460,85	5 000,00	1 760 379,00
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>				
<u>Saamiset</u>				
<u>Lyhytaikaiset saamiset</u>				
Lyhytaikaiset myyntisaamiset	0,00		0,00	
Saamiset yhtymältä	628 452,73		79 404,35	
Siirtosaamiset	6 168,57	634 621,30	6 266,74	85 671,09
<u>Rahoitusomaisuusarvopaperit</u>				
Osakkeet ja osuudet	10 239 848,03		6 498 586,35	
Muut arvopaperit	5 606 502,70	15 846 350,73	7 440 129,68	13 938 716,03
Rahat ja pankkisaamiset		222 963,21		1 565 899,05
		18 547 396,09		17 350 665,17
<u>VASTATTAVAA</u>				
<u>OMA PÄÄOMA</u>				
Sidottu pääoma		8 740 967,94		8 947 076,97
Vapaa pääoma	7 686 981,60		8 778 345,50	
Tilivuonna tuloutetut testamenttivarat	1 149 556,08		364 439,38	
Tilikauden yli-/alijäämä	963 053,59	9 799 591,27	-741 712,88	8 401 072,00
<u>VIERAS PÄÄOMA</u>				
<u>Lyhytaikainen</u>				
Rahastojen velat			2 516,20	
Lyhytaikaiset ostovelat	6 836,88	6 836,88		2 516,20
		18 547 396,09		17 350 665,17

Testamentti- ja lahjoitusrahaston tuloslaskelma

	<u>Toteutuma</u>		<u>Toteutuma</u>	
	<u>2021</u>		<u>2020</u>	
<u>Toimintatuotot</u>				
Vuokratuotot	191 695,73		201 752,47	
Muut tuotot	57,31	191 753,04	190,01	201 942,48
<u>Toimintakulut</u>				
Huoneistokulut	-86 854,07		-85 286,72	
Hautojen hoitomaksut	-5 221,50		-4 711,00	
Muut kulut	-29 021,50		-3 494,50	
Käytetty varoja toimintaan	-501 211,29	-622 308,36	-494 690,28	-588 182,50
yht.		-430 555,32		-386 240,02
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>				
Korkotuotot	25 390,97		27 543,56	
Osinkotuotot ja tuotto-osuudet	36 122,85		17 933,92	
Sijoitusarvopap. myyntivoitot	477 068,15		106 101,45	
Asuntojen myyntivoitot	673 621,27		0,00	
Valuuttakurssivoitot	658,54		11,15	
Palkkionpalautukset	22 794,53		20 942,12	
Arvon alentumisten palautukset	801 211,07	2 036 867,38	392 111,64	564 643,84
Rahoituskulut	-59 565,86		-73 739,75	
Sijoitusarvopap. myyntitappiot	-128 530,68		-44 738,79	
Valuuttakurssitappiot	-20 845,68		-427,09	
Arvon alentumiset	-434 316,25	-643 258,47	-801 211,07	-920 116,70
yht.		1 393 608,91		-355 472,86
Tilikauden tulos		963 053,59		-741 712,88
<u>Pääomiin tehdyt muutokset</u>				
Tilivuonna tuloutetut uudet testamentit/lahjoitukset		171 558,71		192 155,58
Tuloutukset sijoituksista ja asunnon myynnistä		760 199,43		172 283,80
Tuloutus leirikeskukseen myynnistä		217 797,94		
Pääoman kasvu tilivuoden aikana ilman tulosta		1 149 556,08		364 439,38

Taseen sidottu pääoma 8.740.967,94 € sisältää Vastaavaa puolelta asunnot sekä maa-alueen yht. 1.843.460,85 €, rahoitusomaisuusarvopapereista muut kuin Credit Suissen ja eQ:n sijoitussalkun arvopaperit yht. 6.879.847,36 € sekä vastattavaa puolelta HupiHaka/Heickellin testamenttirahaston pääoman 17.659,73 €. Vapaalla pääomalla tarkoitetaan Credit Suissen sekä eQ:n sijoitussalkuissa olevia rahavaroja.

Tilikauden tulos 963.053,59 € ei sisällä tilivuonna tuloutettuja testamenttivaroja (uudet testamentit/lahjoitukset sekä tuloutukset sijoituksista). Tilivuonna tuloutetut testamenttivarat huomioon ottaen tilikauden tulos on 963.053,59 € + 1.149.556,08€ = 2.112.609,67 €.

Tilinpäätöksessä on tehty seuraavat muutokset vapaaseen sekä sidottuun pääomaan:

Vapaan pääoman nettomuutos:

Siirrot vapaasta pääomasta sidottuun pääomaan:	
rah.tuott. kautta kasvaneet arvopaperiosuuksien arvot, ei CS/eQ	-460 964,70
Asunto-osake	<u>-253 125,70</u>
	-714 090,40

Sidotun pääoman nettomuutos:

Asunto-osake	253 125,70
Asuntojen myynnit	-170 043,85
Sijoitettujen varojen realisointi (sidotun pääoman väh.)	-750 155,58
Siirrot vapaasta pääomasta sidottuun pääomaan lisäykseksi:	
rah.tuott. kautta kasvaneet arvopaperiosuuksien arvot, ei CS/eQ	<u>460 964,70</u>
	-206 109,03

4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

4.1. Eläkevastuuvajaus (laskennallinen KiEL-vastuu)

Kirkon eläkevastuu on laskettu 31.12.2021 ja se on noin 4 943 milj. euroa.

Eläkerahaston suuruus 31.12.2021 on noin 1 972 miljoonaa euroa, joten koko kirkon eläkevastuuvajaus 31.12.2021 on noin 2 971 miljoonaa euroa.

Eläkkeiden maksamisesta vastaa Kirkon Keskusrahasto.

KiEL:in mukaan määräytyvistä eläkesitoumuksista seurakunnat vastaavat yhteisvastuullisesti, eikä niiden kattamaton osa voida jakaa seurakuntakohtaisesti.

Helsingin seurakuntayhtymän laskennallinen osuus tästä koko kirkon vastuusta voidaan kuitenkin arvioida seuraavasti:

Keskusrahaston eläkevastuuvajaus 31.12.2021	2 971 098 882
Koko kirkon palkkasumma vuonna 2021	500 200 000
Helsingin seurakuntayhtymän KiEL -palkat vuonna 2021	43 651 505 a)
Hautainhoitorahaston palkat vuonna 2021	2 474 169
<u>Yhteensä</u>	<u>46 125 674</u>
Helsingin seurakuntayhtymän osuus	259 282 163 b)
<u>Hautainhoitorahaston osuus</u>	<u>14 696 123 b)</u>
<u>Yhteensä</u>	<u>273 978 286</u>

Helsingin seurakuntayhtymän laskennallinen osuus koko kirkon kattamattomasta eläkevastuusta on 259,3 **milj.euroa** (vuonna 2020 vastaava luku oli 272,1 milj. euroa)

Hautainhoitorahaston osuus koko Helsingin seurakuntayhtymän laskennallisesta eläkevastuusta on **14,7 milj. euroa** (vuonna 2020 vastaava luku oli 13,6 milj. euroa)

Laskennallinen kattamaton osuus on **yhteensä 274 milj. euroa**

Helsingin seurakuntayhtymän oman eläkesäännön mukaisten eläkkeiden vuotuinen eläkevastuu on 18.000 euroa.

a) KiEL-palkat on laskettu seuraavasti:

Hgin seurakuntayhtymän palkat - (luottamushlöppalkkiot + henkilökunnan kokouspalkkiot) - työllistämisen ym. tuet

b) Helsingin seurakuntayhtymän osuuden laskentakaava on seuraavanlainen:

$$\frac{\text{Keskusrahaston eläkevastuuvajaus} * \text{Hgin seurakuntayhtymän palkkasumma (HHR:n palkkasumma)}}{\text{Koko kirkon palkkasumma}}$$

4.2. Kiinnitykset, omavelkaiset takaukset ja muut vastuusitoumukset

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä tai takauksia				
	Seurakuntayhtymä		Konserni	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0	0	48 672 366	54 098 391
Vakuudeksi annetut kiinnitykset			75 337 053	90 428 215

Vastuusitoumukset				
	Seurakuntayhtymä		Konserni	
	2021	2020	2021	2020
Takaukset				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			63 136 340	64 436 340
Jäljellä oleva pääoma			45 991 155	48 831 335
Takaukset muiden puolesta				
Jäljellä oleva pääoma				

Johdannaiset	Kohde-etuuden arvo				Käypä arvo			
	Seurakuntayhtymä		Konserni		Seurakuntayhtymä		Konserni	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Koronvaihtosopimukset	0	0	16 556 334	18 024 026	0	0	-921 193	-1 519 084

Tilikauden päättyessä Helsingin seurakuntayhtymän tytäryhtiöillä voimassa olleilla koronvaihtosopimuksilla on suojattu vaihtuvakorkoisten pankkilainojen korkoriskiä. Koronvaihtosopimukset on käsitelty kirjanpidossa suojaavina ja ne erääntyvät tilikausien 2022 - 2027 aikana.

Leasingvastuiden yhteismäärä				
	Seurakuntayhtymä		Konserni	
	2021	2020	2021	2020
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	504 642	601 410		
Myöhemmin maksettavat	438 716	535 361		
Yhteensä	943 358	1 136 771		

Leasing sopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita

4.3. Maanvuokravastuut

Helsingin seurakuntayhtymän vastuut maanvuokrista tehtyjen sopimusten mukaan ovat seuraavat:

Seuraavalla tilikaudella (vuonna 2022) maksettavat tonttien vuokrat	Yhteensä	131 250
Vuosina 2023 - 2027 maksettavat tonttien vuokrat	Yhteensä	524 886
Vuosina 2028 eteenpäin maksettavat tonttien vuokrat	Yhteensä	2 848 031
	Kaikki yhteensä	3 504 167

4.4. Arvonlisäveron palautusvastuu

Arvonlisäverolain mukaan uudisrakentamis- tai perusparantamismenoista vähennyksenä käsiteltävien veroon sisältyy palautusvastuu 10 vuoden ajalla, jos kiinteistön tai sen osan käyttötarkoitus muuttuu tänä aikana vähennykseen oikeuttamattomaksi.

Arvonlisäveron palautusvastuiden määrä 31.12.2021 on yhteensä 29.524,05 euroa.

4.5. Hautausmaa-alueiden vallintarajoitukset

Helsingin seurakuntayhtymän hautausmaa-alueilla on vallintarajoitukset. Hautausmaailaki 5.5.2003 / 457 10 § ja 28 § 5 mom.

5. Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

TYTÄRYHTEISÖN/ YHDISTYKSEN/ SÄÄTIÖN NIMI	KOTIPAikka	OMISTUS- OSUUS	ÄÄNIVALTA- OSUUS	OMASTA PÄÄ-	VIERAASTA PÄÄ-	TILIKAUDEN
				OMASTA TEUR	OMASTA TEUR	TULOKESTA TEUR
Tytäryhteisöt (yhdistelty konsernitaseeseen)						
As Oy Helsingin Suonionkatu 7	Helsinki	100,00 %	100,00 %	6 814	1 898	-57
As Oy Kastelholmantie 1	Helsinki	100,00 %	100,00 %	331	25	-
Kiinteistö Oy Pajupillintie 28	Helsinki	100,00 %	100,00 %	97	485	38
As Oy Helsingin Haagan Pappilantie 2 a	Helsinki	100,00 %	100,00 %	1 302	2 713	-50
Kiinteistö Oy Haagan Pappilantie 2 b	Helsinki	100,00 %	100,00 %	62	2 209	3
As Oy Helsingin Korkeavuorenkatu 10	Helsinki	100,00 %	100,00 %	6 775	29	-12
As Oy Helsingin Laivalahdenkaari 28	Helsinki	100,00 %	100,00 %	4 893	10	19
As Oy Helsingin Freytaginkulma	Helsinki	100,00 %	100,00 %	1 769	6 682	35
Kiinteistö Oy Latokartanon Liikekeskus	Helsinki	100,00 %	100,00 %	5 279	-	-4
Kiinteistö Oy Latokartanon Liikekeskuksen Pysäköinti	Helsinki	100,00 %	100,00 %	1 120	-	-
Kiinteistö Oy Helsingin Bulevardi 16	Helsinki	100,00 %	100,00 %	15 696	5 186	173
Kiinteistö Oy Kellokosken Juhlatalo	Tuusula	100,00 %	100,00 %	3 254	21	-34
As Oy Helsingin Lontoonpiha	Helsinki	50,93 %	50,93 %	3 935	898	-
As Oy Helsingin Kiskontie 22	Helsinki	100,00 %	100,00 %	3 561	3 006	12
As Oy Helsingin Paraistentie 13	Helsinki	100,00 %	100,00 %	3 267	3 125	9
Kiinteistö Oy Helsingin Lehtisaaren Papinpöydänkuja 2	Helsinki	100,00 %	100,00 %	3 429	1 686	-
As Oy Helsingin Jätkäsaaren Atrium	Helsinki	100,00 %	100,00 %	9 008	14 903	8
Osakkuus- ja omistusyhteisyhteisöt (ei yhdistelty konsernitaseeseen)						
As Oy Helsingin Viikin Letkajenka 2021	Helsinki	15,96 %	15,96 %	4 263	312	-
As Oy Helsingin Viikin Agropolis 2021	Helsinki	21,28 %	21,28 %	2 909	261	-
As Oy Helsingin Lehtihovi 2021	Helsinki	33,24 %	33,24 %	3 464	774	5
As Oy Neulapadontie 7 2020	Helsinki	29,92 %	29,92 %	146	11	-
Kiinteistö Oy Vantaan Kuusitie 25 2021	Vantaa	21,11 %	21,11 %	379	3	-4
As Oy Hiihtomäentie 34 tilikausi 30.6.2020	Helsinki	9,92 %	9,92 %	68	119	1
As Oy Ruoholahdenkatu 16 2021	Helsinki	22,71 %	22,71 %	160	116	-17
As Oy Helsingin Berliinipiha 2019	Helsinki	4,55 %	4,55 %	922	126	-
Hautainhoitorahaston osakkuusyhteisöt (ei yhdistelty konsernitaseeseen)						
Kiint.Oy Espoontori 2018	Espoo	21,46 %	21,46 %	5 542	2 067	-
Kiinteistö Oy Kirsikka / 2021	Kirkkonummi	35,00 %	35,00 %	7 421	6 381	3
Lähipiiryhteisöt (yhdistelty konsernitaseeseen) vuoden 2020 tiedot						
Töölön seurakunnan tukisäätiö	Helsinki	100,00 %	59,00 %	3 303	13	-13
Fanny Wredes stiftelse	Helsinki	100,00 %	57,00 %	2 152	6	18
Gaius-säätiö 2019	Helsinki	100,00 %	55,56 %	14 403	8 406	-279
Töölön Krista Ry	Helsinki	100,00 %	50,00 %	980	66	99
Stiftelsen Lugnet	Helsinki	100,00 %	71,00 %	1 694	5	15
Johannes diakoniförening	Helsinki	62,50 %	62,50 %	177	12	-4
Lähipiiryhteisöt (ei ole yhdistelty konsernitaseeseen, koska taseen loppusumma alle 1 milj. € tai HSRKY:n äänivaltaosuus alle 50 %)						
Lauttasaaren perhesäätiö	Helsinki		75,00 %			
Käpylän siirtolayhdistys	Helsinki		55,56 %			
Lasten Suviranta -säätiö	Helsinki		100,00 %			
Björkebo sommarhem rf	Helsinki		42,86 %			
Pro Lukas rf	Helsinki		44,44 %			
Pro Markus rf	Helsinki		66,67 %			
Pakilan Tormaystävät	Helsinki		25,00 %			

IV Hautainhoitorahaston toimintakertomus ja tilinpäätös

Hautainhoitorahaston olennaiset piirteet

Hautainhoitorahaston tehtävänä on tarjota monipuolisia ja luotettavia hautainhoitopalveluja sopimuksessa määritellyllä tavalla sekä turvata toiminnan jatkuvuus sijoittamalla rahaston varoja tuottavasti ja taloudellisesti riskit halliten. Hautainhoitorahasto vastaa, erillään seurakuntayhtymän taloudesta, rahaston varojen ja omaisuuden pääomalla ja tuotolla niiden hautojen hoidosta, jotka seurakuntayhtymä on ottanut huolehtiakseen. Hautausmailla hautainhoitorahaston vastuulla olevien hoitosopimusten hautojenhoitotyöt toteutetaan kiinteistöosaston ympäristö- ja hautaus-toimen palveluyksikön johtamana ja järjestämänä. Arvopaperisijoitustoimintaa hoitaa hallinto-osasto ja kiinteistösijoitustoimintaa kiinteistöosasto. Kiinteistöosaston ympäristö- ja hautaus-toimen hautapalveluyksikkö on hoitanut haudanhoitosopimusten solmimisen ja niihin liittyvän asiakaspalvelun sekä haudanhoitokirjaston ylläpidon.

Arviointi toiminnasta ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

Toimintavuonna hautainhoitorahaston kanssa tehtyjä hoitosopimuksia oli yhteensä 55 318 kappaletta, joista 16 225 oli hautaoikeuden lunastuksen yhteydessä otettuja niin sanottuja perushoitoja, 8 211 yhden kesän hoitoja, 14 813 määräaikaishoitoja (5-100 vuotta) ja 16 069 ainaishoitoja. Määräaikaishoidot ovat kestoaltaan eripituisia ja myös hoidettavat haudat ovat pinta-alaltaan erikokoisia. Tällä hetkellä solmimme 5-25 vuoden määräaikaishoitoja. Koronaepidemian takia jouduttiin toteuttamaan poikkeusjärjestelyjä henkilöstön sosiaalilojen suhteen vuokraamalla lisätiloiksi sosiaalitalparakkeja ja Bajamajoja. Koronan leviämisen riskiä työntekijöiden välillä vähennettiin suojavälineiden lisäksi myös porrastamalla työhöntuloaikoja ja päivittäisten taukojen ajankohtia. Hautainhoitorahaston hautojenhoitotoiminta toteutui osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön avulla laadukkaasti ja ennakkosuunnitelmien mukaisesti.

Ympäristötoiminta

Hautojen hoitotoiminnassa ympäristöasiat huomioidaan Kirkon ympäristödiplomin mukaisesti.

Arviointi resurssien käytöstä

Rahavarojen sijoitustoiminta

Sijoitustoiminnan vähimmäistavoitteena on sijoitetun pääoman reaaliarvon säilyttäminen. Tästä syystä vuosituoton tulee olla vähintään inflaation suuruinen. Hautainhoitorahaston varojen sijoittamisessa pyritään matalahkolla, sijoitusstrategian mukaisella riskitasolla mahdollisimman hyvään tuottoon.

Varainhoito kilpailutettiin vuoden 2021 alussa ja päävarainhoitajaksi valittiin eQ Varainhoito Oy 1.3.2021 lähtien. Sopimus CapMan Wealth Services Oy:n kanssa jatkuu toistaiseksi ja enintään siihen saakka, että struktuurisalkku on realisoitu ja realisoinneista saadut varat on siirretty eQ:n varainhoidon piiriin.

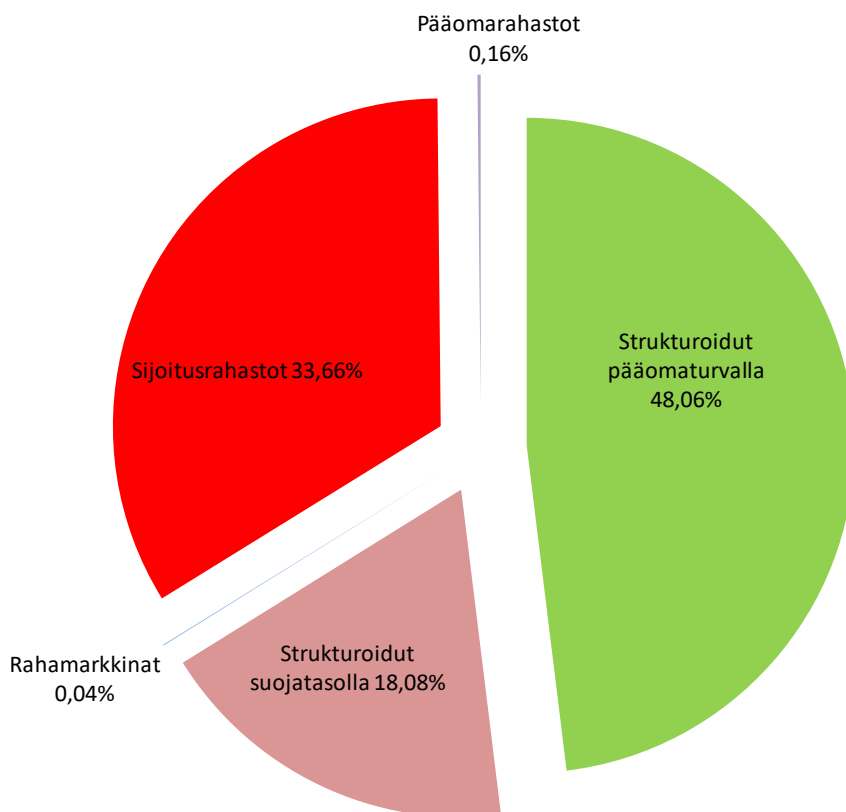
Yhteisen kirkkoneuvoston kokouksessaan 10.12.2020 hyväksymät Helsingin seurakuntayhtymän sijoitustoiminnan päivitetyt ohjeet, samoin kuin sijoitusneuvottelukunnan 10.11.2021 hyväksymä korko- ja osakesijoitusten taktinen allokaatio, koskevat myös hautainhoitorahaston rahavarojen sijoituksia. Yhtymän sijoitusten tavoin sijoitustoiminnan ohjeiden strateginen allokaatio ei kuitenkaan ohjaa Credit Suissen säilytyksessä olevia struktuureja, joista on tarkoitus vähitellen luopua. Struktuurien myynnistä vapautuvat varat sijoitetaan strategisen ja taktisen allokaation linjausten mukaisesti.

Hautainhoitorahaston sijoitusten kirjanpitoarvo oli tilinpäätöksessä 28,8 milj. euroa, markkina-arvo oli vuoden vaihteessa 29,3 milj. euroa. Vuonna 2021 eQ:n varainhoidon korko- ja osakesijoitussalkku tuotti 1,87%. Credit Suissen struktuurisalkun tuotto oli 10,26 %.

Hautainhoitorahaston eQ Varainhoidon sijoitussalkku sisältää osakerahastoja, lyhyen koron rahastoja sekä pitkän koron rahastoja. Salkun riskitaso on hallittu riittävällä hajauttamisella. Credit Suissen salkussa olevat strukturoidut sijoitukset, joissa tyypillisesti on 40–60 % suoja osakemarkkinoiden laskua vastaan, ovat varovaisuusperusteisesti mukana pääomariskillisissä sijoituksissa.

Sijoitustoiminnassa käytetään eettisesti korkeatasoisia varainhoitajia ja sijoitustoiminnassa suositetaan positiivisen arvottamisen vaihtoehtoa, eli vastuullisten yritysten suosimista sijoituskohteina.

Sijoitusten jakauma:

Hautainhoitorahaston kiinteistösijoyitukset

Hautainhoitorahastolla on sijoituskiinteistöjä yhteensä noin 9041 m² ja niiden markkina-arvoksi on arvioitu noin 10,3 milj. euroa. Merkittävimmät omistukset ovat yhteensä 4885 m² osuudet KOy Kirkkonummen Kirsikka liikekeskuksesta Kirkkonummella ja KOy Espoontorin 4106 m² suuruinen toimistokohde Espoon keskuksessa. Liiketilojen ja toimistotilojen osuudet hautainhoitorahaston sijoituskiinteistöistä ovat markkina-arvojen mukaan laskettuna 94 % ja 6 % ja pinta-alojen mukaan laskettuna vastaavasti 54 % ja 45 %, liikeilat ensin mainittuna.

Pääosa Kirkkonummen kohteesta on vuokrattu vuoteen 2023 saakka. Neuvottelut vuokrasopimusten jatkosta on jo käynnistetty vuokralaisten kanssa. Espoontorin toimistotilat tyhjenivät kokonaan kesäkuun 2020 lopussa kaikilta osakkeenomistajilta, hautainhoitorahaston tilat mukaan lukien. Osakkaat ovat yhdessä ryhtyneet toimenpiteisiin kiinteistön kehitys-, vuokraus- tai myyntivaihtoehtojen selvittämiseksi.

Kiinteistösijoyitustoiminnan vastuut

Helsingin seurakuntayhtymä / Hautainhoitorahasto on sitoutunut vastaamaan Koy Kirkkonummen Kirsikan lainojen korkoihin ja lyhennyksiin tarvittavista vastikkeista. Helsingin osuus näistä lainoista on noin 6,3 milj. euroa ja laina-aikaa on jäljellä 3 vuotta.

JOHTOPÄÄTÖKSET TOIMINNAN TULEVAA SUUNNITTELUA VARTEN

Hautainhoitorahaston hoitohaudoille tarvitsemat ryhmäkasvit hankitaan ryhmäkasviviljelyyn erikoistuneilta kauppapuutarhoilta.

Hautainhoitorahaston hautojen hoitoon kohdistuvat menot katetaan vuosittain syntyvillä hoitotoiminnan tuotoilla, määräaikaishoitojen pääomavähennyksillä ja rahavarojen sekä kiinteistösijoyitusten tuotoilla. Ainaishoitosopimukset ja ennen 1970-lukua solmitut pitkäaikaiset hoitosopimukset eivät ole sisältäneet inflaatio suojaa. Käytännössä osa vanhoista hoitosopimuksista on sellaisia, joissa alun perin maksettu hoitopääoma on jo käytetty ko. haudan hoitoon, vaikka hoitosopimukset ovat vielä voimassa. Tämä heikentää hautainhoitorahaston taloudellista tilannetta. Sijoitustoiminta turvaa sopimushautojen hoitotason ylläpitämisen, hautainhoitorahaston maksuvalmiuden sekä tarpeelliset investoinnit. Hautainhoitorahaston sijoitustoimintaa hoidetaan sijoitustoiminnan ohjeen mukaisen strategian pohjalta.

ARVIOINTI HAUDANHOITOSOPIMUSTEN VASTUISTA JA HAUTAINHOITORAHASTON VAROJEN YLI- TAI ALIKATTEISUUDESTA

Kirkkohallituksen antaman laskentaohjeen mukaan hautainhoitorahaston tai seurakunnan taseen liitetiedoiksi tehdään:

1. laskelma haudanhoitovastuun määrästä tilinpäätöspäivänä
2. laskelma hautainhoitosopimusten yli- tai alikatteisuudesta

Kun tilivuoden hautainhoidon välittömät ja välilliset kulut jaetaan hoidettujen hautojen lukumäärällä, saadaan yhden hoidetun haudan kulut keskimäärin tilivuoden aikana. Jäljellä olevan hoitovastuun määrä saadaan kertomalla yhden hoidetun haudan kulut kaikkien hoidossa olevien hautojen yhteenlasketulla, jäljellä olevien haudanhoitovuosien lukumäärällä.

Laskelma hautainhoitorahaston yli- tai alikatteisuudesta laaditaan siten, että hautainhoitorahaston taseen loppusummasta vähennetään jäljellä oleva haudanhoitovastuun määrä. Kun seurakunnassa arvioidaan hautainhoitorahaston yli-/alikalteisuutta, otetaan huomioon myös varojen käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus. Kirkkohallitukselle ilmoitetaan hautainhoitosopimusten yli-/alikalteisuus kirjanpitoarvon mukaan laskettuna.

Laskelma antaa erään karkealla tasolla olevan tarkastelumallin tilinpäätöshetkellä arvioida hautainhoitorahaston vastuita ja hautainhoitorahaston varojen yli- tai alikalteisuutta. Laskelma ei sisällä arviointia tulevan inflaatio- ja kustannuskehityksen vaikutuksista vastuisiin. Laskelma ei myöskään tarkastele hautainhoitorahaston sijoitustoiminnan pääomien tulevaa tuottoa ja kehitystä.

Laskennallisen hoitovastuun yli-/alikalteisuudessa voi olla suurtakin vaihtelua eri vuosien tilinpäätöksissä. Vaihteluun vaikuttaa mm:

- sijoitustoiminnassa toteutettavien operaatioiden vaikutukset tasearvojen muutoksiin
- pienetkin vaihtelut vuosittaisissa hoitokustannuksissa hoitohautaa kohden aiheuttavat suuresta hoitovuosimassasta johtuen laskennallisesti merkittäviä muutoksia yli-/alikalteisuuteen.
- ainaishoitosopimukseen sisältyvän tulevan hoitovastuun arvioinnin laskennalliseksi perusteeksi ainaishoitojen pituudeksi määriteltiin vuoden 2002 hautainhoitovastuulaskelmaan 30 vuotta. Vuodesta 2002 on kulunut yhdeksäntoista vuotta ja ainaishoitosopimukseen sisältyvän hoitovastuun hahmottamiseksi vuodelle 2021 on jäljempänä olevassa laskelmassa käytetty ainaishoidon kestonä 11 vuotta.

Käyttötalousosa

	<u>TA</u>	<u>Toteuma</u>	<u>Yli-Ali</u>	<u>T-%</u>
Toimintatuotot (ulkoiset)	2 250 400,00	2 339 475,77	-89 075,77	104,0
Toimintakulut (ulkoiset)	-4 407 978,10	-3 708 819,10	-699 159,00	84,1
Toimintakate	-2 157 578,10	-1 369 343,33	-788 234,77	63,5
Poistot ja arvonalentumiset	-77 209,00	-106 144,75	28 935,75	137,5
Työalakat (ulkoiset ja sisäiset)	-2 234 787,10	-1 475 488,08	-759 299,02	66,0

Tuloslaskelma

900 HAUTAINHOITORAHASTO

	<u>Toteutuma 2021</u>	<u>Toteutuma 2020</u>	<u>Erotus</u>	<u>Ero %</u>
3 TOIMINTATUOTOT	2 339 475,77	2 310 726,87	28 748,90	1 %
## Korvaukset	0,00	0,00	0,00	100%
## Maksutuotot	2 338 448,11	2 310 147,91	28 300,20	1 %
## Tuet ja avustukset	1 000,00	600,00	400,00	
## Muut toimintatuotot	27,66	-21,04	48,70	
4 TOIMINTAKULUT	-3 708 819,10	-3 840 791,35	-131 972,25	-3 %
40 Henkilöstökulut	-3 084 580,51	-3 189 421,16	-104 840,65	-3 %
## Palkat ja palkkiot	-2 474 168,68	-2 580 071,57	-105 902,89	-4 %
## Henkilösivukulut	-623 201,34	-636 914,45	-13 713,11	-2 %
## Henkilöstökulujen oikaisuerät	12 789,51	27 564,86	-14 775,35	-54 %
## Palvelujen ostot	-168 483,67	-197 240,43	-28 756,76	-15 %
## Vuokratulut	-10 784,09	-10 360,56	423,53	4 %
46 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-443 814,97	-443 121,50	693,47	0 %
## Ostot tilikauden aikana	-443 814,97	-443 121,50	693,47	0 %
49 Muut toimintakulut	-1 155,86	-647,70	508,16	78 %
5 TOIMINTAKATE	-1 369 343,33	-1 530 064,48	160 721,15	-11 %
60 Rahoitustuotot ja -kulut	2 496 625,11	-581 825,16	3 078 450,27	-529 %
## Sijoituskiint. ja huon. tuotot	1 094 351,73	1 501 255,90	-406 904,17	-27 %
## Sijoituskiint. ja huon. kulut	-1 052 264,40	-949 356,55	102 907,85	11 %
## Korkotuotot	24 507,00	26 575,35	-2 068,35	8 %
## Muut rahoitustuotot	1 660 446,55	41 437,36	1 619 009,19	3907 %
## Korkokulut	-5 052,40	0,00	5 052,40	
## Arvonmuutokset sijoituksista	1 361 896,98	-1 167 135,71	-2 529 032,69	-217 %
## Muut rahoituskulut	-587 260,35	-34 601,51	552 658,84	1597 %
2 VUOSIKATE	1 127 281,78	-2 111 889,64	3 239 171,42	-153 %
## Poistot ja arvonalennukset	-106 144,75	-77 209,10	-28 935,65	37 %
## Suunnitelman mukaiset poistot	-106 144,75	-77 209,10	-28 935,65	37 %
## Arvonalentumiset (-palautukset)	0,00	0,00	0,00	100 %
1A TILIKAUDEN TULOS	1 021 137,03	-2 189 098,74	3 210 235,77	-147 %

Tuloslaskelma vert. talousarvioon

	<u>TA 2021</u>	<u>Toteutuma 2021</u>	<u>Erotus</u>	<u>Käyttö%</u>
TOIMINTATUOTOT	2 250 400,00	2 339 475,77	89 075,77	104 %
Maksutuotot	2 250 400,00	2 338 448,11	88 048,11	104 %
Tuet ja avustukset	0,00	1 000,00	1 000,00	-100 %
Muut toimintatuotot	0,00	27,66	27,66	-100 %
TOIMINTAKULUT	-4 407 978,10	-3 708 819,10	699 159,00	84 %
Henkilöstökulut	-3 550 228,10	-3 084 580,51	465 647,59	87 %
Palkat ja palkkiot	-2 855 903,11	-2 474 168,68	381 734,43	87 %
Henkilösivukulut	-699 324,99	-623 201,34	76 123,65	89 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	5 000,00	12 789,51	7 789,51	256 %
Palvelujen ostot	-273 700,00	-168 483,67	105 216,33	62 %
Vuokratulot	-13 500,00	-10 784,09	2 715,91	80 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-570 550,00	-443 814,97	126 735,03	78 %
Ostot tilikauden aikana	-570 550,00	-443 814,97	126 735,03	78 %
Muut toimintakulut	0,00	-1 155,86	-1 155,86	-100 %
TOIMINTAKATE	-2 157 578,10	-1 369 343,33	788 234,77	63 %
Rahoitustuotot- ja kulut	477 000,00	2 496 625,11	2 019 625,11	423 %
Sijoituskiint. ja huon. tuotot	1 161 000,00	1 094 351,73	-66 648,27	94 %
Sijoituskiint. ja huon. kulut	-684 000,00	-1 052 264,40	-368 264,40	154 %
Korkotuotot	0,00	24 507,00	24 507,00	-100 %
Muut rahoitustuotot	0,00	1 660 446,55	1 660 446,55	-100 %
Korkokulut	0,00	-5 052,40	-5 052,40	-100 %
Arvonmuutokset sijoituksista	0,00	1 361 896,98	1 361 896,98	-100 %
Muut rahoituskulut	0,00	-587 260,35	-587 260,35	-100 %
VUOSIKATE	-1 680 578,10	1 127 281,78	2 807 859,88	-167 %
Poistot ja arvonalentumiset	-77 209,00	-106 144,75	-28 935,75	137 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-77 209,00	-106 144,75	-28 935,75	137 %
TILIKAUDEN TULOS	-1 757 787,10	1 021 137,03	2 778 924,13	-158 %
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 757 787,10	1 021 137,03	2 778 924,13	-158 %

Tase

<u>VASTAAVAA</u>	<u>31.12.2021</u>		<u>31.12.2020</u>	
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>				
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>				
A1 Rakennukset ja kiinteät rakenteet	1 504 841,18		1 610 985,93	
A2 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankin	0,00	1 504 841,18	0,00	1 610 985,93
<u>Sijoitukset</u>				
A3 Osakkeet ja osuudet	11 315 670,58	11 315 670,58	10 930 670,58	10 930 670,58
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>				
<u>Saamiset</u>				
<u>Lyhytaikaiset saamiset</u>				
C1 Myyntisaamiset	37 734,55		29 120,25	
C2 Muut lyhytaikaiset saam srk-yhtymältä	0,00		0,00	
C3 Siirtosaamiset	124 848,45	162 583,00	121 355,22	150 475,47
<u>Rahoitusarvopaperit</u>				
C4 Osakkeet ja osuudet	9 794 251,21		0,00	
C5 Muut arvopaperit	19 037 603,98	28 831 855,19	28 409 947,69	28 409 947,69
Rahat ja pankkisaamiset		<u>231 522,82</u>		<u>316 793,78</u>
C4		<u>42 046 472,77</u>		<u>41 418 873,45</u>
<u>VASTATTAVAA</u>				
<u>OMA PÄÄOMA</u>				
IIA Peruspääoma	750 832,55		750 832,55	
IIA Ainaishoitosopimusten pääomat	501 007,36		501 007,36	
IIA Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	27 660 940,14		29 850 038,88	
IIA Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 021 137,03	29 933 917,08	-2 189 098,74	28 912 780,05
<u>VIERAS PÄÄOMA</u>				
<u>Pitkäaikainen</u>				
III Saadut ennakot	9 481 069,61	9 481 069,61	9 200 152,72	9 200 152,72
<u>Lyhytaikainen</u>				
III Saadut ennakot	1 418 242,83		1 401 082,59	
III Ostovelat	3 346,80		86 489,09	
III Velka srk-yhtymälle	1 084 571,67		1 680 000,09	
III Siirtovelat	125 324,78	2 631 486,08	138 368,91	3 305 940,68
		<u>42 046 472,77</u>		<u>41 418 873,45</u>

Rahoituslaskelma

<u>VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
TULORAHOITUS	1 127 281,78	-2 111 889,64
Vuosikate	1 127 281,78	-2 111 889,64
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
INVESTOINNIT	-385 000,00	-367 500,00
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-385 000,00	-367 500,00
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0,00	0,00
<i>Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta</i>	<u>742 281,78</u>	<u>-2 479 389,64</u>
<u>RAHOITUSTOIMINNAN KASSAVIRTA</u>		
<i>MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET</i>	-405 645,24	1 458 414,23
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-12 107,53	103 849,08
Korottomien lyhyt- ja pitkäaikaisten velkojen muutos	-393 537,71	1 354 565,15
<i>Rahoitustoiminnan nettokassavirta</i>	<u>-405 645,24</u>	<u>1 458 414,23</u>
<i>Kassavarojen muutos</i>	<u>336 636,54</u>	<u>-1 020 975,41</u>
<u>KASSAVAROJEN MUUTOS</u>	<u>336 636,54</u>	<u>-1 020 975,41</u>
Kassavarat 31.12.	29 063 378,01	28 726 741,47
Kassavarat 1.1.	28 726 741,47	29 747 716,88

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja menetelmät

Pysyviin vastaaviin merkityt aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on arvostettu seuraavasti:

* Aineettomat oikeudet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Muut pitkävaikutteiset menot	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Maa- ja vesialueet	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Hautausmaat	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Rakennukset	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Kiinteät rakenteet ja laitteet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Koneet ja kalusto	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Muut aineelliset hyödykkeet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Keskenäiset työt ja hankinnat	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Sijoitukset	alkuperäiseen hankintamenoonsa tai sitä alhaisempaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon

Vaihtuvien vastaavien saamiin merkityt myynti-, laina ja muut saamiset on arvostettu nimellisarvoonsa tai tätä alhaisempaan todennäköiseen arvoonsa.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoonsa tai tätä alempaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon.

Velat on arvostettu nimellisarvoonsa.

Jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Menot ja tulot:

Menojen ja tulojen kirjaamisperusteena on ollut suoriteperuste.

Pysyvät vastaavat:

Pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenot poistetaan ennalta laaditun ja yhteisen kirkkovaltuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti.

Pysyvien vastaavien aktivointiraja on 20.000 euroa.

Yhteinen kirkkovaltuusto on 16.12.1999 hyväksynyt seuraavan pysyvien vastaavien poistosuunnitelman:

<u>Pysyvien vastaavien hyödykeryhmä</u>	<u>Tasapoisto</u>
Atk-ohjelmistot	3 v.
Muut pitkävaikutteiset menot	3 v.
Siunauskappelit	60 v.
Hautausmaiden huoltorakennukset	15 v.
Hautausmaiden kiinteät rakenteet ja laitteet	15 v.
Hautausmaiden koneet ja kalusto	3 v.
Kirkot	60 v.
Seurakuntatalot	30 v.
Kappelit	60 v.
Leiri- ja kurssikeskukset	20 v.
Asuinrakennukset	30 v.
Diakonian laitokset	30 v.
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 v.
Huolto- ja talousrakennukset	15 v.
Muut rakennukset	15 v.
Maa- ja vesirakenteet	15 v.
Urut	15 v.
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15 v.
Kuljetusvälineet	5 v.
Atk-laitteistot	3 v.
Muut koneet ja kalusto	3 v.
Luonnonvaroista käytön mukainen poisto	
Muista omaisuuseristä ei tehdä poistoja	

1. Tuloslaskelman liitetiedot

<u>Henkilöstökulut</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Rahapalkat	2 474 169	2 580 072
Sosiaalimaksut	98 687	90 195
Eläkevakuutusmaksut	524 515	546 720
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-12 790	-27 565
Henkilöstökulut ilman luontaisetuja ja muita henkilöstömenoja	3 084 581	3 189 421
Muut henkilöstömenot	0	0
Henkilöstökulut ilman luontaisetuja	3 084 581	3 189 421
Luontoisedut yhteensä	0	0
Henkilöstökulut yhteensä	3 084 581	3 189 421

<u>Rahoitusarvopapereiden tuotot- ja kulut</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Tuotot		
Korkotuotot	24 507	26 575
Sijoitusten myyntivoitot	1 556 061	475
Valuuttakurssivoitot	103 901	54
Osinkotuotot	0	0
Palkkionpalautukset	484	0
Muut rahoitustuotot	0	40 908
Yhteensä	1 684 954	68 013
Kulut		
Arvopapereiden arvonalentumiset	790 292	2 152 189
Edellisen vuoden arvonalentumisten palaut.	-2 152 189	-985 054
Arvonmuutokset yhteensä	-1 361 897	1 167 136
Sijoitusten myyntitappiot	312 261	0
Valuuttakurssitappiot	240 880	164
Omaisuuksien hoitopalkkiot	33 581	34 438
Muut korko-/rahoituskulut	5 590	
Yhteensä	592 313	34 602
Kulut yhteensä	-769 584	1 201 737
Rahoitusarvopapereiden tuotto	2 454 538	-1 133 725

Sijoituskiinteistöjen tuotot ja kulut

Tuotot		
Vuokratuotot	1 094 352	1 501 256
Yhteensä	1 094 352	1 501 256
Kulut		
Vuokratulot	1 040 772	939 284
Palvelujen ostot	6 200	9 809
Sijoituskiinteistöjen verot	5 129	
Muut kulut	164	263
Yhteensä	1 052 264	949 357
Sijoituskiinteistöjen tuotto	42 087	551 899

Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä **2 496 625** **-581 825**

<u>Poistot ja arvonalentumiset</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Suunnitelman mukaiset poistot	106 145	77 209
Pysyvien vastaavien osakkeiden arvonalentumiset	0	0
Edellisen vuoden arvonalentumisten palautukset	0	0
	0	0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	106 145	77 209

2. Taseen liitetiedot

Pysyvät vastaavat ja poistot

Nro	Pysyvien vastaavien ryhmä	Kirjanpitoarvo	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien	Kirjanpitoarvo	Tilikauden sumu-	Kirjanpitoarvo
		01.01.2021	2021	2021	välillä 1)	ennen poistoja	ja kertapoistot	31.12.2021
106000	Hautausstoimen muut rakennukset	872 485,93	0	0	0	872 485,93	-106 144,75	766 341
107500	Hautausstoim.muut aineell.hyöd.	738 500,00	0	0	0	738 500,00	0	738 500
132000	Osakkeet ja osuudet	10 930 670,58	385 000	0	0	11 315 670,58	0	11 315 671
	Yhteensä	12 541 656,51	385 000	0	0	12 926 657	-106 145	12 820 512
128000	Keskeneräiset työt	0,00	0	0	0	0	0	0
	Yhteensä	12 541 657	385 000	0	0	12 188 157	-106 145	12 820 512

- 1) Sarakkeen arvo kuvaa siirtoja eri omaisuustilien ja Keskeneräisten töiden -tilin välillä. Pysyvien vastaavien investoinnit kirjataan "Keskeneräisten töiden" -tilin kautta hankkeen valmistumiseen saakka, jolloin ne siirretään luonteensa mukaisille pysyvien vastaavien tileille.

Rahoitusomaisuus

Hautainhoitorahaston sijoitusten rahoitusomaisuuden arvot 31.12.2021

	Hankinta-arvo	Kirjanpitoarvo	Markkinahinta	Erotus hank.arvo vs kp.arvo	Erotus kp.arvo vs m.hinta
Sijoitusten pankkitilien saldo	13 133	13 133	13 133	0	0
Osakerahastot	4 378 439,71	4 376 106	4 477 595	-2 334	101 489
Korkorahastot	5 385 275,79	5 372 451	5 376 028	-12 825	3 577
Pääomarahastot	53 226,18	45 694	45 694	-7 532	0
Osittain pääomataatut sij.	13 804 800	13 754 197	14 069 080	-50 603	314 883
Strukturoidut ind-lainat	6 000 406	5 283 407	5 294 400	-716 999	10 993
Saldo ilman pankkitilejä	29 622 148	28 831 855	29 262 797	-790 292	430 942
Saldo yhteensä	29 635 281	28 844 989	29 275 931	-790 292	430 942

Osittain pääomataatuissa sijoituksissa pääomaturva on 80-100%. Näiden markkina-arvon alentuminen 31.12.2021 on kirjattu enintään pääomaturvan mukaiseen tasoon saakka huomioiden mahdollinen valuuttariski. Sijoitus saatetaan kuitenkin lunastaa ennen eräpäivää, jolloin sijoituksen markkina-arvo voi olla tätä alempi.

Rahoitusomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden arvonalentumisia on kirjattu vuoden 2021 tilinpäätöksessä 790.292 euroa. Tilinpäätöksessä 2020 tehtyjä arvonalentumisia on palautettu vuonna 2021 2.152.189 euroa. Toimenpiteiden yhteisvaikutus on 1.361.897 euroa.

Oma pääoma	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
Peruspääoma	750 833	750 833
Hautojen ainaishoitosisojimusten pääomat	501 007	501 007
Ed. tilikausien ylijäämä	27 660 940	29 850 039
Tilikauden yli- / alijäämä	1 021 137	-2 189 099
Oma pääoma yhteensä	29 933 917	28 912 780

Pitkäaikainen vieras pääoma

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
Saadut ennakot määräaikaisista haudanhoitosopimuksista	9 481 070	9 200 153
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	9 481 070	9 200 153

	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot määräaikaisista haudanhoitosopimuksista	1 418 243	1 401 083
Ostovelat	3 347	86 489
Siirtovelat		
Muut siirtovelat	0	0
Lomapalkkajaksotus	125 325	138 369
Muut lyhytaikaiset siirtovelat	0	0
	<u>125 325</u>	<u>138 369</u>
Muut velat		
Hautainhoitorahaston velka Helsingin seurakuntayhtymälle	1 035 078	1 651 998
Verotili	49 493	28 002
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	2 631 486	3 305 941

3. Vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Eläkevastuuvajaus (laskennallinen KiEL –vastuu)

Hautainhoitorahaston osuus koko Helsingin seurakuntayhtymän laskennallisesta eläkevastuusta on 14,7 milj. euroa (vuonna 2020 vastaava luku oli 13,6 milj. euroa).

Laskelma löytyy Helsingin seurakuntayhtymän eläkevastuuvajauslaskelmasta.

4. Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

TYTÄRYHTEISÖN/ YHDISTYKSEN/ SÄÄTIÖN NIMI	KOTIPAIKKA	OMISTUS- OSUUS	ÄÄNIVALTA- OSUUS	OMASTA PÄÄ-	VIERAASTA PÄÄ-	TILIKAUDEN
				OMASTA TEUR	OMASTA TEUR	TULOKSESTA TEUR
Hautainhoitorahaston osakkuusyhteisöt (ei yhdistelty konsernitaseeseen)						
Kiint.Oy Espoontori 2018	Espoo	21,46 %	21,46 %	5 542	2 067	-
Kiinteistö Oy Kirsikka / 2021	Kirkkonummi	35,00 %	35,00 %	7 421	6 381	3

Laskennallinen hautainhoitovastuu

Hautainhoitorahaston laskennallisen hoitovastuun määrittäminen on tehty alla olevan taulukon mukaisesti:

- hoitosopimuksia 2021 yhteensä 55.318 kpl
- menopohja on kustannuspaikkojen 9014010000 ja 9024030000-9024030005 (HHR:n hallinto ja hautausmaat) sekä kustannuspaikan 9034030000 (Malmin hautausmaan huoltorakennus) nettomenot vuonna 2021
- laskennallinen hoitokustannus yhtä hoitosopimusta kohden on 68,96 euroa
- ainaishoitojen hoitoajaksi on laskennassa määritelty 11 vuotta (16.069 kpl)

Hoitovastuulaskelma

● Menot 2021

Menot yhteensä	3 708 819
poistot	106 145
Kustannukset yhteensä	3 814 964
Hoitosopimuksia	55 318
Kustannukset sopimusta kohti	68,96

● Laskennallinen hoitovastuu 2021

1) Määräaikaisten sopimusten hoitovastuu

Jäljellä olevia määräaikaista hoitovuosia on laskelmien mukaan 271.666

Hoitojen kustannukset ovat nykyisellä hintatasolla:

* hoitovuosien yhteismäärä	271 666
* kustannukset/sopimus vuonna 2021	68,96
* laskennallinen hautainhoitovastuu	<u>18 735 239</u>

Lisäksi on ainaishoitosopimuksia 16.069 kappaletta. Ainaishoitojen hoitoajaksi on tässä laskelmassa määritelty 11 vuotta.

2) Ainaishoitojen laskennallinen hoitovastuu

Ainaishoitojen kustannukset ovat nykyisellä hintatasolla:

* hoitovuosien yhteismäärä (11 v)	176 759
* kustannukset/sopimus 2021	68,96
* laskennallinen hautainhoitovastuu	<u>12 189 301 €</u>

3) Hoitovastuulaskelma

Hoitovastuiden yhteissumma on	30 924 540
Hautainhoitorahaston taseen vastaavaa	42 046 473
Vähennetään otetut lainat	0
	<u>42 046 473</u>

● Hoitovastuun yli/alikatteisuus 2021 **11 121 933**

Ainaishoitojen tulevien hoitovuosien määrä sopimusta kohti on laskelmassa 11 vuotta. Ainaishoitojen määrä on vuodesta 2002 alkaen määritelty 30 vuodeksi. Hoitoaikavähennys vuoteen 2021 on 11 vuotta.

Vastaavalla tavalla laskettuna vuoden 2020 hoitovastuun ylikatteisuus oli

8 573 463 euroa. Tilinpäätöskirjassa 2020 on käytetty ainaishoitojen tulevina hoitovuosien määränä 12 vuotta.

V Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

1. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Helsingissä 24.3.2022

Juha Silander, hallintojohtaja

Riitta Asikanius, puheenjohtaja

Risto Harju

Martina Harms-Aalto

Anni Järvilehto

Kristiina Kartano

Ami Lainela

Otto Lehtipuu

Elina Raike-Ojanen

Anna Saurama

Rolf Steffansson

Pertti Sunberg

Wiking Vuori

Tuulikki Vuorinen

2. Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 10.5.2022

BDO Oy
tilintarkastusyhteisö

Tiina Lind
JHT, KHT

VI Luettelot ja selvitykset

1. Luettelo kirjanpitoKirjoista

Kirjanpitoaineisto säilytetään Kirkon palvelukeskuksen tietojärjestelmässä sähköisessä muodossa. Kassatositteet liitteineen säilytetään arkistossa paperitulosteina. Tilinpäätöskirja tilikaudelta säilytetään sidottuna kirjana.

2. Luettelo tositelajeista

Tositenumerot

Kassa- ja muistiotositteet

AB	Automaattikirjaus	1000000	-	1999999
K1	Kirjanpitoliihtymä tarj.laskut	1000000	-	1999999
K2	Kirjanpitoliihtymä, verokäsittely	1000000	-	1999999
K3	Kirjanpitoliihtymä	1000000	-	1999999
K4	Verkkomaksut	1000000	-	1999999
PK	Kassajärjestelmä	1000000	-	1999999
SA	Kipan muistiotosite/pääkirjatosite	1000000	-	1999999
SE	Sisäiset erät (vyörytys)	1000000	-	1999999
SK	Seurakuntatalouden muistiotosite/pääkirjatosite	1000000	-	1999999
SN	Kolehdit muistiotosite	1000000	-	1999999
SR	Sijoituskirjanpidon muistiotosite	1000000	-	1999999
SZ	Peruutus muistio	1000000	-	1999999
TO	Tiliote	1000000	-	1999999
T1	Maksuliikenneohjelman tiliointi	1000000	-	1999999
ZA	Tilin avaussaldo	1000000	-	1999999
ZM	M2 Kirjanpitoliihtymä	1000000	-	1999999
ZY	Yhdistyvät seurakunnat	1000000	-	1999999

Käyttöomaisuus

AA	Käyttöomaisuus kirjaus	1000000	-	1999999
AF	Poistokirjaukset	3000000	-	3999999
AI	Investointituet käyttöomaisuus	1000000	-	1999999
AM	Käyttöomaisuuden myynti	1000000	-	1999999
AZ	Purku käyttöomaisuuteen	1000000	-	1999999

Myyntilaskut

AV	Diakonia-avustusten "kuittaustositteet"	14000000	-	14999999
DA	Asiakastosite	18000000	-	18999999
DG	Asiakkaat-hyvitys	18000000	-	18999999
DP	Perintätoimiston suoritukset (viite- ja tilitysaineis- tot)	14000000	-	14999999
DR	Asiakkaat-lasku (konversiolasku)	18000000	-	18999999
DV	Viivästyskorkolasku	18000000	-	18999999
DZ	Asiakkaat -maksukirjaus	14000000	-	14999999
M1	Hautainhoitojärjestelmä (myyntireskontraliitty- män lasku)	18000000	-	18999999
M2	Resurssivarausjärjestelmä (myyntireskontraliitty- män lasku)	18000000	-	18999999

M3	Myyntireskontra yleinen (myyntireskontraliittymän lasku)	18000000	-	18999999
MV	Maksuvapautukset	14000000		14999999
RV	Laskun siirto (Kipan järjestelmän lasku)	90000000	-	99999999
ZD	Luottotappio	18000000	-	18999999

Tositenumerot

Ostolaskut

KA	Toimittajatosite	19000000	-	19999999
KG	Toimittajat - hyvitys	19000000	-	19999999
KR	Toimittajat - lasku	19000000	-	19999999
KZ	Toimittajat - maksu	15000000	-	15999999
TM	Matkalaskut ostoreskontra	19000000	-	19999999

Palkat

PV	Lomapalkkavaraus	1000000	-	1999999
P1	Palkat verokäsittely	1000000	-	1999999

VII Tilintarkastuskertomus

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Helsingin seurakuntayhtymän yhteiselle kirkkovaltuustolle

Olemme tarkastaneet Helsingin seurakuntayhtymän hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2021. Tilinpäätös sisältää seurakuntayhtymän tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen ja sen liitetiedot.

Yhteisen kirkkoneuvoston ja muiden tilivelvollisten velvollisuudet

Yhteinen kirkkoneuvosto ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa seurakuntayhtymän hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Yhteinen kirkkoneuvosto ja hallintojohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot seurakuntayhtymän toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Yhteinen kirkkoneuvosto ja hallintojohtaja vastaavat myös sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheellisyyksien havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet hallinnon lainmukaisuutta ja päätöstenmukaisuutta. Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet ja voidaksemme lausua sisäisen valvonnan järjestämisestä mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon seurakuntayhtymän sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

Olemme tehneet tarkastuksen kohtuullisen varmuuden saamiseksi siitä, onko seurakuntayhtymän hallintoa hoidettu laillisesti sekä asianomaisten toimielinten ja viranhaltijoiden päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteutukseksi, ettei tilinpäätös sisällä väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Tarkastuksen tulokset

Seurakuntayhtymän hallintoa on hoidettu laillisesti ja päätösten mukaisesti.

Seurakuntayhtymän sisäinen valvonta on järjestetty olennaisilta osin asianmukaisesti.

Seurakuntayhtymän tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitase liitteineen on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 10. toukokuuta 2022

BDO Oy

Tilintarkastusyhteisö

Tiina Lind

JHT, KHT